

Somero

TILINPÄÄTÖS 2024

SISÄLLYSLUETTELO

1	KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024	5
2	KAUPUNGIN HALLINTO	6
2.1	Kaupunginvaltuusto	6
2.2	Kaupunginhallitus	7
2.3	Toimielimet	8
2.4	Tilivelvolliset	9
2.5	Toimielimet ja niiden esittelijät	10
3	TALOUDELLINEN KEHITYS	11
3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	11
3.2	Oman talousalueen kehitys	13
3.3	Olelliset toiminnan ja talouden muutokset	16
3.4	Verotulot	16
3.5	Valtionosuudet	17
3.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	19
3.7	Kaupungin henkilöstö 31.12.2024	20
3.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	20
3.9	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	21
3.10	Ympäristöasiat	23
3.11	Muut ei-taloudelliset asiat	24
4	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	25
4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
4.2	Toiminnan rahoitus	27
4.2.1	Rahoituslaskelma	28
4.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	32
5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	36
6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	37
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	37
6.2	Olelliset konsernia koskevat tapahtumat	39
6.3	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	39
6.4	Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen	39
6.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
6.6	Konsernin henkilöstömäärä 31.12.	48
7	HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ	48

8	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	49
9	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	49
10	TARKASTUSLAUTAKUNTA	51
11	KAUPUNGINHALLITUS	53
11.1	Hallintopalvelut	53
11.2	Elinvoimapalvelut	57
11.3	Maaseutupalvelut	61
11.4	Maa- ja metsätilat	64
12	SIVISTYSLAUTAKUNTA	66
12.1	Sivistystoimen hallinto	66
12.2	Perusopetus	73
12.3	Toisen asteen koulutus	80
12.4	Vapaa sivistystyö	85
12.5	Kirjastopalvelut	88
12.6	Vapaa-aikapalvelut	93
12.6.1	Vapaa-aikatoimen hallinto	94
12.6.2	Liikuntapalvelut	95
12.6.3	Nuorisopalvelut	100
12.6.4	Kulttuuripalvelut	107
12.7	Varhaiskasvatus	110
13	TEKNINEN LAUTAKUNTA	117
13.1	Tekninen hallinto	117
13.2	Tilahallinto	119
13.3	Liikennealueet ja yleiset alueet	125
13.4	Vesihuolto (hulevesi)	129
13.5	Tietohallinto	130
14	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	133
14.1	Ympäristötoimen hallinto	133
14.2	Tietoimi	135
14.3	Rakennusvalvonta	137
14.4	Ympäristönsuojelu	140
14.5	Yhdyskuntasuunnittelu	144
14.6	Ympäristöterveydenhuolto	148
15	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	150
15.1	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	154
15.2	Talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailu v. 2024	158

16	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	159
17	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	168
17.1	Yhteenveto määrärahojen toteutumisesta	170
18	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	173
19	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	181
19.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	181
19.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	183
19.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	184
19.4	Tasetta koskevat liitetiedot	189
19.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	195
19.6	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	198
19.7	Muut liitetiedot	200
19.8	Muut eriytetyt laskelmat	203
20	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU	205

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024

Kymmenvuotiskaudella 2015 - 2024 Someron kaupungin investointimenot olivat noin 60 miljoonaa euroa, josta noin 35 miljoonaa euroa käytettiin talonrakennukseen, vajaat 17 miljoonaa euroa julkiseen käyttöomaisuuteen sekä runsaat 8 miljoonaa irtaimistoon ja maanhankintaan.

Vuonna 2024 investoitiin selvästi keskimääräistä enemmän, noin 9,3 miljoonaa euroa. Parin viime vuoden kova investointitaso korostuu, sillä nämä olivat vähintään vuoden 2010 jälkeisen ajan toiseksi ja kolmanneksi kovimmat investointivuodet heti vuoden 2016 jälkeen. Kaupungin toiminnan taloudellinen laajuus on käyttötalouden toimintakuluissa mitaten sote-uudistuksen jälkeen ollut noin 40 % sote-uudistusta edeltävästä ajasta. Hieman paradoksaalisesti suurin yksittäinen investointikohde palvelutalo Satumaa osuu jo ”menetettyyn” sote-toimialaan. Tarpeellista se oli, sillä käytäntö on monessakin mielessä todistanut hyvinvointialueen laimean halun panostaa Someron kiinteistöihin.

Kaupungin lainanhoitokate on pysynyt hyvällä tasolla kovan investointijakson jälkeenkin. Pidemmällä aikavälillä katsottuna asukaskohtainen velkamäärä on noussut 1 239 eurosta 1 835 euroon. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen velka/asukas on lähes 3 500 euroa

Vuoden 2024 hyviä talouslukuja jatkaa tilikauden tulos, joka lopulta nousi noin 1,5 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Keskiarvolla mitaten se näyttäytyy ”vain” keskimääräisenä, sillä yli- ja alijäämävuodet yhteenlaskettuna ylijäämää on kertynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana yhteensä 14,6 miljoonaa euroa. Kuntatalouden yleisiin lähtökohtiin ja odotuksiin nähden pidän tämän vuoden tulosta kuitenkin yhtenä em. jakson selvästi parhaista onnistumisista.

Tuloksen takana merkittävintä on onnistuminen toimintakustannusten sopeuttamisessa: kaupungin toimintamenot nimittäin vähenivät 2,5 % ja toimintakate parani peräti 5,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tulevina vuosina tähän ja kaupungin muihin talouslukuihin tulevat tunnetusti vaikuttamaan hyvinvointialueen kiinteistöpolitiikka, kaupungin kiinteistöjen yhtiöittämiset ja monet muut asiat, kuten valmistelussa oleva valtionosuusuudistus.

Ounasteltuihin muutoksiin varautumiseksi vuoden 2024 aikana valmistui talousohjelmaksi 2025 - 2029 nimetty suunnitelma, jolla hahmoteltiin talouden kehitystä ja mahdollisuuksia vaikuttaa siihen normaalia taloussuunnitelmakautta pidemmällä aikavälillä. Arvelen tämän työskentelyn nostaneen entisestään organisaation läpäisevää tietoisuutta toiminnan talousvaikutuksista, mikä osaltaan jo edesauttoi hyvää tulokseen pääsemistä vuonna 2024.

Väestökehityksessä vuosi 2024 oli yleiseen trendiin nähden poikkeuksellinen voittovuosi, sillä kaupungin väestö jopa hieman kasvoi ensimmäisen kerran sitten vuoden 2014. Merkittävin osatekijä tässä oli maahanmuutto, sillä vastaanottokeskuksen loppuessa Somerolta suuri osa sen asiakkaista löysi ensimmäisen kotikuntansa juuri Somerolta. Voi sanoa, että kaupungin ja sen yhteistyökumppanien mittavat panostukset kotouttamistoimintaan maksavat itseään takaisin. Onnistumisesta kertoo sekin, että Somerolle suuntautuva maahanmuutto ei ole vastaanottokeskusajan jälkeenkään kokonaan tyrehtynyt, vaan maahanmuutossa on todettu paitsi jatkuvuutta, myös maahanmuuttajien paluumuuttoa sen jälkeen, kun he ovat jo käyneet asumassa Somerolta jossain muussa kunnassa. Se on todistaa Someron kaupungin hyväksi asuinpaikaksi.

Suuri kiitos kaikille hyvän toiminta- ja tulosvuoden tekijöille!

Somerolla 19.3.2025

Sami Suikkanen, kaupunginjohtaja

2 KAUPUNGIN HALLINTO

2.1 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 35.

Valtuuston kokoonpano toimikaudelle 1.8.2021 – 31.5.2025

KESK	12
KOK	7
PS	6
SDP	6
VAS.	2
KD	1
VIHR	1

Someron kaupungin valtuustoryhmät ja jäsenet vuonna 2024:

Suomen Keskustan valtuustoryhmä

Ahlbom Kari
Alitalo Minna
Kesäniemi Hannu
Kurvinen Jani (pj)
Kyyrä Jaana
Pirttilä Tero
Ryhtä Riitta (1. vpj)
Salo Juha (pois ryhmästä ryhmäilmoituksen mukaisesti 18.1.2024 alkaen)
Tapio Maria
Tuomisto Heikki
Virtanen Mikko
Älli Mikko

Kansallisen kokoomuksen valtuustoryhmä

Fonsell-Laurila Kati
Malin Kalle
Mäki-Teeri Markku
Nuotio Laura
Ramsay Martina (3 vpj)
Seppälä Henry
Varjus Jutta

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Hakamäki Raila
Kotti Antti
Kotti Minna
Lehtinen Riitta
Ruuhilehto Taina
Valve Ismo (2 vpj)

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Kujala Pertti
Kurki Kirsi
Känkänen Harri
Mäkinen Matias
Nurmi Janne
Salo Jaakko

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Kurkikangas Elli
Lehtinen Heikki

Kristillisdemokraatit

Anolin Reima

Vihreät

Bergström Heidi

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.8.2021 alkaen

Puheenjohtaja Kurvinen Jani (KESK)
1. varapuheenjohtaja Ryhtä Riitta (KESK)
2. varapuheenjohtaja Valve Ismo (SDP)
3. varapuheenjohtaja Ramsay Martina (KOK)

Kaupunginvaltuuston kokoukset:

Kaupunginvaltuusto kokoontui 7 kertaa vuoden 2024 aikana.

2.2 Kaupunginhallitus

KESK Pirttilä Tero
KESK Kyyrä Jaana
KESK Virtanen Mikko
KOK Malin Kalle
KOK Varjus Jutta
PERUS Mäkinen Matias
PERUS Nurmi Janne
SDP Lehtinen Riitta
SDP Ruuhilehto Taina

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat

Puheenjohtaja Jutta Varjus
1. varapuheenjohtaja Jaana Kyyrä
2. varapuheenjohtaja Lehtinen Riitta

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen

Kaupunginhallituksen kokoukset

Kaupunginhallitus kokoontui 17 kertaa vuoden 2024 aikana.

2.3 Toimielimet

Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä)

Majuri Inkeri (pj)
Manni Markku (vpj)
Kuu-Karkku Pirkko
Kulmala Eero
Sintonen Arto

Keskusvaalilautakunta kokoontui 4 kertaa vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta (5 jäsentä)

Kujala Pertti (pj)
Tuomisto Heikki (vpj)
Latva-Äijö Jaana
Rauhala Hannu
Virkki Maria

Tarkastuslautakunta kokoontui 6 kertaa vuoden 2024 aikana.

Sivistyslautakunta (11 jäsentä)

Kotti Antti (pj)
Alitalo Minna (vpj)
Anolin Reima
Fonsell-Laurila Kati
Hakamäki Raila
Hyytiäinen Petteri
Kylämäki Sini
Pyykkö Leena
Mäkinen Jaakko
Ojala-Sirro Irina
Salo Juha

Kosken TL kunnan edustaja:
Salminen Matti

Kaupunginhallituksen edustaja:
Kyyrä Jaana

Sivistyslautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2024 aikana.

Tekninen lautakunta (9 jäsentä)

Känkänen Harri (pj)
Älli Mikko (vpj)
Hakala Antti
Lehtinen Heikki
Malin Kalle
Nuotio Laura
Lehtinen Riina
Salokoski Sari
Tapio Maria

Kaupunginhallituksen edustaja:
Riitta Lehtinen

Tekninen lautakunta kokoontui 14 kertaa vuoden 2024 aikana.

Ympäristölautakunta (9 jäsentä)

Kesäniemi Hannu (pj)
Nuoritalo Totti (vpj)
Bergström Heidi
Haho Eevi
Laine Outi
Lemberg Mikko
Moisander Visa
Rajala Sanna-Maria
Salo Jaakko

Kaupunginhallituksen edustaja:
Tero Pirttilä

Ympäristölautakunta kokoontui 9 kertaa vuoden 2024 aikana.

2.4 Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet, kunnanjohtaja, konsernihallinnon johtajat sekä toimielinten alaisten tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat (yleensä esittelijät).

2.5 Toimielimet ja niiden esittelijät

Kaupunginhallitus:	Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen
Sivistyslautakunta:	Sivistysjohtaja Minna Mäkelä-Rönholm
Tekninen lautakunta:	Tekninen johtaja Esko Vuolukka
Ympäristölautakunta:	Rakennustarkastaja Juha Kopra Ympäristönsuojelusihteri Jonna Hostikka Maankäyttöinsinööri Jyrki Virtanen

3 TALOUDELLINEN KEHITYS

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2024-2027

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2024 julkaiseman taloudellisen katsauksen (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:68) mukaan Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuoden aikana, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jäi 0,3 prosenttia pienemmäksi kuin edellisvuonna.

Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja tänä vuonna myös yksityinen kulutus on hieman laskenut. Kasvua on tullut ulkomaankaupasta ja vienti on kasvanut haastavasta ympäristöstä huolimatta. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun ensi vuonna (2025). Kasvua heikentävät kuitenkin julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotukset. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,6 prosenttia ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027.

Maailmantalouden taloustilanne

Valtiovarainministeriö arvioi maailmantalouden tulevaisuuden näkymistä talouskatsauksessaan seuraavasti: Maailmantalouden näkymät ovat varovaisen positiiviset, mutta niitä varjostavat merkittävät riskit. Kasvu on säilynyt kohtuullisen vahvana huolimatta kauppapoliittisista jännitteistä ja geopoliittisista haasteista. Euroalueella inflaation hidastuminen, reaalityulojen kasvu ja korkojen lasku tukevat elpymistä, mutta Saksan teollisuuden vaikeudet ja poliittiset riskit keskeisissä maissa luovat epävarmuutta ja ovat heikentäneet kasvunäkymiä. Yhdysvalloissa vahva työllisyystilanne ylläpitää yksityistä kulutusta, vaikka erittäin nopea kasvu hidastuukin ennustejaksolla. Kiinassa viennin elpyminen ja elvyttävä talouspolitiikka tukevat taloutta, mutta kotimaisen kysynnän heikkous ja deflaation uhka varjostavat näkymiä.

Keskeinen uhka maailmantalouden kasvulle on Yhdysvaltojen tuleva kauppapolitiikka ja muiden maiden vastaus siihen. Yhdysvaltojen tullien nostolla olisi negatiivisia vaikutuksia etupäässä sen omaan talouteen. Vastatoimet ja kauppasodan eskaloituminen sen sijaan heikentäisivät koko maailmantalouden kasvua.

Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarruttaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Palveluiden viennin kasvu sen sijaan on jo nopeutunut. Viennin kasvusta huolimatta nettoviennin vaikutus talouskasvuun jää tulevina vuosina pieneksi, sillä myös tuonti kasvaa reippaasti investointien lisääntymisen myötä. Suomen vaihtotase onkin lievästi negatiivinen koko ennustejaksolla.

Euroalueen taloustilanne

Euroalueen pidempään jatkunut hitaan kasvun vaihe päättyi kasvun elpymiseen ensi vuonna (2025), kun inflaation hidastuminen ja melko vahva nimellispalkkakehitys tukevat yksityisen kulutuksen elpymistä. Tähän viittaa kuluttajien luottamuksen koheneminen viimeisen kahden vuoden aikana. Monenlaiset haasteet kuitenkin varjostavat näkymiä, päällimmäisenä Saksan teollisuuden vaikea tilanne. Euroalueen tilannetta vaikeuttavat myös haastava geopoliittinen tilanne sekä poliittinen tilanne Saksassa ja Ranskassa. Sen sijaan eteläisen Euroopan melko hyvät näkymät kannattelevat euroalueen elpymistä. Euroalueen kasvu elpyy kuluvan vuoden 0,8 prosentista 1,2 prosenttiin 2025 ja edelleen 1,3 prosenttiin 2026.

Talouden tunnuslukujen muutokset	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Lyhyet korot (Euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,4	2,1	2,0
Pitkät korot (Valtion obligaatiot, 10 v), %	3,0	2,9	2,8	2,7	2,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos %	6,2	1,6	1,1	1,4	1,8
Työllisyysaste, % (16-64-vuotiaat)	73,6	72,3	71,9	72,4	72,9
Työllisyysaste, % (20-64-vuotiaat)	77,9	76,6	76,3	76,8	77,4
Työttömyysaste, % (15-74-vuotiaat)	7,2	8,3	8,4	7,9	7,4

Lähde: Valtiovarainministeriö, Talouden katsaus, Talvi 2024:95 / 19.12.2024

Julkaisun osoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-861-3>

Kuntatalouden vuoden 2024 ennakkolliset tilinpäätösarviot

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden 2024 mukaisesti kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024 ollen kuitenkin odotettua parempi. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous oli alijäämäinen. Velkamäärä nousi 720 miljoona euroa eli + 3,6 prosenttia vuodesta 2023. Tilikauden tulos oli +1,1 miljardia euroa vuona 2024. Kertaluontoiset erät paransivat tulosta. Energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittäminen paransivat tulosta noin 300 miljoonalla eurolla. Toimintakulujen kehitys oli maltillista. Toimintakate kasvoi edellisvuodesta vain 1,8 prosenttia. Kuntien sopeuttamisohjelmat hillitsivät kulukasvua.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2024 ennakkollisten tilinpäätösarvioiden mukainen kuntien vuosikate oli noin 3,22 mrd. euroa eli noin 580 euroa / asukas. Vuonna 2023 kuntien vuosikate oli noin 4,23 mrd. euroa eli noin 760 euroa / asukas. Manner-Suomen kuntien lainakanta oli noin 18,84 mrd. euroa, kun se edellisvuotena oli 18,54 mrd. euroa. Asukasta kohden laskettu lainamäärä oli ennakkotietojen mukaan 3 380 euroa / asukas, kun edellisvuotena se oli 3 365 euroa / asukas.

Vuonna 2024 kuntien ja kuntayhtymien toimintakate kasvoi 1,8 % (+ 250 miljoonaa euroa). Kuntien toimintakulut kasvoivat 1,6 prosenttia (300 miljoonaa euroa) ja toimintatuotot kasvoivat 1,2 % (noin 100 miljoonaa euroa). Vuonna 2024 kunnallisverotulot laskivat 3,3 % (noin -350 miljoonaa euroa), kuntien yhteisöverotulot laskivat 14 % (noin -300 miljoonaa euroa) ja kiinteistöverot kasvoivat 6,7 % (noin 150 miljoonaa euroa).

Kuntien valtionosuudet laskivat 6,6 % vuonna 2024, eli noin 200 miljoonaa euroa. Kunnat saivat vuonna 2024 valtionosuuksia yhteensä vajaan 3,4 miljardia euroa. Sote-siirtolaskelmat tarkentuivat: -500 miljoonan euron pysyvä vähennys, jota vuonna 2024 kompensoitiin 192 euron määräaikaisella valtionosuuden lisäyksellä. Tämä erä peritään kunnilta takaisin vuosina 2025-2027. Valtionosuuksiin tehdään vuosittain monia muitakin vähennyksiä, mm. Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulosta (-331 miljoonaa euroa). Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus oli + 53 miljoonaa euroa (+2,2 %), mitä pienensi kuitenkin yhden prosenttiyksikön indeksijarru -24 miljoonaa euroa. Kunnille korvattavia laajenevia tehtäviä korvattiin + 9 miljoonalla eurolla (mm. Sitouttava kouluyhteistyö, B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä viikotunnilla). Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehty.

Lähde: [Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2024 \(kuntaliitto.fi\)](https://www.kuntaliitto.fi)

3.2 Oman talousalueen kehitys

Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli yhteensä 26 900 työtöntä työnhakijaa vuoden 2024 joulukuun lopussa. Vuotta aiemmasta on työttömien määrä noussut 3100 henkilöllä eli 13 %, kun koko maan työttömien määrä on noussut samassa ajassa vain 8 %. Varsinais-Suomessa lomautettujen määrä laski 200 henkilöllä verrattuna vuodentakaiseen.

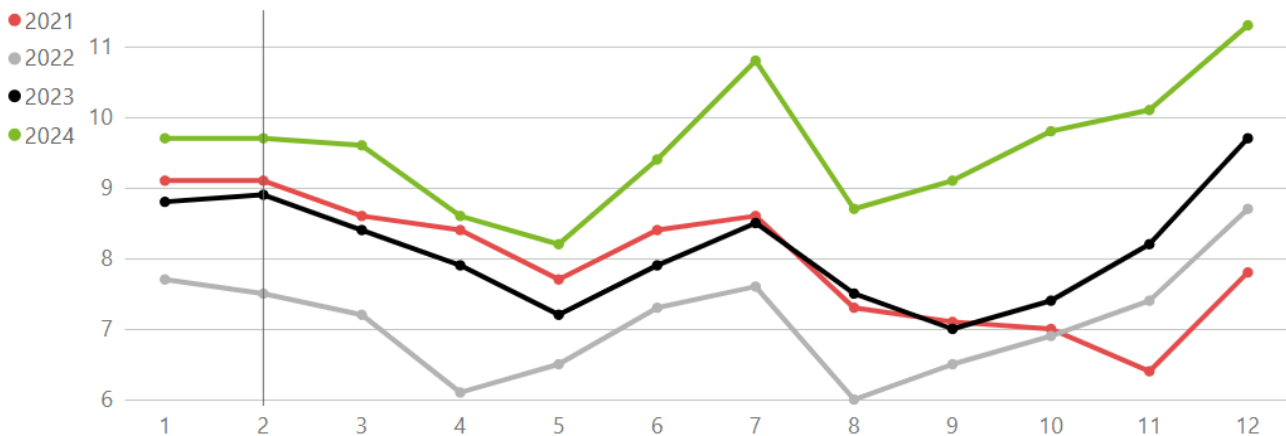
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 11,5 %, joka oli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin keskimäärin koko maassa (12,0 %) keskimäärin.

Joulukuussa työttömiä oli muissa Varsinais-Suomen seutukunnissa viime vuotta enemmän. Varsinais-Suomen työttömyysaste oli korkein Turun seudulla (11,9 %) sekä Turussa (14,8 %). Pienin työttömyysaste oli Turunmaan saaristossa (6,6 %) sekä kunnista Ruskolla (5,5%). Nuorten kokonaistyöttömyys kasvoi Turun seutukunnassa lähes 30 % viime vuodesta.

Somerolla työttömiä työnhakijoita oli joulukuun 2024 lopussa 394 henkeä, joista alle 25-vuotiaita 35, yli 50-vuotiaita 185 ja yli vuoden työttömänä olleita 96. Työttömistä miehiä oli 226 ja naisia 168. Avoimia työpaikkoja oli Somerolla vuoden lopussa 16. Työvoimaa oli yhteensä 3494 henkilöä ja työttömien työnhakijoiden osuus % työvoimasta oli Somerolla 11,3 %.

Lähde: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Varsinais-Suomen työllisyyskatsaus, joulukuu 2024. [Työllisyyskatsaukset - ely - ELY-keskus](#)

Kuukausittainen työttömien %-osuus työvoimasta vuosien 2021 – 2024 aikana Somerolla on kuvattu seuraavassa kaaviossa:

Lähde: Kuntamaisema, TEM

Väestön kehitys Somerolla

Somerolla kuntien välinen tulomuutto oli tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 311 (287) ja lähtömuutto 339 (364) henkilöä. Syntyneitä oli 37 (50) ja kuolleita 122 (154). Maahanmuuttajia oli 139 (171) ja maasta muuttajia 4 (5). Somerolla väkimäärä kasvoi 20 henkilöllä vuoden 2024 aikana. Suluissa vuoden 2023 vastaavat luvut.

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Someron väestömäärä oli vuoden lopussa 8 430 henkilöä. Tilastokeskuksen ylläpitämä Someron vuoden 2023 lopullinen väestömäärä oli 8 410 henkilöä.

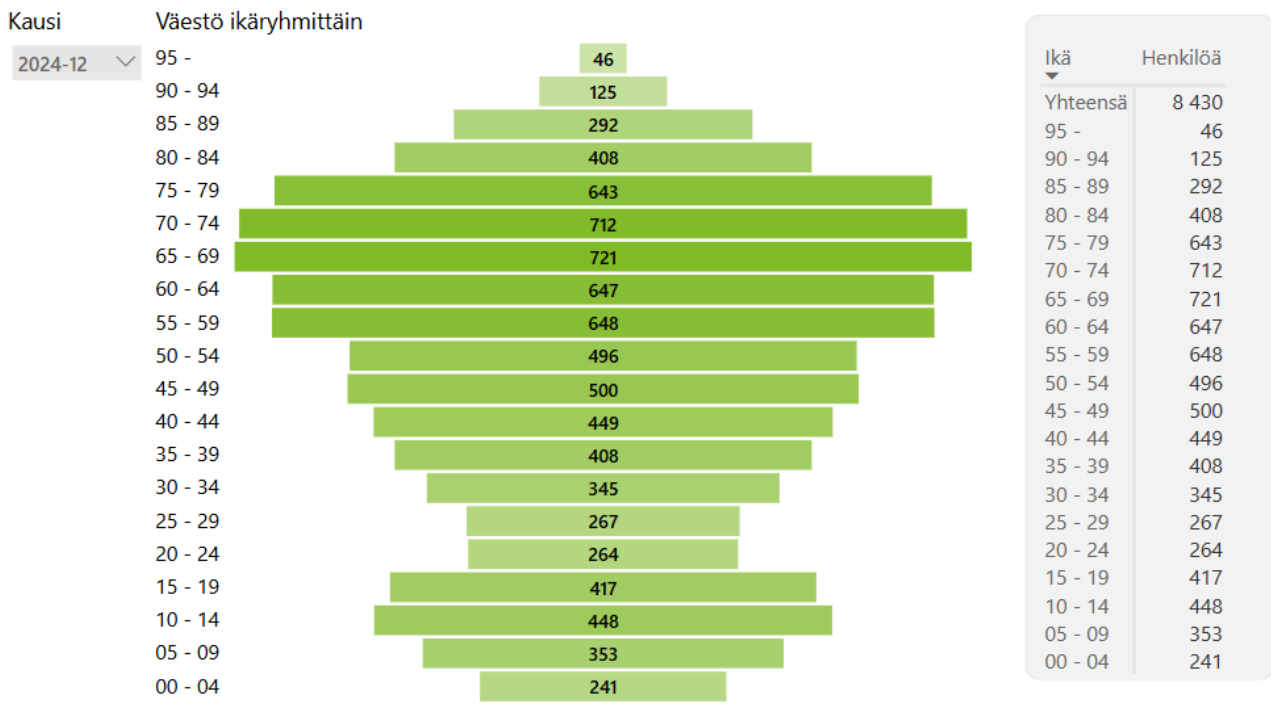
Vuoden 2024 aikana Someron väkiluku on muuttunut seuraavasti:

Väkiluvun muutos kuukausittain

Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2024-01	3	23	-20	8	10	-3	8 407
2024-02	3	11	-8	-2	100	90	8 497
2024-03	2	8	-6	4	3	1	8 498
2024-04	4	15	-11	2	4	-6	8 492
2024-05	5	12	-7	3	4	0	8 492
2024-06	2	7	-5	-7	2	-10	8 482
2024-07	2	4	-2	-4	0	-6	8 476
2024-08	0	6	-6	-22	1	-27	8 449
2024-09	4	9	-5	-4	-2	-11	8 438
2024-10	6	10	-4	3	5	4	8 442
2024-11	2	7	-5	5	8	8	8 450
2024-12	4	10	-6	-14	0	-20	8 430
Yhteensä	37	122	-85	-28	135	20	8 430

Lähde: Kuntamaisema, väkiluku 2024

Vuoden 2024 lopussa väestön ikäjakauma oli jakautunut seuraavasti:

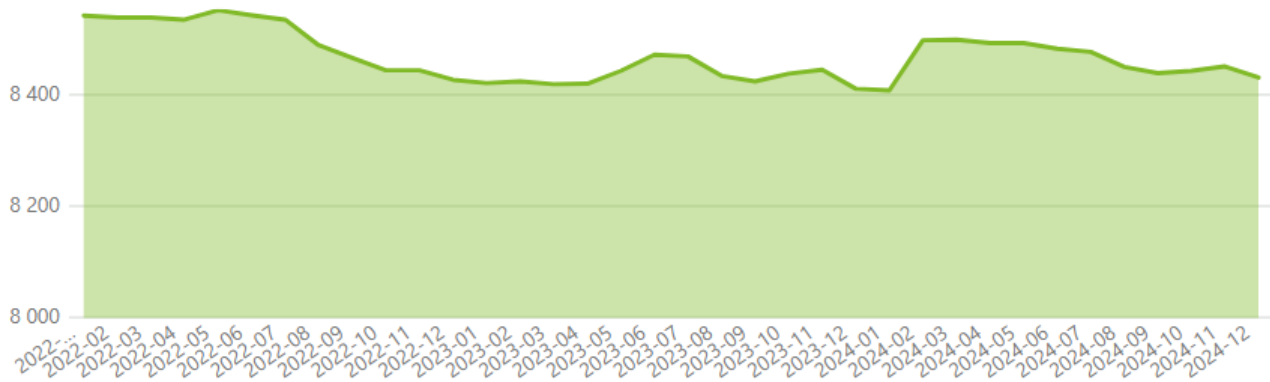
Lähde: Kuntamaisema, väestö ikäryhmittäin 2024

Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Someron väkiluvun muutos vuosien 2022 – 2024 aikana:

Väestö kuukausittain (Tilastokeskus, ennakkoväestö)

Vuosivalinta min - max

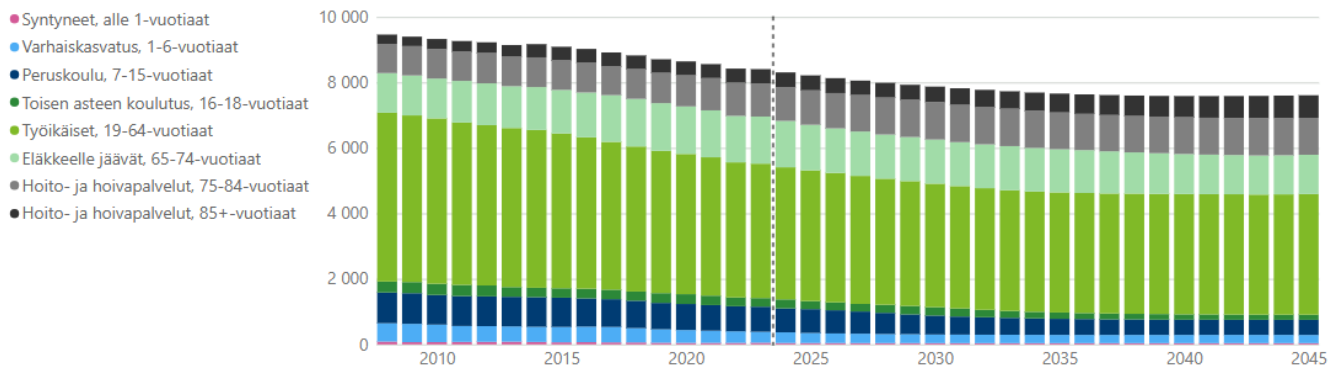
2022 2024

Lähde: Kuntamaisema, Väestö kuukausittain

Tilastokeskuksen julkaiseman v. 2024- 2045 väestöennusteen kehitystä on kuvattu seuraavassa kaaviossa:

Väestö 2008-2023, väestöennuste 2024-2045 (Tilastokeskus 2024)

Lähde: Kuntamaisema, Väestö 2008-2023, väestöennuste 2024-2045

3.3 Olennaiset toiminnan ja talouden muutokset

Vuoden 2024 tilikauden tulos oli ylijäämäinen. Ulkoiset toimintatuotot olivat n. 7,5 miljoonaa euroa ja alittivat talousarvion 0,1 miljoonalla eurolla (-1,4 %). Vastaavat ulkoiset toimintatuotot vuonna 2023 olivat n. 7,2 miljoonaa euroa.

Ulkoiset toimintakulut olivat 27,8 miljoonaa euroa ja ne jäivät n. 1,5 miljoonaa euroa alle budjetoidun. Vastaavat menot vuonna 2023 olivat 28,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 tilinpäätöksen vuosikate oli n. 4,6 miljoonaa euroa ja vuotta aiemmin vuosikate oli noin 5,2 miljoonaa euroa. Poistot olivat noin 3,1 miljoonaa euroa. Satunnaisia eriä ei ollut vuonna 2024. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,5 miljoonaa euroa.

3.4 Verotulot

Vuoden 2024 talousarvion verotulojen arvio on laadittu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan. Vuoteen 2024 liittyi merkittävä poikkeus verrattuna aikaisempiin vuosiin. Vuonna 2024 ansiotulojen ennakonpidätyksen taso suhteessa verovuoden 2024 arvioituun maksettavaan veroon tulee olemaan poikkeuksellisen suuri. Kun verovuoden 2023 kaikista kunnallisveroista noin 92 % kertyi ennakonpidätyksinä kalenterivuonna 2023 olisi niiden vastaava osuus vuonna 2024 yli 95 %.

Kolmen prosenttiyksikön muutos vaikuttaa siten, että vuoden 2024 kunnallisverokertymä yhteensä on reilu 300 miljoonaa euroa parempi verrattuna syksyllä 2023 tehtyyn arvioon kuluvan kalenterivuoden kertymästä. Verovuoden oikaisu 2024 ei ole lopullinen, vaan verovuosi 2024 valmistuu tulevan lokakuun lopussa, jolloin tiedetään lopulliset maksuunpanosuhteet, toisin sanoen vero-oikaisut. Valmistuvan verotuksen 2024 ensimmäiset ennakkotiedot julkaistaan alkukesällä. Tarkkaa syytä/syitä ennakonpidätyksen korkeammalla tasolle ei vielä tiedetä, vaan asia varmistunee kevään 2025 aikana.

Vuodelle 2024 valtuuston 13.11.2023 vahvistamat tulo- ja kiinteistöveroprosentit olivat: tulovero 8,2 %, yleinen kiinteistövero 0,93 %, vakituinen asuinrakennus 0,41 %, muu kuin vakituinen asuinrakennus 0,93 %, voimalaitokset ja –rakennelmat 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 %.

Vuodelle 2024 verotuloja oli budjetoitu 16 071 000 euroa ja niitä kertyi lopulta 16 920 077 euroa, joka oli 849 077 euroa arvioitua enemmän. Tuloveroarvio oli 12 598 000 euroa ja veroa kertyi 13 502 315 euroa. Ylitystä syntyi 904 315 euroa. Yhteisöverokertymä oli 1 183 346 euroa, joka alitti arvion 44 654 eurolla. Kiinteistöveroa kertyi 2 234 416 euroa, joka alitti arvion 10 584 eurolla.

	Talousarvio 2024	Toteuma 31.12.2024	Poikkeama	Talousarvion ylitys/alitus %
Kunnan tuloverot	12 598 000	13 502 315	904 315	7,2 %
Kiinteistövero	2 245 000	2 234 416	-10 584	-0,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 228 000	1 183 346	-44 654	-3,6 %
Verotulot yhteensä	16 071 000	16 920 077	849 077	5,3 %

3.5 Valtionosuudet

Valtion rahavirtoja kuntiin kutsutaan yleiskäsitteellä valtionavuuksi. Valtionavut jakautuvat valtionosuuksiin ja valtionavustuksiin.

Valtionavustukset ovat tiettyyn hakumenettelyyn tai kustannukseen sidottuja valtionapuja. Valtionavustukset kunnan tulee käyttää tietyn palvelun järjestämiseen, tietyn kustannuksen kattamiseen tai avustuksen myöntämiseksi kunnan tulee täyttää tietyt hakuilmoituksessa määrätyt kriteerit.

Valtionosuudet ovat kunnille yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa käytöstä. Poikkeuksen tähän sääntöön tekevät eräät opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusperusteet, joita maksetaan esimerkiksi taiteiden perusopetukseen.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 618/2021), jota hallinnoi valtiovarainministeriö ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (laki 1705/2009), jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta. Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät: varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kirjastotoimi ja asukasperusteisesti rahoitettava taiteen perusopetus.

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät lisäosat ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset. Lisäyksissä ja vähennyksissä ovat mukana sote-erät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirtyi hyvinvointialueille yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Tämä tarkoitti sitä, että kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa, mutta yksittäisen kunnan leikkausosuus vaihteli kuntien välillä.

Vuoden 2023 alusta alkaen valtionosuusjärjestelmään lisättiin sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuva muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutosten tasaus. Nämä erät laskettiin osana peruspalvelujen valtionosuutta. Sote-uudistuksen siirtymätasaus Someron kaupungille vähenee vuoden 2024 noin 690 000 eurosta kumulatiivisesti vuosittain noin 150 000 euroa, kunnes se saavuttaa vuonna 2027 vajaan 260 000 euron tason, jolle se tämän hetken suunnitelmissa jää. Vuodelle 2027 suunniteltavan valtionosuusuudistuksen yhteydessä nämä ns. sote-hännät poistunevat järjestelmän piiristä. Lisäksi kuntien keskinäinen asema tulee muuttamaan järjestelmän sisällä.

Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettava verotulomenetysten korvaus on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan. Verotulomenetysten

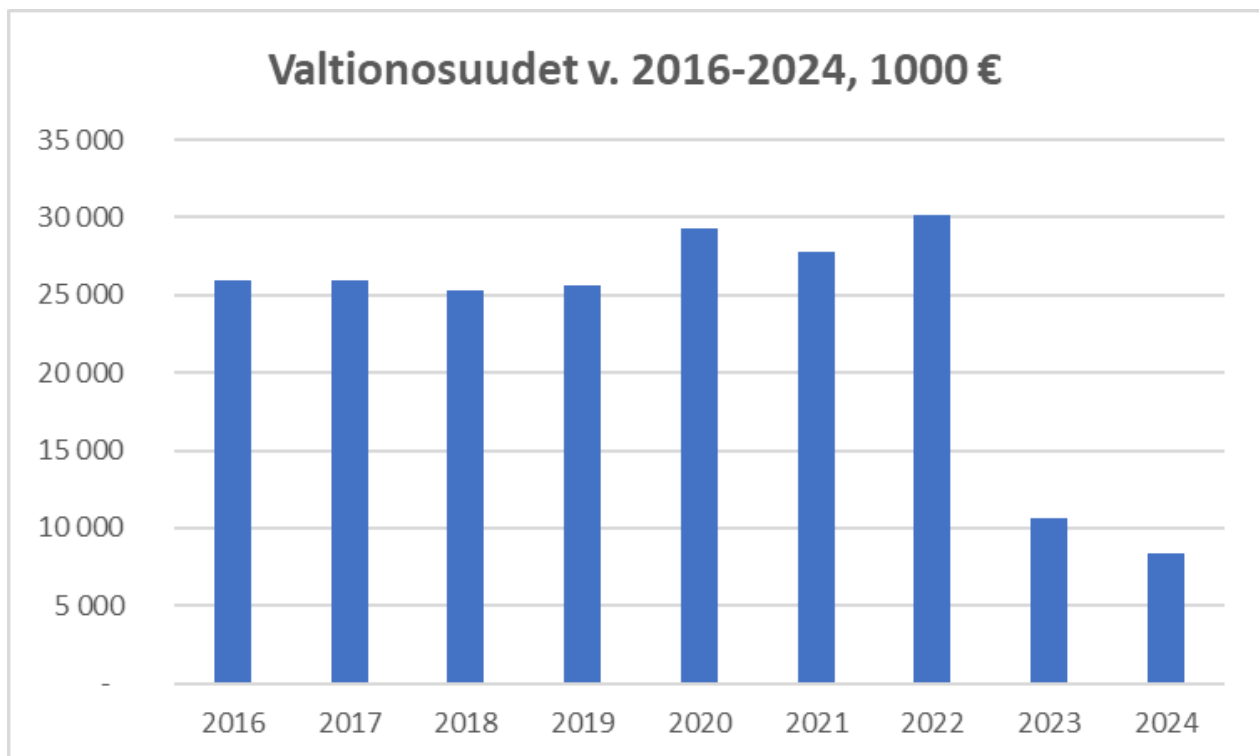
korvauksessa on kyse eduskunnan säätämistä kunnallisveroon tehtävistä vähennyksistä. Nämä pienentävät kunnallisveron tuottoa kunnista riippumattomista syistä. Kaikki verovähennyksistä johtuvia menetyksiä ei korvata, vaan huomioon otetaan vasta vuodesta 2010 lähtien toteutetut veroperuste-muutokset. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetystä vastaava euromäärä.

Valtiovarainministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö antoivat päätökset vuoden 2024 valtionosuudesta joulukuun 2023 lopussa.

Someron kaupungin vuoden 2024 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 7,91 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli 8,39 milj. euroa. Ylitystä oli noin 0,49 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet vähenivät edellisestä vuodesta noin 2,24 milj. euroa.

Valtionosuudet 2024, euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 870 200	0	1 870 200	1 886 322	16 122
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 966 300	0	3 966 300	3 966 366	66
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	239 700	0	239 700	714 367	474 667
Verotulomenetyksien kompensatiot	1 831 100	0	1 831 100	1 825 933	-5 167
Yhteensä	7 907 300	0	7 907 300	8 392 988	485 688

Alla olevassa kuvassa on kuvattu valtionosuuksien kertymät (1 000 euroa) vuosina 2016 – 2024:

3.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Edellisvuoden ylijäämäisen vuoden jälkeen vuodelta 2024 tuli ylijäämää noin 1,5 milj. euroa, jonka jälkeen taseessa on ylijäämiä kaikkiaan noin 38,2 milj. euroa.

Vuonna 2024 valmisteltiin pidemmän aikavälin kattava Talousohjelma 2025 – 2029. Tarkoituksena oli varautuminen kuntatalouden heikkenemiseen, jota ennakoitiin voimakkaaksi jo vuodesta 2024 alkaen. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat mm. vuosina 2025 – 2027 tapahtuva ylimääräisiksi katsottujen sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien maksatukset, jotka vähennetään kuntien valtionosuuksista vuosina 2025 – 2027. Someron kaupungin valtionosuuksia tämä vähentää noin 350 000 €/vuosi.

Lisäksi sote-uudistuksen siirtymätasaus vähenee Someron kaupungille vuoden 2024 noin 690 000 eurosta kumulatiivisesti vuosittain noin 150 000 euroa, kunnes se saavuttaa vuonna 2027 vajaan 260 000 euron tason, jolle se tämän hetken suunnitelmissa jää. Vuodelle 2027 suunniteltavan valtionosuusuudistuksen yhteydessä nämä ns. sote-hännät poistunevat järjestelmän piiristä. Lisäksi kuntien keskinäinen asema tulee muuttamaan järjestelmän sisällä.

Sote-uudistus vaikuttaa vuodesta 2026 alkaen kuntatalouteen vielä niinkin, että sote-kiinteistöjen ja samalla kaupungin muiden liiketilojen yhtiöittäminen on alustavasti arvioitu vaikuttavan kaupungin tuloslaskelmaan negatiivisesti vuositasolla yli puoli miljoonaa. Tämä arvio tulee tarkentumaan jatkossa, kun yhtiöittämissuunnittelu etenee mm. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toimitilasuunnitelmien selvittyä. Tämä vaikuttaa suoraan mm. siihen, mitkä kiinteistöt yhtiötetään. Tällä hetkellä tulevaisuus on tältä osin edelleen vaikeasti arvioitavissa.

Muihin talouteen oleellisesti vaikuttaviin asioihin kuuluu TE-palvelujen kunnallistuminen vuoden 2025 alusta, jonka odotetaan maksavan kunnille ainakin alkuvaiheessa enemmän kuin tehtävän siirrostä johtuvia kunnille tulevia kululisäyksiä kompensoidaan valtionosuuksilla. Someron osalta nettomenolisäykseksi vuodelle 2025 valmistellussa talousarviossa on arvioitu noin 200 000 euroa, mutta vasta vuoden 2025 toiminta tulee osoittamaan em. arvion vastaavuuden todellisuuteen. Eniten työllisyysmenojen muutokseen tulee vaikuttamaan yleinen taloudellinen kehitys, joka tällä hetkellä ei ole erityisen valoisa.

Viimeisenä tässä mainittavana ympäristötekijänä on maahanmuuton vaikutus, joka vuonna 2024 lisää Someron kaupungin kotouttamistoimintaan liittyvää rahoitusta noin puoli miljoonaa euroa. Maahanmuuton vähetessä tulevina vuosina, vähenee myös tämä rahoitus vastaavasti. Luonnollisesti myös asiaan liittyvät kulut vähenevät, mutteivät välttämättä samassa suhteessa.

Kaikki em. yhä erittäin epäselvätkin asiat johtavat siihen, että kaupungin on kyettävä sopeuttamaan toimintaansa tulevina vuosina muuttuva tulopohja huomioiden. Tavoitteeksi normaalia talousarvio- ja suunnitelmakautta pidemmän talousohjelman valmistelussa asetettiin, että vuotuinen toimintakateen kasvu voidaan pitää alle 2 prosentissa/vuosi vuoden 2025 jälkeen. (TE-palvelu-uudistuksen johdosta toimintakate asettuu vuoteen 2024 verrattuna uudelle tasolle.) Someron kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös antaa paremmat lähtökohdat talouden tuleviin haasteisiin vastaamisessa, kuin vielä ohjelman valmisteluvaiheessa ennustettiin.

3.7 Kaupungin henkilöstö 31.12.2024

Someron kaupungin henkilöstömäärä on kehittynyt vuosien 2018 – 2024 aikana seuraavasti:

Someron kaupunki	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Vakinaiset	258	255	505	478	443	463	459
Määräaikaiset (sis. työllistetyt, sijaiset, oppisopimussuhteiset)	84	97	155	166	175	138	138
Koko henkilöstö yhteensä	342	352	660	644	618	601	597

Määräaikaisissa on mukana myös sairausloman- ja vuosiloman sijaiset, jolloin luvuissa on mukana sekä vakinainen että sijainen.

Kaupunki laatii vuosittain erillisen henkilöstöraportin, jossa on tarkemmat selvitykset henkilöstömuutoksista, sairauspoissaoloista ym.

Henkilöstökustannukset	2024	2023	2022	2021
Palkat ja palkkiot, €	13 634 889	13 369 207	23 829 109	21 965 608
Henkilösivukulut, €	3 256 236	3 409 903	5 876 092	5 395 441
Henkilöstökulut yhteensä	16 891 125	16 779 110	29 705 201	27 361 049
Henkilöstökulujen muutos, %	0,7 %	-43,5 %	7,9 %	8,6 %
Sisältää sairausvakuutus- ja tapaturma- korvauksia, €	163 385	213 304	428 102	336 409
Sisältää työllisyysvaroin palkattujen hen- kilöstökuluja, €	103 543	231 030	250 532	197 165
Työllistämistuki, €	42 253	113 623	162 669	125 288

3.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on tärkeä osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista. Someron kaupungin eri toimintayksiköt pitävät yllä ajantasaista valmiussuunnitelmaa, jotta keskeiset uhat hallitaan suunnitelmallisesti.

Someron kaupungin valmiutta häiriötilanteisiin kehitettiin vuonna 2024 mm. Osallistumalla LOUNAIS24-valmiusharjoitukseen, ja valmiussuunnitelmia kehitetään mm. Tämän harjoituksen havaintojen pohjalta edelleen vuonna 2025. Valmiussuunnittelun tarkoituksena on luoda sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla kunnan johtoryhmä ja kunnan eri organisaatiot sekä yhteistyöviranomaiset voivat toimia siten, että kunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi.

Tulevaisuudessa vaikutuksiltaan merkittävänä riskinä on työvoiman saatavuuden jatkuvuuden turvaaminen mm. varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Riski on jo nyt realisoitunut vuoden 2023 aikana, koska sijaisten saatavuus on osoittautunut olevan haastavaa esimerkiksi lyhytkestoisissa sijaisuuksissa.

Sote-uudistuksen riskinä oli, että kaupunki ei pystyisi sopeuttamaan tukipalveluitaan taloudellisesti tehokkaalla tavalla tilanteessa, jossa merkittävä osa toiminnasta siirtyy hyvinvointialueelle. Sote-

uudistuksen jälkeen 1.1.2023 alkaen kaupunki on pystynyt toimimaan taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaasti, joten sote-uudistukseen liittyvät riskit ja epävarmuustekijät ovat olleet hallittavissa edelleen vuoden 2024 aikana.

Suurin uudistukseen liittyvä riski vuosina 2025 – 2026 on kuitenkin hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen yhtiöittäminen. Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ei ole pitkäaikaista suunnitelmaa palvelujen järjestämisen toimipisteverkosta, eikä siten myöskään tulevien vuokrasopimusten pituudesta ja vuokrahinnoista ole olemassa suunnitelmaa. Tämä vaikeuttaa oleellisesti toimitilojen yhtiöittämisen toimeenpanoa ja sen taloudellista vaikutusarviointia. Yhtiöittäminen on tästä huolimatta tehtävä niin, että se tulisi voimaan 1.1.2026 alkaen, joten kaupunki on aloittanut yhtiöittämisprosessin valmistelun parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen. Samassa yhteydessä on tarkoitus yhtiöittää myös loputkin kaupungin vuokra-asunto- ja yritystilakannasta.

Someron kaupungin omistuksesta 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointikeskuksen omistukseen siirtynyt Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy (LHK) teki asiamiehensä välityksellä Someron kaupungille 20.10.2023 päivätyn reklamaation koskien 28.2.2022 tehtyä osakekauppaa, jossa LHK osti Someron kaupungilta Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekannan 4 000 000 eurolla. LHK:n pääasialliset vaatimukset olivat kaupan peruminen tai kauppahintaa vastaava korvauksen maksaminen sille, sekä LHK:lle tästä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. Someron kaupunki on kiistänyt vaatimusten perusteet kaikilta osin ja asia on edennyt välitysmenettelyyn, jossa sen odotetaan ratkeavan syksyllä 2025. Tämän ohella Varsinais-Suomen hyvinvointialue on ilmoittanut 18.9.2024 päivättyllä kirjelmällä, että mikäli asiassa ei Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n ja Someron kaupungin välillä saavuteta Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle tyydyttävää ratkaisua, jolla mm. KOY:n osakkeista maksettu kauppahinta palautuu Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle, tulee Varsinais-Suomen Hyvinvointialue tarvittaessa lisäksi omissa nimissään käynnistämään erillisen prosessin kaikkien menetysten ja vahinkojen kattamiseksi sekä oikeudettoman järjestelyn peräyttämiseksi (ml. myös KOY:n kaupan pätemättömäksi julistaminen ja em. takausvastuiden täysimääräinen kattaminen). että se vaatii samoja asioita muun prosessin kautta, mikäli välitysmenettely ei tuo sille LHK:n vaatimusten mukaista tulosta.

Vuodesta 2025 alkaen tapahtunut TE-palvelujen siirto kaupungille (Salon työllisyysalue) asettaa tulevaisuudessa haasteita kunnan TE-palveluiden järjestämiseen ja painetta kaupungin työttömyyskustannusten kasvuun.

Kaupungin tietoliikenneyhteyksien ja kaupungin käyttämien sovellusten toiminta oli vuonna 2024 luotettavaa, eikä niissä esiintynyt merkittävässä määrin toimintaa haittaavia häiriöitä. Kansainvälinen tilanne huomioiden tulee kiinnittää huomiota tietoliikenne- ja tietoturvahäiriöiden todennäköisyyden kasvamiseen.

Kaupungin lähivuosien suuret investointisuunnitelmat lisäävät kaupungin lainanottotarvetta. Siten toimenpiteet oman tulorahoituksen ja investointien yhteensovittamiseksi myös tulevaisuudessa ovat keskeisiä haasteita, jotta kaupungin lainamäärän kasvu pysyisi myös tulevaisuudessa kohtuullisena.

3.9 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina,

vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Sisäinen valvonta ja vastuut on määritelty hallintosäännössä hallitukselle, lautakunnille, toimialajohtajille ja esihenkilöille.

Sisäistä valvontaa koskevaa ohjeistusta annetaan vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa, jotka kaupunginhallitus hyväksyy vuoden alussa.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.9.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan päivitetty ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.12.2015 ja se on tullut voimaan 1.1.2016. Ohjeeseen on tehty muutamia tarkennuksia (kh 17.12.2018) ja se on tullut voimaan 1.1.2019.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan toimielimet ja tilivelvolliset seuraavat talousarvion toteutumista suoritetuilla kirjanpidon kyselyillä ja tulostetuilla raporteilla. Kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja maksuvalmiudesta pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Lautakunnille raportoidaan kahden kuukauden välein talousarvion toteutumisesta. Valtuustolle raportoidaan tavoitteiden toteutumisesta puolivuositain ja talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain.

Tekninen lautakunta on kilpailuttanut vakuutukset 21.8.2018. Vakuutuspalveluiden toimittajaksi valittiin IF Vahinkovakuutus Oy 1.1.2019 alkaen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Kaupungin hankinnat on kilpailutettu ohjeen mukaan ja ilmoitukset on julkaistu sähköisessä ilmoituskanavassa (HILMA). Someron kaupungin viimeisin hankintaohje on päivitetty ja se on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.2.2020.

Someron kaupungin uusi konserniohje on hyväksytty valtuustossa 19.9.2022. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä niihin liittyvistä riskeistä.

Tytäryhteisöjä koskevien raportointivelvoitteiden lisäksi Someron Kulttuuriyhdistys ry:tä, jonka kanssa kaupunki on tehnyt oman palvelutuotantonsa kannalta keskeiset erillisen yhteistyösopimuksen, pyydetään raportoimaan vastaavasti toiminnastaan kaupunginhallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi yhdistykset toimittavat yhdistyksen kokouksen esityslistat ja pöytäkirjat kaupunginhallitukselle.

Hallintosääntömuutokset on viimeksi hyväksytty valtuustossa 16.12.2024 (§ 79) ja se on tullut voimaan 1.1.2025.

Kaupungissa on käytössä riskienkartoituslomake, jossa kartoitetaan henkilöriskit, omaisuusriskit, toiminnan riskit ja johtamisjärjestelmään/päätöksentekoon liittyvät riskit. Lisäksi tulee selvittää todettujen riskien osalta tarpeelliset/suunnitellut toimenpiteet. Asiaa on käyty lävitse säännöllisin väliajoin esihenkilöpalavereissa. Lomake päivitetään/tarkistetaan vähintään vuosittain. Lomakkeen tietoja käytetään pohjana mm. talousarvion perustelutekstissä.

Riskienhallinta poikkeusoloissa on otettu huomioon valmisteltaessa Someron kaupungin valmiussuunnitelman yleistä osaa. Tämä perustuu Valmiuslakiin, jonka mukaan kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden aikana.

3.10 Ympäristöasiat

Someron kaupungin ympäristönsuojelumääräykset uusittiin vuoden 2024 aikana ja päivitettyt ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan 1.1.2025 (kval 16.12.2024 § 72).

Varsinais-Suomen Helmikunnat II – hanke päättyi lokakuussa 2025. Someron osalta hankkeessa kartoitettiin pienvesiä ja laadittiin niille kunnostussuunnitelmia. Loppuraportti on valmistunut alkuvuodesta 2025.

Paimionjoen säännöstelyn lakkauttamista koskevan hankkeen toteuttamisvaiheen suunnittelu alkoi loppuvuodesta 2024, kun Etelä-Suomen aluehallintoviraston 8.12.2020 myöntämä vesilain mukainen lupa sai lainvoiman syyskuussa 2024. Hanke toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Turun Seudun Vesi Oy:n ja Turun Vesihuolto Oy:n kanssa. Someron kaupungilla hanke on teknisen toimen investointiohjelmassa. Kunnostushanke on tarkoitus toteuttaa vuosina 2025-2026.

Vesien suojelu

Akustin pääpumppaamon siirtolinja jäteveden puhdistamolle otettiin käyttöön ja jätevedenpuhdistamon toiminnan tehostamiseen liittyvät työt saatettiin loppuun jo vuonna 2023. Laitteistojen hyväksytty käyttöönotto suoritettiin vuoden 2024 alussa. Suunnitelman mukainen tehostettu jätevesien puhdistusprosessi näkyi vuoden 2024 tuloksissa mm. siten, että Paimionjokeen ohjattavat ohitukset putosivat tasolta 30 000 m³/a tasolle 2 000 m³/a. Puhdistamo saavutti sille asetetut lupaehtojen mukaiset tulokset ja tavoitteet.

Vesihuolto anoi ja sai ympäristöministeriöltä avustusta vuosina 2024 ja 2025 suoritettaville energia- tehokkuuden parantamistoimenpiteille noin 240 k€. Avustusraha käytetään ilmastuksen energiatehokkuuden parantamiseen ja lämmön talteenottoon poistuvasta jätevedestä.

Avustussumma on 40 % suoritettavien investointienkustannuksista.

Maa- ja metsätilat

Someron kaupunki omistaa metsää 1740 hehtaaria, joka sijaitsee noin viidellätoista tilalla. Kaupunki ostaa metsäalueiden hoitoon, hoidon suunnitteluun ja puunmyyntiin liittyvät palvelut Metsänhoitoyhdistys Salometsältä. Metsien hoito ja käsittely perustuu vuoden 2021 metsäsuunnitelmaan. Uusi suunnitelma luovutettiin Someron kaupungille tammikuussa 2021.

Vuonna 2024 tavoitteena oli kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito, unohtamatta metsien eri moninaiskäyttömuotoja, luonnonsuojelua ja työllisyysnäkökohtia.

Kaupungin metsien käsittelyssä puuntuotanto on etusijalla, kuten talousmetsissä yleensä. Metsien käsittelyssä noudatetaan kestävyysperiaatetta siten, että tulevaisuuden hakkuumahdollisuudet turvataan. Tämä edellyttää taimikoiden hoitamista, metsien harventamista ja hakkuukypsien metsien uudistamista. Nuorten, ensiharvennusvaiheessa olevien kasvatusmetsien runsaus on ongelmallista. Näiden metsien hakkuissa korjuukustannukset ovat korkeat, eikä hakkuutuloja juurikaan kerry. Riittävän aikaisin tehtävät ensiharvennukset ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta kasvutappioilta vältyttäisiin ja metsien puusto järeytyisi.

Hakkuukaudella 2024 leimattiin n. 4000m³ puuta. Hakkuista oli ensiharvennusta 3 ha, muuta harvennusta 23,4 ha ja uudistushakkuita 6,4 ha.

Metsänhoitotöitä tehtiin seuraavasti:

- taimikonhoitoa 8,4 ha
- taimikon varhaisperkausta 12,7 ha
- ennakkoraivausta 19,4 ha
- kuusta istutettiin 2,6 hehtaarin alalle
- mäntyä istutettiin 1,5 hehtaarin alalle
- koivua istutettiin 0,4 hehtaarin alalle

Metsien moninaiskäyttö ja luonnonsuojelu on mahdollista ainakin jossain määrin yhteen sovittaa puuntuotannon kanssa talousmetsienkin käsittelyssä. Kaupungin metsätiloilla on alueita, joissa puuntuotannolliset tavoitteet eivät ole ensisijaiset. Iso-Valkean lähialueilla metsien käsittelyssä noudatetaan erityistä varovaisuutta. Osa kyseisestä metsätilasta kuuluu Natura-verkostoon ja metsänkäsittelyä on rajoitettu myös tämän takia. Painiojärvenissä sijaitsevassa Holmansaaressa 11 ha:n metsäalue on ollut pitkään ilman hakkuita ja alue on rauhoitettu kaupungin hakemuksesta luonnonsuojelualueeksi vuonna 2000.

Kaupungin metsien työllistävä vaikutus on suhteellisen suuri. Kaupunki työllistää metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa olevia metsureita ja paikallisia urakoitsijoita. Metsureita työllistävät myös metsänviljely- ja taimikonhoitotyöt. Puutavaran ajossa kaupungin metsistä johtuva työllisyysvaikutus on huomattava ja lisäksi ajoittain työllistetään hakkuu- ja muokkauskoneita.

Koneellistuminen lisääntyy metsissäkin, mutta kaikkia metsissä tehtäviä töitä ei voida tulevaisuudessakaan koneellistaa. Työvoimapula saattaa joidenkin vuosien kuluttua muodostua ongelmaksi ammattitaitoisen työvoiman jatkuvasti vähentyessä.

3.11 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tilinpäätöksessä tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi. Someron kaupungilla ei ole tiedossaan sisäpiirikauppoja, korruptiota, lahjontaa tai ihmisoikeusrikkomuksia liittyen toimintaan, jossa kaupunki on osallisena.

Yleisellä tasolla kaupunki torjuu em. asioita avoimella hallinnolla. Lisäksi kaupunki on esimerkiksi sisällyttänyt avustus-/yhteistyösopimuksiinsa ehtoja, joiden mukaan taloudellista tukea voidaan periä takaisin, jos yhteistyökumppani aiheuttaa toiminnallaan mainehaittaa. Tätä voidaan soveltaa, mikäli em. sopimusten kautta kaupungin resursseja olisi kohdennettu toimintaan, jossa mainittuja rikkomuksia ilmenisi.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulo-rahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut, mistä syystä tulo-rahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	7 489	7 153
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-27 849	-28 753
Toimintakate	-20 360	-21 600
Verotulot	16 920	16 390
Valtionosuudet	8 393	10 637
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	32	1
Muut rahoitustuotot	84	154
Korkokulut	-484	-375
Muut rahoituskulut	-4	-14
Vuosikate	4 581	5 194
Poistot ja arvonalentumiset	-3 069	-2 865
Tilikauden tulos	1 512	2 329
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 512	2 329

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	26,9	24,9
Vuosikate/Poistot, %	149	181
Vuosikate euroa/asukas	543	618
Asukasmäärä	8 430	8 409

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista:

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku osoittaa, että 26,9 % toiminnan menoista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloina sekä muilla varsinaisen toiminnan tuloilla.

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa /asukas:

= Vuosikate / asukasmäärä tilikauden lopussa

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon myös erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla kunta järjestää palvelutuotannon edellytykset ja kerryttää tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivinen (ylijäämäinen) välitulos osoittaa, kuinka paljon varoja jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja rahavarojen lisäykseen. Negatiivinen (alijäämäinen) välitulos taas osoittaa, kuinka paljon menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavirtoja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Antolainauksen muutoksina esitetään erikseen kunnan myöntämien lainojen lisäykset ja lainojen lyhennykset. Myös kunnan maksamat palautuskelpoiset liittymismaksut näkyvät tässä erässä.

Lainakannan muutoksista ilmenee, paljonko kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lainaa tai lyhentänyt niitä. Lyhytaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lyhytaikaista lainaa tai uusinut niitä. Lyhytaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon kunta on lyhentänyt lyhytaikaisia lainojaan. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa nettona.

Muut maksuvalmiuden muutokset –kohtaan on laskettu toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutokset, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten muutokset sekä korottomien velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu muutos osoittaa rahavarojen muutoksen. Rahavaroja ovat rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

4.2.1 Rahoituslaskelma

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	4 581	5 194
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-23	368
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-9 316	-8 834
RAHOITUSOSUUEDET INVESTOINTIMENOIHIN	2 202	2 610
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	152	23
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 404	-639
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0	-92
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	11	20
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 528	1 940
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 795	-2 151
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN	-30	-12
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	3	-5
SAAMISTEN MUUTOS	331	731
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-773	-2 112
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 274	-1 681
RAHAVAROJEN MUUTOS	-130	-2 320
	RAHAVARAT 31. 12.	4 081
	1. 1.	4 211
		6 531
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	8 090	9 237
Investointien tulorahoitus, %	64,4	83,4
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	2,8
Kassan riittävyys, pv	38	38
Asukasmäärä	8 430	8 409

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulo-rahoitusprosentti on pienentynyt, johtuen osaltaan pienentyneestä vuosikatteesta ja investointimenoista.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate:

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla em. lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Lainanhoitokate on heikko, jos tunnusluvun arvo on jää alle yhden, joka tarkoittaa sitä, että vuosikate ei riitä lainojen lyhennysten maksuun.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Tulos osoittaa, että rahavarat riittivät 38 päivän kassasta maksuihin. Kaupungin maksuvalmius oli edelleen kuitenkin kohtalainen.

Vuoden 2024 aikana otettiin uutta pitkäaikaista lainan yhteensä noin 4,5 milj. euroa ja lyhennettiin pitkäaikaista lainaa yhteensä noin 1,8 milj. euroa.

Lyhytaikaista lainaa nostettiin 200.000 euroa ja se maksettiin pois vuoden 2024 aikana.

Kassavarat vähenivät vuoden 2024 aikana noin 0,13 milj. eurolla ollen vuoden lopussa noin 4,08 milj. euroa.

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

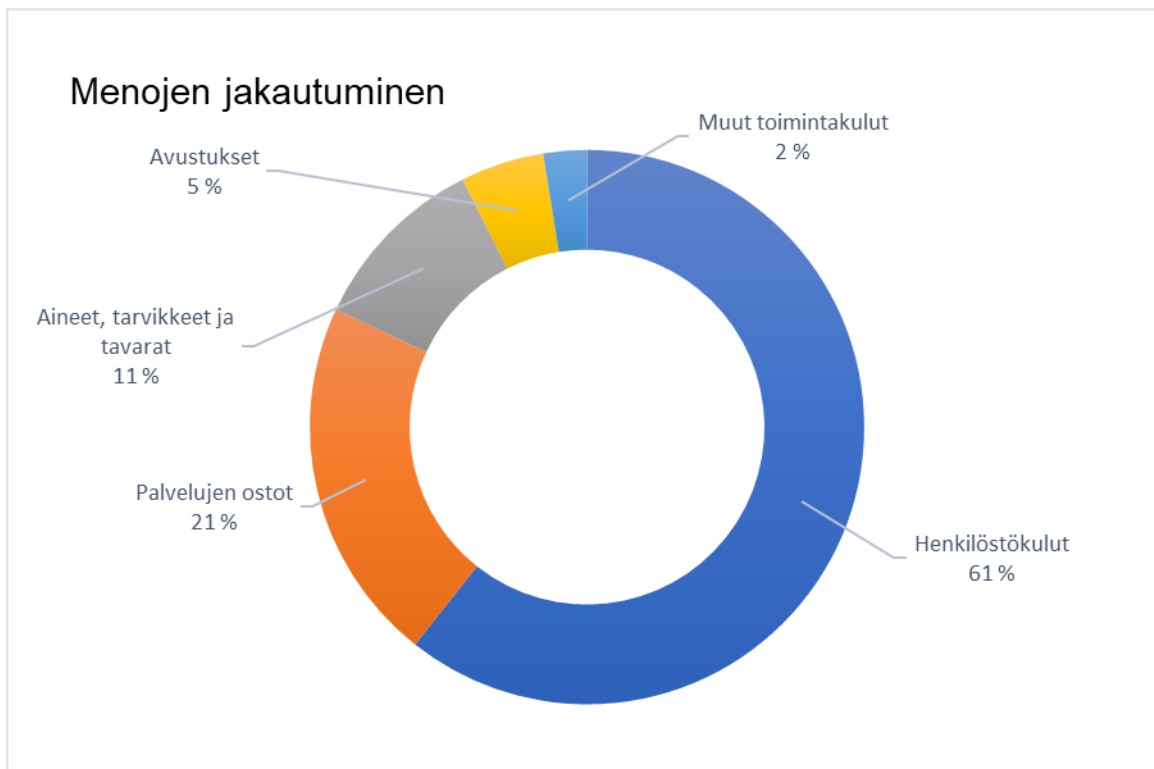
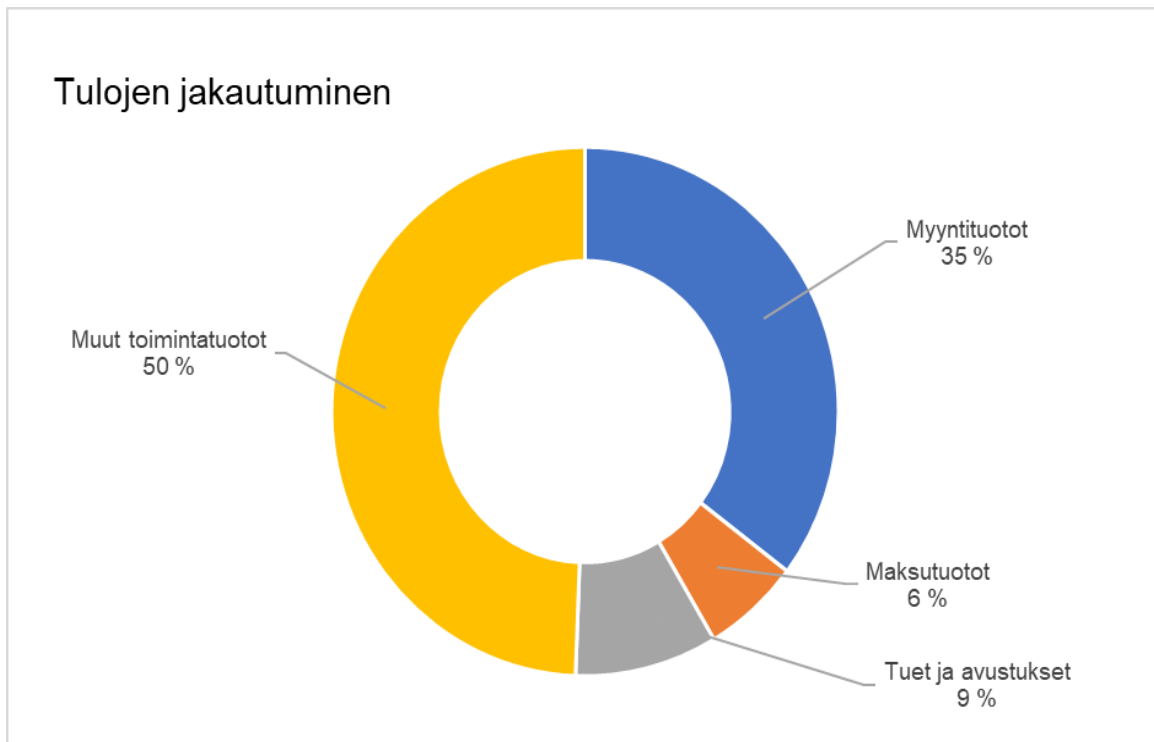
Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kaupungin tulot ja menot jakaantuivat vuoden 2024 aikana seuraavasti:

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 2024 (1 000 euroa)

	12/2024	12/2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	69	32
AINEETTOMAT OIKEUDET	5	32
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	64	0
AINEELLISET HYÖDYKKEET	66 965	63 026
MAA- JA VESIALUEET	6 916	6 964
RAKENNUKSET	48 512	42 927
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	10 910	6 541
KONEET JA KALUSTO	320	206
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	70	70
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	237	6 318
SIJOITUKSET	10 099	10 170
OSAKKEET JA OSUDET	9 139	9 200
MUUT LAINASAAMISET	713	724
MUUT SAAMISET	247	247
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	77 133	73 228
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	510	502
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	510	502
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	11	14
AINEET JA TARVIKKEET	11	14
SAAMISET	2 986	3 317
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 052	1 049
MUUT SAAMISET	1 049	1 049
SIIRTOSAAMISET	3	0
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 935	2 268
MYYNTISAAMISET	643	809
MUUT SAAMISET	613	1 406
SIIRTOSAAMISET	679	53
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 081	4 211
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 078	7 542
VASTAAVAA YHTEENSÄ	84 721	81 272

	12/2024	12/2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	25 790	25 790
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	36 699	34 370
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 512	2 329
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	64 001	62 489
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0	0
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 067	1 090
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 067	1 090
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	13 854	10 940
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	13 774	10 839
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	80	101
LYHYTAIKAINEN	5 799	6 753
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	1 593	1 775
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	21	20
SAADUT ENNAKOT	373	247
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 277	2 024
MUUT VELAT	264	278
SIIRTOVELAT	2 271	2 408
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	19 653	17 693
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	84 721	81 272
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	75,9	77,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	58,8	51,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	38 211	36 699
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	4 533	4 364
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	15 468	12 735
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	1 835	1 515
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	16 144	13 593
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	1 915	1 616
Lainasaamiset, 1000 euroa	713	724
Asukasmäärä	8 430	8 409

Omavaraisuusaste, %:

= 100 * (Oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osa kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Omavaraisuuden astetta voidaan arvioida seuraavien viitteellisten ohjearvojen perusteella: Erinomainen yli 70 %, hyvä 50–69 %, tyydyttävä 30–49 %, heikko alle 30 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa / asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä.

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas

Edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä jaettuna tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo- ja –meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1-12/2024 (1 000 EUROA)

TULOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	7 489
VEROTULOT	16 920
VALTIONOSUUDET	8 393
KORKOTUOTOT	32
MUUT RAHOITUSTUOTOT	84
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOIOT	-42
INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	2 202
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	152
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	11
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 528
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	39 769

MENOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTAKULUT	27 849
KORKOKULUT	484
MUUT RAHOITUSKULUT	4
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-19
INVESTOINNIT	
INVESTOINTIMENOT	9 316
RAHOITUSTOIMINTA	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	1 795
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	39 429

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (kohdeyritys), kun sillä on:

1. enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
2. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen jäsenistä tai siihen verrattava toimielimen jäsenistä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänten enemmistö tai
3. kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen:

Tytäryhteisöt

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3
Ktö Oy Somerasunnot	1
Ktö Oy Jukolantie	1
As Oy Aurinkopuisto	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3
Someron Lämpö Oy	1
Someron Vesihuolto Oy	1
Someron Talkkari Oy	1
Kuntayhtymät	3
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	1
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	1
Varsinais-Suomen liitto	1
Yhteensä	9

Konsernista poistui vuonna 2024 Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

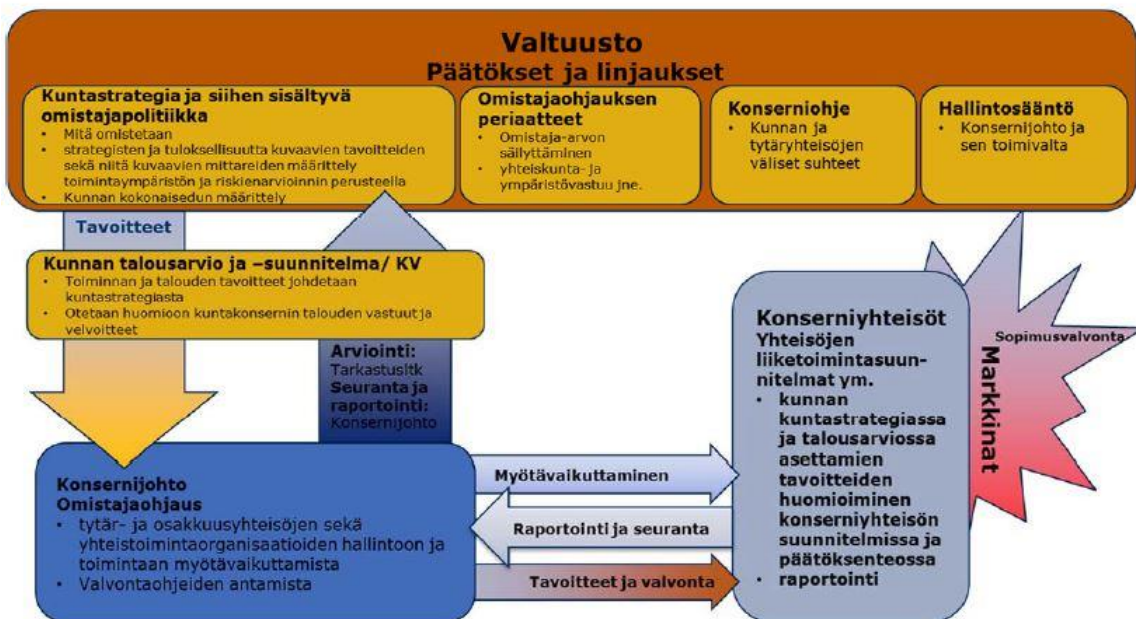
Valtuusto päättää osana kuntastrategiaa omistajapolitiikasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan, antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtaja toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa. Raportointikaudet ovat 1.1.–30.6. ja 1.7.–31.12. Tytäryhteisö toimittaa yhtiökokouksen esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuntayhtymät toimittavat hallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuvio 1. Konserniohjaus kuntakonsernissa
Kuntaliitto

6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Someron kaupunkikonserniin kuului vuonna 2024 5 tytäryhteisöä ja 3 kuntayhtymää.

Konsernista poistuivat 31.12.2022 jälkeen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky, Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy ja Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi sekä 31.12.2023 Koy Lamminniemen Satumaa.

Kaupunki omistaa kokonaisuudessaan kaukolämpöä tuottavan Someron Lämpö Oy:n, Ktö Oy Somerasunnot ja Someron Talkkari Oy:n. Lähes kokonaisuudessaan kaupunki omistaa Someron Vesihuolto Oy:n, josta kaupungin ulkopuolisessa omistuksessa on 4 kpl yhteensä 46 789 osakkeesta.

Ktö Oy Jukolantiestä kaupunki omistaa 100 %. As Oy Someron Aurinkopuiston 7 asunnosta kaupunki omistaa 4 eli 57,1 %.

Kaupunginhallitus päätti 30.8.2021 (§ 200) hyväksyä Koy Somerasuntojen ostotarjouksen ja myi Koy Somerasunnoille yhden Someron Talkkari Oy:n osakkeen.

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on poistunut kaupungin konsernista vuonna 2024. FSHKY:n loppuselvityskertomus on tehty 1.1.2023-31.10.2024.

6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja pelakiinteistöjen sekä muiden liikekiinteistöjen yhtiöittäminen tulee vaikuttamaan kaupungin konsernirakenteeseen voimakkaasti vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi tavoitteena on siirtää kaupungin omistamat asunto-osakehuoneistot Koy Somerasuntoihin vuoden 2025 aikana. Mahdollista on lisäksi, että Someron Vanhaintuki ry:n ylläpitämät rivitalo- ja vuokratilojen osakehuoneistot siirtyvät kaupunkikonserniin.

Mainittu sote- yms. Kiinteistöjen yhtiöittäminen heikentää kiinteistöhuolto-yhtiö Someron Talkkari Oy:n toimintaedellytyksiä sidosyksikköhankintojen näkökulmasta. Siten on mahdollista, että sen toiminnot tullaan organisoimaan uudella tavalla vuonna 2026.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy on vienyt välitysmenettelyyn vuonna 2022 tehdyn sen ja kaupungin välisen Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekaupan. Kantajan yhtenä vaatimuksena on osakekaupan purkamisen, mikä toteutuessaan palauttaisi yhtiön osakkeet Someron kaupungille.

6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Someron Talkkari Oy

1. Toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen ja laajentaminen -> hyödyntäminen myös Somerasuntojen asuntohallintaan (Tarmo-järjestelmä)

Toteutuminen: Otettu käyttöön kesäkuun 2024 alussa, jolloin asukkaille tuli mm. lisänä Someron kotisivuille linkki huoltopyynnöille.

Henkilöstö käytti vanhaa ja uutta vielä rinnakkain 2.12 asti, jolloin siirryttiin kokonaisuudessaan TarmoPro-version käyttöön (laskutus, isännöinti, asukashallinta yms.).

2. Kaupungin osakehuoneistokannan hallinnoinnin kehittäminen yhteistyössä kaupungin kanssa (liittyen omistajan vastuulle kuuluviin asioihin)

Toteutuminen: Ei toteutunut. (Ei ole neuvoteltu tilahallinnon kanssa).

3. Positiivinen tulos, josta maksetaan omistajalleen osinkoina 25 % voitosta.

Toteutuminen: Toteutunut, maksettu yli 25 % osinkoa omistajille voitosta.

Taloudelliset näkymät ja toteutuma:

Liikevaihto ei noussut budjetoidulle tasolla. Tilahallinnon sopimushinnat vielä päivittämättä. Maksuvalmiudessa ei ole ollut vaikeuksia.

Investointien toteutuminen:

Kauhaharja Serco niilo 1600KH, keräävä kauhaharja pölynsidonnalla, keväällä 2024.
Wille 865 kiinteistöhuoltokone, vuosimalli 2019 ja käyttötunnit alle 4000 h. loppu vuodesta 2024.

Someron Vesihuolto Oy

1. Puhdistaa jätevedet tehokkaasti ja minimoida Paimionjoen vesistön ohijuoksutukset

Toteutuminen: Vuoden 2024 osalta kaikki jätevesilaitoksen ympäristöluvassa olevat kriteerit täyttyivät. Paimionjokeen ohjattavat ohitukset putosivat tasolta 30 000 m³/a tasolle 2 000 m³/a.

2. Vuosikohtaisista positiivisesta tuloksesta maksetaan omistajille osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta verojen jälkeen

Toteutuminen: Tulos jäi talousarvion mukaisesti negatiiviseksi. Ei jaettavaa osinkoa.

3. Energiatohokkuuden kehittäminen (ilmastuksen komprimointi ja jätelämmön talteenotto)

Toteutuminen: Ilmastuksen komprimoinnin tehostamisen hanke toteutettiin (kompressorien uusiminen energiatehokkaammiksi) ja jätelämmön talteenoton hanke aloitettiin marraskuussa 2023. Jätelämmön talteenoton hankkeen tavoiteltu valmistuminen on elokuussa 2025.

Taloudelliset näkymät ja toteutuma:

Tulos jäi vielä ennakoituakin syvemmin negatiiviseksi. Talousarvio -203 k€. Toteuma – 275. Yhtiön tulosta rasittaa poistojoen kautta vuoden 2022–2023 aikana tehdyt huomattavat investoinnit jätevedenpuhdistamon toimintaan ja jätevesiverkoston siirtolinjaan liittyen. Tuloksen poikkeamaan vaikuttivat pääosin ennakoitua korkeammat ennakoimattomat huoltotyöt jäteveden puhdistamolla ja ennakoitua korkeammat rahoituskulut.

Maksuvalmiudessa ei ole ollut vaikeuksia.

Investointien toteutuminen:

Puhdistamon ilmastuksen komprimointi (varaus 53 000 €). Investointi toteutettu, kustannus 54 358,16 €, josta yhtiön maksettavaksi jäi 32 614,90 € ympäristöministeriön tuen jälkeen.

Jätevesiverkoston kunnostus (varaus 150 000 €). Toteutuma 7 048 € (korjaustyötä vähennetty muiden investointien kulujen vuoksi).

Mäkelä alueen viemäri- ja talousvesiverkosto, Antintien puhdasvesiverkosto ja Turuntien viemäriverkosto (Varaus vuosille 2023–2024 yhteensä 362 500 €). Laskutettava toteuma 566 069 €, joka jakautuu kertymille vuosilta 2023 ja 2024. Antintien ja Mäkelän alueen investoinnit saatu päätökseen vuonna 2024. Turuntien investoinnin osalta viimeistelytyöt toteutetaan kevään 2025 aikana.

Someron Lämpö Oy

1. Tuotetaan kaukolämpöä edelleen asiakkaille edullisesti (valtakunnan keskihinta huomioiden)

Toteutuminen: Kaukolämpö tuotettu alle valtakunnallisen keskiarvon.

2. Positiivinen tulos, josta yhtiö maksaa omistajilleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta veroja jälkeen

Toteutuminen: Tulos jäi talousarvion mukaisesti negatiiviseksi. Ei jaettavaa osinkoa.

3. Vaihtoehtoisten energiamuotojen hyödyntämisvaihtoehtojen kartoituksen jatkaminen • Jatketaan kaukolämpöverkoston energiatehokkuuden kehitystyötä vuoden 2023 aikana tehtyjen selvitysten perusteella

Toteutuminen: Vaihtoehtoisten energiamuotojen selvitystä jatkettu. Selvitystyö jatkuu tavoitteena tehdä päätös 2026–2027 ennakoiden 2030 voimaan astuvia kiristyviä päästörajoituksia, jotka vaikuttavat vanhan KPA-laitoksen toimintaan. Toteutusta siirretty, jotta nykyisten lainojen (Uusi KPA) aiheuttama rasite yrityksen taloudelle kevenee. Uuden KPA:n lainan rasite poistuu vuonna 2028.

Kiinteistö oy Jukolantie

- Ei ole valtuuston hyväksymiä tavoitteita.

Kiinteistö Oy Somerasunnot

1. Asumisen energiatehokkuuden lisääminen (lämmönvaihtimet, huoneistokohtaisten säätöjen kehittäminen)

Toteutuminen: Toteutunut osittain.

2. Asuntokannan laadun kehittäminen (esteettömyys, kodintekniikka, ulkoalueiden kehittäminen yhteistyössä Talkkareiden kanssa)

Toteutuminen: Toteutunut osittain. Kodintekniikkaa on uusittu, esteettömyyden parantaminen aloitettu, mutta ulkoalueiden kehittäminen on vasta alussa.

Taloudelliset näkymät ja toteutuma:

Tuloslaskelma toteutui talousarviossa ennakoidulla tavalla. Maksuvalmiudessa ei ole ollut vaikeuksia.

As Oy Aurinkopuisto

Ei ole tavoitteita.

6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA (ulkoiset)

KONSERNITULOSLASKELMA (ulkoiset)

	2024	2023
	1 000 euroa	1 000 euroa
Toimintatuotot	12 605	12 175
Toimintakulut	-34 328	-34 974
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	0
TOIMINTAKATE	-21 722	-22 800
Verotulot	16 886	16 356
Valtionosuudet	10 898	13 045
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	117	75
Muut rahoitustuotot	68	69
Korkokulut	-651	-503
Muut rahoituskulut	-119	-132
VUOSIKATE	5 475	6 111
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 494	-4 043
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	-1
Satunnaiset erät	0	-5
Tilikauden tulos	981	2 062
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-16	-4
Laskennalliset verot	31	2
Vähemmistöosuudet	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	996	2 060
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,7	34,8
Vuosikate/Poistot, %	121,8	151,1
Vuosikate, euroa/asukas	649	727
Asukasmäärä	8430	8409

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman tunnusluvut.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 475	6 111
Satunnaiset erät	0,0	-5
Tilikauden verot	-16	-4
Tulorahoituksen korjauserät	-33	366
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 870	-10 685
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 247	2 610
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	286	25
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 911	-1 582
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-92
Antolainasaamisten vähennykset	5	15
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 028	1 940
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 370	-2 791
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0,00
Oman pääoman muutokset	0	27
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-30	-14
Vaihto-omaisuuden muutos	-83	-52
Saamisten muutokset	987	297
Korottomien velkojen muutokset	-994	-1 941
Rahoituksen rahavirta	2 542	-2 612
Rahavarojen muutos	-369	-4 194
Rahavarat 31.12.	9 051	9 424
Rahavarat 1.1.	-9 420	-13 617
	-369	-4 194

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, (1000 €)	1418	4 243
Investointien tulorahoitus, %	63,5	75,7
Laskennallinen hoitokate	2,3	3,0
Lainanhoitokate	3,0	2,8
Kassan riittävyys, pv	68	70

KONSERNITASE

	2024	2023
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	88 192	84 259
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	195	159
Aineettomat oikeudet	127	159
Muut pitkävaikutteiset menot	67	0
Ennakkomaksut	0	0
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	85 588	81 685
Maa- ja vesialueet	7 456	7 482
Rakennukset	55 984	50 917
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 934	11 312
Koneet ja kalusto	5 772	3 562
Muut aineelliset hyödykkeet	92	88
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	350	8 323
<i>Sijoitukset</i>	2 410	2 416
Osakkuusyhteisöosuudet	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	1 755	1 756
Muut lainasaamiset	653	657
Muut saamiset	2	2
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	779	860
Valtion toimeksiannot	92	111
Lahjoitusrahastojen varat	510	503
Muut toimeksiantojen varat	177	246
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 838	14 843
<i>Vaihto-omaisuus</i>	511	428
Aineet ja tarvikkeet	311	219
Keskeneräiset tuotteet	30	29
Valmiit tuotteet	1	0

Muu vaihto-omaisuus	169	180
Ennakkomaksut	0	0
Saamiset	4 276	4 991
Pitkäaikaiset saamiset	17	3
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	3	3
Siirtosaamiset	15	0
Lyhytaikaiset saamiset	4 258	4 988
Myyntisaamiset	1 667	1 674
Lainasaamiset	1 401	1 510
Laskennalliset verosaamiset	31	7
Muut saamiset	988	1 704
Siirtosaamiset	171	93
Rahoitusarvopaperit	1 151	1 126
Osakkeet ja osuudet	1 051	1 049
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	100	77
Rahat ja pankkisaamiset	7 900	8 298
VASTAAVAA YHTEENSÄ	102 810	99 962
VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	72 190	71 174
Peruspääoma	25 790	25 790
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	8	8
Arvonkorotusrahassto	52	52
Muut omat rahastot	2 894	2 895
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	42 449	40 369
Tilikauden yli-/alijäämä	996	2 060
VÄHEMMISTÖOSUUDET	105	109
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 341	1 453
Valtion toimeksiannot	92	112
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 072	1 095
Muut toimeksiantojen pääomat	177	246

VIERAS PÄÄOMA	29 173	27 226
<i>Pitkäaikainen</i>	21 480	18 784
<i>Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma</i>	19 550	16 820
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 531	16 785
Lainat julkisyhteisöiltä	20	35
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
<i>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</i>	1 930	1 965
Saadut ennakot	9	9
Muut velat	1 921	1 956
<i>Lyhytaikainen</i>	7 693	8 442
<i>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</i>	2 293	2 361
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 271	2 341
Lainat julkisyhteisöiltä	21	20
<i>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</i>	5 400	6 081
Saadut ennakot	412	271
Ostovelat	1 617	2 215
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	646	647
Siirtovelat	2 634	2 819
Laskennalliset verovelat	91	129
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	102 810	99 962
Konsernitaseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	70,6	71,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	71,2	64,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	43 445	42 429
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	5 154	5 046
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	21 843	19 180
Konsernin lainat, €/asukas	2591	2281
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.2023	22 859	20 405
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2712	2427
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	653	657
Asukasmäärä	8430	8409

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuus-% mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämään sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Muut konsernitaselaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan taselaskelman tunnusluvut.

6.6 Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden lukumäärä.

	2024	2023	2022	2021
Kaupunki	258	255	505	478
Someron Talkkari	5	5	6	7
Someron Lämpö Oy	4,5	4,5	3,5	3,5
Someron Vesihuolto Oy	7,5	7,5	8,5	8,5
Lamminniemen hyvinvointikeskus ja Ktö Oy Someron Lamminniemi	-	-	77	71
Kiinteistöosakeyhtiöt (Somerasunnot, Jukolantie)	0	0	1	1
Yhteensä	275	272	601	569

Henkilöstömäärässä on käytetty pelkästään vakinaisten määrää.

7 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALouden TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ

Someron kaupungin vuoden 2024 tilinpäätöksen vuosikate oli 4 580 706 euroa ja poistoja kirjattiin 3 069 131 euroa. Ylijäämää syntyi näin ollen 1 511 575 euroa.

Vuoden 2024 aikana nostettiin pitkäaikaista lainaa 4 527 690 euroa. Lyhytaikaista lainaa nostettiin 200 000 euroa ja se maksettiin pois vuoden 2024 aikana. Korvoja maksettiin 484 160 euroa ja lainojen lyhennyksiä maksettiin 1 794 885 euroa.

Kaiken kaikkiaan taseessa oli vuoden lopussa kertynyttä ylijäämää n. 38,2 milj. euroa. Tällä varaudutaan mm. tuleviin investointeihin ja taloussuunnitelmavuosien 2025–2026 alijäämien kattamiseen.

Vuoden 2024 ylijäämä 1 511 575,59 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille.

8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Seuraavissa kappaleissa esitellään talousarvion toteutuminen toimialoittain. Tehtäväalueittain laaditut toimintakertomukset muodostuvat toiminta-ajatuksista, toiminnasta ja toiminnan painopistealueiden toteutumisesta, merkittävimmistä haasteista ja epävarmuustekijöistä, keskeisistä toimintamenojen ja -tulojen perusteluista, henkilöstöresursseista/vakansseista, muutoksista palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa, tehtäväalueiden keskeisimmistä suoritteista sekä mittareista, talousarviossa määriteltyjen tavoitteiden toteutumisista sekä tehtäväalueen talousluvuista..

9 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

<p>Toimielin: Vaalilautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 100 Vaalit</p> <p>Kustannuspaikat tai vastuualueet: 1011 Eduskuntavaalit 1012 Presidentinvaalit 1013 EU-vaalit 1014 Aluevaalit 1111 Kuntavaalit</p> <p>Tilivelvolliset: Hallintojohtaja (1011–1111)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnallisvaalien ja valtiollisten vaalien (eduskuntavaalit, presidentinvaali, europarlamenttivaalit ja aluevaalit) järjestämisestä.</p> <p>Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakkoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimitsijoiden koulutus ja järjestää alustava äänten laskenta.</p> <p>Kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Vuonna 2024 toimitettiin presidentinvaali sekä europarlamenttivaalit.</p>
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <p>-</p>
<p>Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut</p> <p>Keskeiset menot ja tulot aiheutuivat vaalien toimittamisesta.</p>

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Henkilöstöresurssi keskushallinnossa.	-	-	-
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Ei muutoksia palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Ei suoritteita.	-	-	-
Mittarit			
Ei mittareita.	-	-	-

Talousluvut

100 VAALIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	45 000	0	45 000	49 055	4 055	9,01%
TOIMINTAKULUT	-54 500	0	-54 500	-44 060	10 440	19,16%
TOIMINTAKATE	-9 500	0	-9 500	4 995	14 495	152,58%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-9 500	0	-9 500	4 995	14 495	152,58%
SISÄISET						
TOIMINTUOTOT	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-800	0	-800	-392	408	51,01%

10 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toimielin: Tarkastuslautakunta			
Tehtäväalue: 200 Tarkastustoimi			
Kustannuspaikat tai vastualueet: 2011 Tilintarkastus			
Tilivelvolliset: Talusjohtaja (2011)			
Toiminta-ajatus			
<p>Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja konsernissa toteutuneet, ja laatii arviointikertomuksen. Lisäksi tarkastuslautakunnalle on kuulunut 1.6.2017 lähtien kuntalain 84 §:ssä mainittujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten käsittely ja vienti valtuustolle tiedoksi.</p> <p>Sidonnaisuusrekisteri julkaistaan kunnan tietoverkossa.</p> <p>Kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan esityksestä BDO Auditor Oy:n tilintarkastusyhteisöksi optiovuosille 2023–2024 sekä vuosille 2025–2028 Tarkastuspäiviä on arvioitu tarvittavan vuodessa 19. Tilintarkastus jakaantuu ajallisesti kahdelle vuodelle päättyen touko-kuussa 2025 annettavaan arviointikertomukseen.</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana 6 kertaa.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
-			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Keskeiset menot ovat tilintarkastuspalveluiden ostot BDO Auditor Oy:ltä.			
Henkilöressit / vakanssit	TA 2024	Tilinpäätös	
		2024	2023
Henkilöstöressurssi taloushallinnossa. Pääkirjanpitäjä toimii tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä.	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöressusseissa			
Ei muutoksia.			

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2024	Tilinpäätös	
		2024	2023
Ei keskeisiä suoritteita.	-	-	-
Mittarit Ei mittareita.	-	-	-

Talousluvut

200 TARKASTUSTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-24 300	0	-24 300	-15 747	8 553	35,20%
TOIMINTAKATE	-24 300	0	-24 300	-15 747	8 553	35,20%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-24 300	0	-24 300	-15 747	8 553	35,20%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-200	0	-200	-102	98	49,13%

11 KAUPUNGINHALLITUS

11.1 Hallintopalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 300 Hallinto

Kustannuspaikat:

3011 Kaupunginvaltuusto
3012 Kaupunginhallitus
3211 Keskustoimisto
3212 Tulostuspalvelut
3213 Edunvalvonta
3311 Talouspalvelut
3411 Verotus
3413 Palveluliikenne
3414 Joukkoliikenne
3416 Muu toiminta
3417 Edustus
3511 Henkilöstön yhteistyöryhmä
3512 Työsuojelutoimikunta
3513 Yhteistoimikunta
3514 TYHY-toiminta
3515 Muu henkilöstöhallinto
3516 Organisaation kehittäminen
3517 Työterveyshuolto

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja (3417), hallintojohtaja (3011-3213, 3416, 3511-3513, 3515-3517), talousjohtaja (3311-3414, 3514)

Toiminta-ajatus

Yleishallinto johtaa ja ohjaa kaupungin ja kaupunkiorganisaation kehittämistä valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää yhteistyössä esimiesten ja henkilöstön kanssa yhdenmukaista henkilöstöpolitiikkaa.

Yleishallinnossa luodaan edellytyksiä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseen.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Kaupunkikonsernin toimintaa ohjattiin kaupungin strategian mukaisesti:

- talouden tasapainottaminen elinvoimaisuuden kehittäminen huomioiden
- palvelutuotantorakenteen kehittäminen tulevaisuuden palvelutarpeita vastaavaksi
- innostavan ja kehitysmuotoisen työyhteisökulttuurin luominen, työhyvinvoinnin lisääminen.

Vuonna 2024 aloitettiin talousohjelman valmistelu ja kaupunginhallitus nimesi työtä tukemaan poliittisen ohjausryhmän. Talousohjelman valmistelun yhteydessä pyydettiin lausunnot eri toimialojen toimielimiltä sekä vaikuttamistoimielimiltä. Talousohjelmaa käsiteltiin valtuustoseminaarissa syksyllä 2024. Kaupunginvaltuusto hyväksyi (kval 16.12.2024 § 82) omalta osaltaan

laaditun talousohjelmaehdotuksen suunnitelmana, jossa esitettyjä toimenpidemahdollisuuksia käytetään tarpeen mukaan erillisen valmistelun ja toimivaltaisten viranomaisten tekemien päätösten pohjalta kaupungin talouden tasapainottamiseen. Talousohjelmaa päivitetään vuosittain.

Vuoden 2024 aikana aloitettiin yhtiöittämisselvityksen valmistelu, jonka tavoitteena on kuvata sote- ja pelastustoimen toimitilojen yhtiöittämisen eri vaihtoehdot ja alustavat kirjanpidolliset ja taloudelliset vaikutukset kunnalle ja vastaanottavalle yhtiölle. Sote-voimaanpanolain mukaan hyvinvointialueelle vuokrattavat sote-toimitilat tulee yhtiöittää 3+1 vuoden siirtymäajan puitteissa. Kiinteistöjen vuokraus suuntautuu tällöin kilpailuille markkinoille. Tavoitteena on viimeistellä kokonaisselvitys toimenpide-ehdotuksineen sen jälkeen keväällä 2025, kun näkemys Varhan palveluverkosta on tulevaisuudessa parantunut.

Keva on myöntänyt Someron kaupungille työelämän kehittämisrahaa 20 000 euroa hankkeeseen ”Juttu tääl onnistuu – Yhteisöllinen Somero”. Hanke alkoi vuoden 2022 puolella ja jatkui alkuvuoteen 2024. Hanke toteutettiin pääosin vuoden 2023 loppuun mennessä ja vuonna 2024 panostettiin hankkeessa muodostettujen hyvien käytäntöjen vakiinnuttamiseen osaksi työyhteisökulttuuria. Työyksiköistä on valittu yhteisöllisyysagentit, joita on koulutettu ja joita sparrataan tavoitteen eteen työskentelyn ylläpitämiseksi työyhteisöissä. Yhteisöllisyysagenttien tapaamiset jatkuivat vuoden 2024 aikana. Yhteisöllisyyden lisäämisellä on tavoiteltu henkisen hyvinvoinnin lisäämistä, parempaa työntekijäkokemusta ja sitoutumista organisaation, minkä kautta myös sairauspoissaoloja on mahdollista vähentää ja työuria pidentää.

Vuoden 2024 aikana laadittiin Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän kanssa koulutuskokonaisuus Somero Academy, joka avulla oli tarkoitus saavuttaa Someron kaupungin strategisia tavoitteita. Koulutuskokonaisuus koostui seuraavista Someron kylien mukaan nimetyistä osioista:

- Kultela: Yhteisöllisyys asiakkuuksien supervoimana (Esihenkilöt, 30.9.2024)
- Talvisilta: Yhteisöllisyys työhyvinvoinnin vahvistajana (Koko henkilöstö, 29.10.2024-3.3.2025)
- Sylvänä: Työyhteisön osaamispääoman hyödyntäminen (pilotointi toteutettiin syksyllä 2024 - laajennetaan koko henkilöstöön keväällä 2025)
- Kivisoja: Monimuotoinen työyhteisö voimavarana (Yrittäjät, KotoSomero-hanke, 30.10.2024)
- Paltta: Kohti kestäväää tulevaisuutta - kiertotalousratkaisut vastuullisuusteoiksi (toteutetaan vasta vuoden 2025 aikana)

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kuntatalouden sekä väestörakenteen muutos edellyttävät kaupungin palvelutuotantorakenteen sopeuttamista tulevaisuuden palvelutarpeisiin. Erityisen voimakkaasti kaupungin talouteen odotettiin vaikuttavan valtionosuuksien ennustettu erittäin huomattava aleneminen. Vuonna 2024 epävarmuustekijänä on ollut maailmantilanteen epävarmuus ja sen mahdollinen heijastuminen kuntatasoon.

Lamminniemen Hyvinvointikeskuksen Oy:n 20.10.2023 päivätyn reklamaation käsittely koskien 28.2.2022 tehtyä osakekauppaa on jatkunut vuoden 2024 aikana edeten välitysmenettelyyn. Ratkaisu on odotettavissa vuoden 2025 aikana.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

-

Henkilöresurssit / vakanssit	Tilinpäätös v. 2024	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 3012 Kaupunginhallitus Kaupunginjohtaja	1	1	1
KP 3211 Keskustoimisto Hallintojohtaja Henkilöstösihteeri Arkistonhoitaja Yhdistyskoordinaattori/hanketyöntekijä	1 1 1 0	1 1 1 0	1 1 1 1
KP 3311 Talouspalvelut Talousjohtaja Kirjanpitäjä Pääkirjanpitäjä Toimistovirkailija	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1
KP 3213 Edunvalvonta Edunvalvoja Edunvalvontasihteeri	1 1	1 1	1 1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa -			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Edunvalvonnassa olevien päämiesten määrä	85	90	79
Työterveyskäyntien määrä	1 000	2717	2204
Työterveyshuollon työpaikkakäyntien määrä	-	100%	88%

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Osallisuussuunnitelman laatiminen

Mittarit: Suunnitelma tehty.

Toteutuminen: Toteutunut (khal 9.12.2024 § 244).

2. Palvelualakohtaisten kaupungin ja muiden yhteisöjen kiinteiden yhteistyörakenteiden koonti ja käyttöönotto

Mittarit: Rakenteet kuvattu ja niiden käyttöönotto on aloitettu.

Toteutuminen: Toteutunut (khal 9.12.2024 § 255).

3. Kaupungin edunvalvontasuunnitelman laatiminen

Toteutuminen: Toteutunut (khal 9.12.2024 § 251).

Talousluvut

300 HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	219 700	0	219 700	263 143	43 443	19,77%
TOIMINTAKULUT	-1 871 300	-169 000	-2 040 300	-1 961 415	78 885	3,87%
TOIMINTAKATE	-1 651 600	-169 000	-1 820 600	-1 698 272	122 328	6,72%
VEROTULOT	16 071 000	0	16 071 000	16 920 077	849 077	5,28 %
VALTIONOSUUDET	7 907 300	0	7 907 300	8 392 988	485 688	6,14 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-134 100	0	-134 100	-372 137	-238 037	-177,51%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	22 192 600	-169 000	22 023 600	23 242 657	1 219 057	5,54%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	905 900	0	905 900	899 385	-6 515	-0,72 %
TOIMINTAKULUT	-334 800	0	-334 800	-353 265	-18 465	-5,52 %

11.2 Elinvoimapalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 320 Elinvoimapalvelut

Kustannuspaikat:

3611 Elinkeinojen kehittäminen
3612 Markkinointi ja viestintä
3613 Työllisyyden edistäminen
3617 Maahanmuuttopalvelut ja kotoutumisen edistäminen

Tilivelvolliset: Kehittämispäällikkö (3611 – 3617)

Toiminta-ajatus

Elinvoimapalveluilla luodaan strategianmukaista, hyvinvoivaa kaupunkia, jossa on monipuolinen yrityskehitys, korkea palvelutaso sekä hyvä työpaikkaomavaraisuus- ja työllisyysaste. Elinvoimapalvelut ja sen alla oleva markkinointi ja viestintä keskittyy yhtenä osa-alueenaan voimakkaaseen asukashankintaan ja positiiviseen mainontaan.

Elinvoiman rakennuspalikoita ovat mm. vetovoimainen ympäristö, kilpailukykyinen yrityskehitys, vahva kuntatalous sekä palveluiden monipuolisuus ja laatu. Somerolla korostuu vahva yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, joiden nostaminen entistä keskeisempään asemaan myös palveluja tuottaessa, tukee koko paikkakunnan elinvoimaisuutta. Elinvoimapalveluissa keskitytään erityisesti kilpailukykyisen yrityskehityksen toimintaedellytysten kehittämiseen, positiivisen yritysilmapiirin kehittämiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen sekä maahan muuttaneiden henkilöiden kotoutumisen edistämiseen.

Lisäksi elinvoimapalveluissa hoidetaan kaupungin yleisviestintä ja -markkinointi sekä osallistutaan kaupunki- ja organisaatiokehitystyöhön.

Elinvoimapalvelut ja sen alla oleva markkinointi ja viestintä keskittyvät yhtenä osa-alueenaan voimakkaaseen asukashankintaan ja positiiviseen mainontaan.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Painopiste tehtäväalueella oli vuoden 2024 aikana työllisyysaluevalmistelun loppuun saattaminen sekä riittävän ja tarpeet kohtaavan paikallisen palvelutarjonnan varmistaminen siten, että Salon työllisyysalueen oli mahdollista aloittaa toimintansa 1.1.2025 alkaen (kval 23.10.2023 § 45) Salon kaupungin toimiessa vastuukuntana. Työllisyysalueeseen kuuluvat Salon ja Someron kaupunkien lisäksi Kosken TI ja Marttilan kunnat.

Kotoutumislainsäädännön uudistuminen 1.1.2025 alkaen edellytti vuoden 2024 aikana valmistelutyötä. Uudistuksen myötä kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kunta vastaa työllisyys- ja kotopalveluiden uudistumisen myötä 1.1.2025 alkaen sekä työttöminä työnhakijoina, että työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämistä. Työnhakijoina olevien kotoutujien palvelut järjestää työvoima-

viranomainen. Työvoimaviranomaisella tarkoitetaan sitä kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä työllisyysaluetta, jolle on siirretty työvoimapalveluista annetun lain mukaisia viranomaistehtäviä. Työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille suunnattuja palveluita voidaan toteuttaa myös kuntien välisenä yhteistyönä. Työllisyyspalveluiden sekä kotoutumispalveluiden organisoiminen yhteistyössä työllisyysalueen kuntien kesken nähtiin resurssoinnin, palveluiden yhteensovittamisen ja seurannan näkökulmasta tarpeellisenä. Kaikkien kotoutujien työelämävalmiuksia ja työllistymistä pystytään parhaiten tukemaan, kun tieto kulkee mahdollisimman tehokkaasti, yhteiset tavoitteet ovat tiedossa ja toimintojen synergiaetuja saadaan maksimaalisesti hyödynnettyä.

Kotoutumispalvelujen siirtäminen hallinnollisesti Salon kaupungin vastuulle tarkoitti Someron kaupungin henkilöstön osalta 1 henkilötyövuoden (työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori) siirtoa liikkeenluovutuksena Salon kaupungin palvelukseen 1.1.2025 alkaen.

Someron kaupunki sai ESR-rahoituksen yhteistyössä Salon kaupungin kanssa maahanmuuttajien työllistymiseen keskittyvän kotouttamishankkeeseen (KotoSalo ja KotoSomero). Hanketyöntekijä rekrytoitiin alkuvuoden 2024 aikana. Hanke kestää alkuvuoteen 2027. Hankkeen avulla pyritään edistämään maahan muuttaneiden työllistymisen edellytyksiä.

Someron kaupungin elinvoimapoluilla sekä kotoutumispalveluilla on remontoitu vuoden 2024 aikana tilat työllisyysalueelle hankittujen tilojen yhteydestä (Khal 21.10.2024 § 201, tekltk 22.10.2024 § 103). Yhteiset tilat edesauttavat toimijoiden välisen yhteistyön kehittämistä ja ylläpitämistä.

Viestinnän ja markkinoinnin osalta jatkettiin verkkosivujen sisällön, saavutettavuuden ja asiakaskokemuksen kehittämistä. Lisäksi keskityttiin kuntalaisviestinnän kehittämiseen, johon verkkosivu-uudistuksen lisäksi kuului olennaisesti asukkaille suunnatun, painetun kaupunkitiedotteen laatiminen. Jakelukanavan osalta jatketaan kehittämistyötä, jotta asukaslehti tavoittaisi jatkossa mahdollisimman monen talouden kotiin kannettuna.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden uudistukset toivat paljon epävarmuustekijöitä, joilla olisi voinut olla potentiaalisesti isoja toiminnallisia seurauksia. Kotoutumistyön onnistumiseen liittyi isoja, koko paikkakunnan elinvoimaan kytkeytyviä kysymyksiä, esimerkiksi kohtaavatko työvoiman paikallinen kysyntä ja tarjonta, löydetäänkö halukkaille asuntoja ja onnistutaanko torjumaan lieveilmitöitä.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

-

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 3611 Elinkeinojen kehittäminen Kehittämispäällikkö	1	1	1
KP 3612 Markkinointi Viestintäasiantuntija	1	1	1
KP 3613 Työllisyyden edistäminen Työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori	1	1	1

KP 3617 Maahanmuuttopalvelut Hanketyöntekijä / maahanmuuttotyö (Uraoh- jaaja)	1	1	0
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa -			
Tehtävälueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Neuvonta- ja aktivointitoimenpiteiden piirissä olleiden yritysten osallistumiskertojen yhteis- määrä	400	375	360
Oppisopimuslisäpäätökset	6	0	3
Yritysmäärän nettomuutos	10	- 6	-
Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen määrä (1.000 €)	330	373	319
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoi- masta (keskiarvo)	7,8 %	10,7 %	9,7 %

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Kotoutumispalveluiden tarjonnan kehittäminen

Asiakstarpeeseen perustuvan, kotoutumista edistävän palvelutarjonnan lisääminen. Erityistä huomiota kiinnitetään työllistymistä edistävien palveluiden tarjontaan. Yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Mittarit: Asiakkaiden palvelutarpeeseen perustuvien palveluiden käyttöönotto. Yhteistyöverkoston toiminnan rakenteiden luominen.

Toteutuminen: Toteutui

Somerolla teetettiin oma erillinen aineisto Salon kanssa laaditun kotoutumishjelman liitteeksi. Tämä aineisto kuvaa hyvin Someron kotoutumistyön rakenteet ja on hyvä lähtökohta yhteistyön kehittämiselle.

Kotoutujille järjestettiin runsaasti erilaista koulutusta:

- omaehtoinen Ely:n kotoutumiskoulutuksen korvaava kielikoulutus kunnan kustantamana.
- Matalan kynnyksen kielikahvila yhdessä Koa ry:n monitoimitupa Fontanan kanssa.
- Yrittäjyys vaihtoehtona infotilaisuus yhdessä Yrityssalon kanssa.

Ely:n maksamien kotikuntakorvausten kautta on myös järjestetty merkittävää lisätukea opetukseen luokille, joissa on paljon yleisopetukseen integroituja nuoria. Lisäksi S2-kielen opetukseen hankittiin lisätunteja.

Tukemalla yhteistyökumppaneiden, kuten Kotimaisen avustus ry:n ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Somerolla tapahtuvaa toimintaa on mahdollistettu myös paljon muuta mielekästä toimintaa.

2. Kuntalaisviestinnän kehittäminen

Asukkaille suunnatun, painetun kaupunkitiedotteen valmistelu ja laatiminen.

Mittarit: Ensimmäinen asukastiedote on ilmestynyt ja on olemassa toimintamalli vastaavien julkaisemisesta tasaisin väliajoin myös jatkossa

Toteutuminen: Toteutui

Joulukuussa julkaistiin ensimmäinen asukaslehti yhteistyössä Kotiseutulaisen kanssa. Someron asukaslehden painos oli yhteensä 7000 kpl ja sitä jaettiin lehden välissä sekä kaupungin omissa jakopisteissä kaupungintalolla, uimahallilla ja kirjastossa. Toimintamalli luotu vastaavien asukastiedotteiden julkaisemiseen jatkossakin.

3. Työllisyysalueuudistuksen valmistelu

Vuonna 2024 tehdään työtä palveluprosessien kehittämisessä.

Mittarit: Työllisyysalue pääsee aloittamaan toimintansa vuoden 2025 alussa.

Toteutuminen: Toteutui

Salon työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025 alkaen ja Someron toimipisteen tilat valmistuivat juuri ajoissa siten, että ensimmäiset samassa tilassa aloittaneet, yhdessä Salon kaupungin kanssa järjestetyt kotoutumispalvelujen asiakkaat päästiin ottamaan vastaan jo ensimmäisen viikon aikana.

Talousluvut

320 ELINVOIMAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	351 900	300 000	651 900	654 927	3 027	0,46%
TOIMINTAKULUT	-1 276 600	0	-1 276 600	-1 033 875	242 725	19,01%
TOIMINTAKATE	-924 700	300 000	-624 700	-378 948	245 752	39,34%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	0	-5	-5	
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-924 700	300 000	-624 700	-378 953	245 747	39,34%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	2 300	0	2 300	2 771	471	20,48 %
TOIMINTAKULUT	-66 600	0	-66 600	-65 004	1 596	2,40 %

11.3 Maaseutupalvelut

Toimielin: 30 Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 330 Maaseutupalvelut

Kustannuspaikat:

3711 Seudulliset maaseutupalvelut

3712 Omat maaseutupalvelut

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö (3711 – 3712)

Toiminta-ajatus

Maaseutuyksikön tehtävänä on huolehtia maaseutuyrittäjien lakisäätteisten EU- ja kansallisten tukien toteuttamisesta sekä muista maaseutuelinkeinoja koskevistä hallintotehtävistä Someron, Forssan ja Tammelan alueella. Lisäksi maaseutuyksikkö palvelee maatalousyrittäjiä ja muita sidosryhmiä mm. maataloustukiin, hirvi- ja petoeläinvahinkoihin, hukkakauraan sekä eläinrekisteriin liittyvissä asioissa.

Maaseututoimi tukee Someron kannattavan maatalouden edellytyksiä ja kannustaa kyliä suunnitelmalliseen omaehtoiseen kehittämiseen. Tavoitteena on elinvoimainen ja yhteisöllinen maaseutu.

Someron maaseutuyksikön merkittävin tehtävä on valmistella maataloustuet niin, että viljelijät saavat ne oikein ja määrääjassa. Tehtävien asianmukainen hoito on tarkoin säädeltyä ja edellyttää vähintään neljää virkasuhteista henkilöä. Tiettyjä työtehtäviä vaihdetaan Salon YTA-alueen kanssa ristiin. Forssan ja Tammelan kuntia laskutetaan yhteistoimintasopimuksen nojalla syntyneiden kustannusten mukaisesti painottaen kuntakohtaisia maksettuja maataloustukia ja tilämääriä.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Maaseutuyksikön tärkein tehtävä on asiakirjojen ja hakemusten käsittely asetusten ja määräysten mukaisesti annettujen määräaikojen puitteissa niin, että viljelijät saavat kaikki tuet, joihin he ovat oikeutettuja ja maksatukset voidaan tehdä heti, kun se on mahdollista. Henkilöstön on oltava asiantuntevaa ja huolellista ja koulutusta on oltava riittävästi. Sähköinen tukihaku vähentää oleellisesti viljelijöiden tekemiä virheitä ja ohjaa hakemaan kaikki hakijalle kuuluvat tuet. Lisäksi sähköinen tukihaku helpottaa oleellisesti hakemusten käsittelyä maaseututoimistossa.

Ruokavirasto suoritti 10.4.2024 Someron maaseutupalveluihin Maksajaviraston delegeoituja tehtäviä hoitavan tahon tietoturva-auditoinnin, jossa todettiin tietoturvaan liittyvien asioiden olevan kunnossa.

Yhdessä elinvoimapalveluiden kanssa tuettiin Someron maatalouden kehittymistä järjestämällä koulutus- ja infotilaisuuksia.

Kylien omaehtoisien toiminnan tukemista jatketaan kylärahan avulla. Kaupungin avustuksien myöntämisperiaatteisiin ja käytäntöihin on tulossa muutoksia. Suunnitelmissa on, että avustuksien jako perusteita yhtenäistetään ja kehitetään kaupungin strategian tavoitteiden mukaisiksi. Ruokava-messujen järjestäjä kilpailutettiin vuosille 2024-2025 ja optiona vuodelle 2026. Messujen avulla tuetaan lähiruoan ja – tuotteiden markkinointia.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Vuonna 2023 alkaneen uuden EU:n ohjelmakauden mukanaan tuomat muutokset työrytmiin maaseutuhallinnon yksiköissä ovat selkiytyneet vuonna 2024 ja uudet mm. ELY:jen ohjauksessa tehtävät valvontaan liittyvät työt on omaksuttu. YTA-alueiden suorittaman valvonnan määrä tulee lisääntymään jatkossa edelleen. Maataloustukien haku muuttui vuonna 2023 täysin sähköiseksi, lisäksi tukivalvontaan on tullut uusia muotoja, kuten satelliittivalvonta sekä maatiloilla otettavien mobiilikuvien käyttö. Tämä luo neuvontaan ja koulutukseen haasteita jatkossakin. Uudet vaatimukset ja määräajat tiloilla lisäävät myös YTA-alueilla tehtävän seurannan tarvetta.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Maaseutuyksikön päällikkö	1	1	1
Maaseutuasiamies	3	3	3
Kesäharjoittelija	0,3	0,3	0

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Maaseutuyksikön palvelut tuotettiin Ruokaviraston ohjeiden mukaisella minimiviranhaltijamäärällä. Vuonna 2024 henkilöstössä oli vaihtuvuutta, kun maaseutuasiamiehen virkaan vuoden alussa valittu henkilö irtisanoutui kesäkuussa, ja virka täytettiin määräaikaisena elokuusta alkaen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Päätukihakemusten- /aktiivitulojen määrä / v	600	590	610
Viljelty peltopinta-ala / ha	44 000	44192	44 308
Tilojen keskipinta-ala /ha	67	74,9	71,8
Maksetut tuet (Someron YTA)	23 000 000	24 404 245	22 912 920
Maksetut tuet (Somero)	13 000 000	14 612 410	13 925 881
Kylärahaa hakeneiden kylien määrä	8	5	8
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
- Järjestetyt maataloustuki koulutustapahtumat / kpl	1	2	2
- Luomutilojen määrä / kpl	66	72	65

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Huolellinen ja aikataulujen mukainen asiakirjojen käsittely

Mittari: Kaikki maataloustuet maksetaan välittömästi Ruokaviraston maksatusten avautuessa.

Toteutuminen: Toteutunut. Tuet on käsitelty niin, että ne on voitu maksaa välittömästi maksatusten avautuessa.

2. Viljelijöiden tukihallinnon osaamiseen parantaminen

Mittari: Järjestetään tukikoulutustapahtuma tukivuoden sekä uuden ohjelmakauden muutoksista.

Toteutuminen: Toteutunut. Somerolla järjestettiin yksi oma peltotukikoulutustilaisuus iltatapahtumana, sekä Tammelassa yhteistyössä Loimaan maaseutupalveluiden ja Hämeen ELY-keskuksen kanssa laajempi päiväkoulutustilaisuus. Lisäksi osallistuttiin kahteen, sekä Hämeen että Varsinais-Suomen YTA-alueiden ja ELY:n, yhteisesti järjestämään syysilmoituskoulutukseen, joka pidettiin etäyhteydellä.

3. Kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden tukeminen

Mittari: Kylärahaa hakeneiden kylien määrä. Tukipäätökset tekee kaupunginhallitus.

Toteutuminen: Toteutunut. Kylärahaa haki viisi kylää.

4. Maaseudun kehittämis- ja koulutushankkeet muiden toimijoiden kanssa

Mittari: Kehittämis- / koulutushanke järjestetty

Toteutuminen: Toteutunut. Maataloustukiin liittyvää koulutusta viljelijöille järjestettiin yhdessä muiden YTA-alueiden, ELY:n ja ProAgrian kanssa.

Talousluvut

330 MAASEUTUPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	100 700	0	100 700	118 547	17 847	17,72%
TOIMINTAKULUT	-250 600	0	-250 600	-242 220	8 380	3,34%
TOIMINTAKATE	-149 900	0	-149 900	-123 673	26 227	17,5%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-149 900	0	-149 900	-123 673	26 227	17,5%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	1 000	0	1 000	1 260	260	25,98%
TOIMINTAKULUT	-47 500	0	-47 500	-47 451	49	0,1%

11.4 Maa- ja metsätilat

Toimielin: 30 Kaupunginhallitus			
Tehtäväalue: 340 Maa- ja metsätilat			
Kustannuspaikat: 3811 Maa- ja metsätilat			
Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö (3811)			
Toiminta-ajatus			
Kaupungin metsien hoitaminen asiantuntevasti niin, että se on tehokasta ja taloudellista, ottaen huomioon metsien moninaiskäyttömuodot, luonnonsuojelu ja työllisyysnäkökohdat. Kaupungin peltojen vuokraaminen maatalouskäyttöön niin, että peltojen arvo säilyy.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Toiminnan painopisteenä on ollut tehokas ja kannattava puuntuotanto, sekä monikäyttö ja virkistysmahdollisuudet. Kaupungin maatalousmaan vuokrauksien kilpailuttaminen on toteutettu niiden peltojen osalta, joiden vuokrasopimus on katkolla.			
Kaupungin metsien hoidosta vastaa metsänhoitoyhdistys Salometsä. Metsänhoitoyhdistyksen edustaja raportoi metsänhoitoon ja käyttöön liittyvistä asioista suoraan kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
-			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)			
-			
Henkilöressurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kaupungin metsien hoito on ulkoistettu Metsänhoitoyhdistys Salometsälle.	-	-	-
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Ei muutoksia. Kaupungin metsien hoidosta vastaa metsänhoitoyhdistys Salometsä.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Vuokrattu peltoala, ha	61,7	50,28	64,7
Pellonvuokratulot, t €	26,7	27,5	28
Puunmyyntitulot, t €	200	173,9	182,1

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Osuus kaupungin omistamasta viljelyskelpoisesta peltoalasta, %	100	100	100
Arvio metsänmyyntipotentiaalin hyödyntämisestä tehokkaan ja taloudellisen hoidon näkökulmasta (MHY Salometsän arvio), %	100	100	100

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito

Mittari: Metsäsuunnitelman 2021-2031 mukaiset toimenpiteet toteutettu.

Tulos: MHY Salometsä vastaa metsien hoidosta metsäsuunnitelman 2021-2031 sekä kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Toteutuminen: Toteutunut.

2. Kaupungin kiinteistöihin kuuluvan maatalousmaan vuokraustoiminnan tehokas hoito

Mittari: Osuus kaupungin omistamasta viljelykelpoisesta peltoalasta 100 %.

Tulos: Kaikki Someron kaupungin vuokrattavaksi osoitetut pellot on kilpailutettu ja vuokrattu 5 vuoden sopimuksilla.

Toteutuminen: Toteutunut.

Talousluvut

340 MAA- JA METSÄTILAT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	228 000	0	228 000	201 655	-26 345	-11,55%
TOIMINTAKULUT	-77 300	0	-77 300	-46 939	30 361	39,28%
TOIMINTAKATE	150 700	0	150 700	154 716	4 016	2,66%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	150 700	0	150 700	154 716	4 016	2,66%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0 %

12 SIVISTYSLAUTAKUNTA

12.1 Sivistystoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 600 Sivistystoimen hallinto

Kustannuspaikat:

6011 Sivistystoimen hallinto
6014 Yhteisöllisyyskoordinaattori
6015 Vammaisneuvosto
6016 Vanhusneuvosto

Tilivelvolliset:

sivistysjohtaja (6011), kasvatuspäällikkö (6014-6016)

Toiminta-ajatus

Sivistystoimialan visiona on osaava ja hyvinvoiva Somero. Kaupungin arvoina ovat avoimuus, kehitysmuutos, yhteisöllisyys, asukaslähtöisyys ja ympäristöystävällisyys.

Sivistystoimialan yhteisenä tavoitteena on tarjota laadukkaita palveluita kuntalaisille. Oman toiminnan jatkuva suunnitelmallinen kehittäminen ja tehostaminen ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Sivistystoimen kaikissa yksiköissä henkilökunnan pätevyysaste on korkea.

Sivistystoimiston tehtävänä on huolehtia sivistystoimialan palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä sekä sivistyslautakunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Laadukkaat sivistyspalvelut heijastuvat myönteisesti Someron elinvoimaan.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Somerolle keväällä 2022 perustettu vastaanottokeskus lopetti toimintansa huhtikuussa 2024. Uusia pakolaisia ja maahanmuuttajia ei tullut palveluiden piiriin tämän jälkeen, mutta suurin osa vastaanottokeskuksen asiakkaista kotiutui Somerolle. Yhtenä toiminnan painopistealueena vuonna 2024 oli pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttaminen sivistystoimialan palveluiden piirissä. Erityisesti palveluiden järjestäminen koski perusopetusta ja varhaiskasvatusta (kts. tarkemmin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelusuunnitelmat). Sivistystoimiala on merkittävässä roolissa kunnassa kotouttamisen suhteen. Toimintojen luomisessa ja kehittämisessä tehtiin yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vuoden aikana.

Kaupungin kiristyvän taloustilanteen johdosta vuoden aikana valmisteltiin kaupungin talousohjelma. Sivistystoimialalla kartoitettiin kaikki eri vastualueiden toiminnot, mahdolliset kustannussäästökohteet sekä laskettiin arvio kustannussäästöistä. Sivistyslautakunnassa talousohjelma käsiteltiin 1.10.2024 § 97.

Someron kaupunki aloitti vuoden 2024 aikana merkittävän sivistysohjelmatyön, joka tähtää sivistyspalveluiden strategiseen uudistamiseen sekä brändin vahvistamiseen vuoteen 2030 mennessä. Sivistysohjelma ei tule olemaan pelkkä sisäinen asiakirja, vaan sen valmisteluun otetaan mukaan sekä kuntalaiset että sivistystoimen työntekijät. Brändipainotteisella strategiamuotoilutyöllä luodaan pohjaa myös kaupungin houkuttelevuuden ja elinvoimaisuuden kasvattamiselle.

Sivistysohjelmatyö käynnistyi toukokuussa sivistyksen johtoryhmän kehittämispäivänä. Syyskaudella marras-joulukuussa prosessiin otettiin mukaan Brändivertas. Yhdessä suunniteltiin kokonaisprosessi, tavoitteet, aikataulut, tiedotettiin ohjelmatyöstä sekä suunniteltiin yhteiskehittämisillan tehtävät loppuvuodesta 2024.

Yhteiskehittämisilta järjestettiin 13.1.2025 ja prosessi jatkuu siten, että asia saatetaan sivistyslautakunnan käsittelyyn huhtikuussa 2025. Yhteissuunnittelutyöpajojen tulokset toivat esiin keskeisiä kehitystarpeita ja mahdollisuuksia Someron sivistyspalveluissa. Varhaiskasvatuksessa tärkeimpiä kehityskohteita ovat resurssien vahvistaminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja monikulttuurisuuden parempi huomioiminen. Perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa koulutuksessa suurimpia haasteita ovat oppilasmäärien vaihtelut, koulukuljetusten järjestäminen ja etäopetuksen kehittäminen. Kirjaston rooli nähdään entistä vahvemmin yhteisöllisenä tilana, jossa digitalisaation mahdollisuudet ovat keskeisiä. Liikuntapalveluissa painotetaan kaikenikäisten liikuntamahdollisuuksien turvaamista, erityisesti ikäihmisten ja lasten palveluiden saavutettavuutta. Nuorisopalveluissa korostuu nuorten osallistaminen päätöksentekoon sekä syrjäytymisen ehkäisy. Kulttuuripalveluissa kehittämistarpeita ovat paikallisten tapahtumien saavutettavuus ja monikulttuurisuuden huomioiminen. Hallinnon ja johtamisen osalta tärkeimmiksi teemoiksi nousivat resurssien tehokas kohdentaminen, digitalisaation edistäminen ja viestinnän kehittäminen. Lisäksi esiin nousivat julkisen liikenteen kehittäminen, kuntayhteistyön lisääminen ja kaupungin vetovoiman vahvistaminen.

Uutta koulukuljetusten kilpailutusta valmisteltiin syyskaudella 2023, ja kilpailutus käynnistyi vuoden 2024 alkupuolella. Kilpailutusasiakirjat hyväksyttiin sivistyslautakunnassa tammikuussa. Valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti koululaiskuljetuksiin yhdistettiin kaupungin asiointiliikenne. Sivistysjohtaja ja toimistonhoitaja valmistelivat kilpailutusta koulukuljetusten osalta ja hallintojohtaja vastasi palveluliikenteestä. Sivistyslautakunta päätti asettaa kilpailutusta varten ohjausryhmän valmistelemaan kilpailutusta. Syyskaudella kokoonnuttiin uuden sopimuskauden alun tilannekatsausta varten sekä uusien koulukuljetusperiaatteiden valmistelua varten. Kilpailutuksen reittien uudelleentarkastelua varten tilattiin vuoden 2023 aikana konsulttiselvitys reittien optimoinnista, mikä osoitti, että nykyinen reitistö on varsin toimiva. Uusi kilpailutuskausi on 2024-2025 ja 2025-2026 ollen linjassa palveluverkkopäätöksen kanssa. Keväällä valmisteltiin Move-sovelluksen (Kouluun.fi) käyttöönottoa koulukuljetuksissa. Sovellus koostuu kahdesta osasta. Hallinto ja liikennöitsijät käyttävät Move-ohjelmaa ja huoltajilla on käytössään Kouluun.fi-sovellus. Sovelluksesta on monella tavoin hyötyä. Matkojen reititys helpottuu ja ohjelmasta saadaan tarkat kilometrit reiteistä sekä reittien käyttöaste. Huoltajat saavat tiedot, milloin lapsi on kuljetuksen kyydissä ja milloin matka on ajettu eli oppilas on jätetty kyydistä. Matka on helppo perua ohjelman kautta ja tieto peruutuksesta menee reaaliajassa kuljettajalle.

Koulukuljetusten ja koulukuljetusten sovelluksen kilpailutuksen lisäksi vuoden aikana valmisteltiin ja käynnistettiin kilpailutus varhaiskasvatuksen uudesta asianhallintajärjestelmästä.

Koulukuljetuksista oli annettu kaikkineen neljä valtuustoaloitetta viimeisten vuosien aikana. Syksyllä valmisteltiin nämä valtuustoaloitteet ja niistä keskusteltiin myös koulukuljetusten ohjausryhmässä. Valtuustoaloitteet käsiteltiin sivistyslautakunnassa 28.1.2025.

Valtuustoaloitteita valmisteltiin koulukuljetusaloitteiden lisäksi useita. Näitä olivat Päivittäinen keppijumppa kouluihin, Somerolaisnuorille maksuton opiskelu peruskoulun jälkeen aloitetun tutkinnon valmistumiseen saakka sekä maksuttoman ja yhdenvertaisen toisen asteen koulutuksen turvaaminen somerolaisille nuorille, Koulunuorisotyön jalkauttaminen kaikkiin kouluihin osana kouluarkea, Maanpuolustuslinjan tai kurssin saamiseksi Someron lukioon sekä Luonnonvaraalaan ja yrittäjyyteen painottuvan opetuksen käynnistämisestä Somerolla.

Sivistystoimialan hallintoon sijoitettiin vuoden 2023 aikana hyvinvointityö. Kuntien hyvinvointityön merkitys korostuu sote-uudistuksen myötä ja kuntien tulee panostaa hyvinvoinnin edistämiseen entistä enemmän. Kaupungin hyvinvointityön edistämiseksi resursoitiin huomattavasti enemmän kuin aiempina vuosina. Hytekoordinaattorin tehtävä muutettiin yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväksi vuonna 2023 ja työaika lisättiin tuolloin hytetyöhön 80% ajalle. Vuoden 2024 aikana yhteisöllisyyskoordinaattori eläköityi ja rekrytoitu uusi työntekijä aloitti tehtävässään 100%:n työajalla. Tämä on tehostaa entisestään kaupungin hyvinvointityötä, ja tätä kautta pystytään vahvistamaan myös yhteistyötä hyvinvointialueen suuntaan.

Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämisen koordinoinnista on vastannut hyte-ydintiimi yhdessä johtoryhmän kanssa. Hyte-ydintiimiin kuuluu yhteisöllisyyskoordinaattori, liikunnanohjaaja ja kasvatuspäällikkö.

Keskeistä hyte-työssä on yhdyspintatyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen verkostoissa. Yhteisöllisyyskoordinaattori toimii vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston sihteerinä. Vammaisneuvosto piti vuoden aikana neljä kokousta. Vanhusneuvostolla oli kuusi kokousta.

Syksyllä 2024 uudistettiin kaupungin avustusperiaatteet kaupunkistrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti hyte-perusteisiksi. Uudistuksessa pyrittiin yhtenäistämään ja selkiyttämään avustusperiaatteita. Uudistusprosessi käynnistyi 25.9.2024. Seuroille ja yhdistyksille avustusuudistusta esiteltiin 30.10.2024 Yhdistysillassa. Sivistyslautakunnalle avustusuudistuksen valmistelua esiteltiin marraskuussa. Sivistyslautakunta hyväksyi uudistuksen 10.12.2024. Vuoden 2025 avustushaku avattiin tammikuussa 2025 uusien avustusperiaatteiden pohjalta.

Keskeisiä muutoksia: neljä avustuskategoriaa (elinvoima-, hyvinvointi-, liikunta- ja kulttuuriavustukset), kaupunginhallituksen myöntämiä avustuksia kutsutaan jatkossa elinvoima-avustuksiksi, osa kaupunginhallituksen aiemmin myöntämistä avustuksista siirtyi hyvinvointiavustuskategoriaan, nuorisoavustuskategoria poistui ja avustuksia haetaan jatkossa hyvinvointiavustuskategoriasta, liikunta- ja kulttuuriavustuksiin on mahdollisuus saada hyvinvointilisää, kaikki avustukset haetaan samaan aikaan sähköisesti, avustushakulomakkeet yhtenäistettiin ja uusittiin, avustustyöryhmä (kehittämispäällikkö, vapaa-aikapäällikkö, Kulttuuri ry:n toiminnanjohtaja, maaseutupalvelupäällikkö ja yhteisöllisyyskoordinaattori) käsittelee hakemukset ja valmistelee esitykset myönnettävistä avustuksista.

Avustusuudistusta koordinoi projektisuunnittelija (eläköitynyt yhteisöllisyyskoordinaattori), joka vastasi pääosin uudistuksen valmistelusta. Projektisuunnittelijan tukena oli ohjausryhmä, johon kuului projektista pääosin vastannut projektisuunnittelija, vapaa-aikapäällikkö, Kulttuuri ry:n toiminnanjohtaja, kehittämispäällikkö, maaseutupalvelupäällikkö ja yhteisöllisyyskoordinaattori. Sivistysjohtaja osallistui ohjausryhmän kokouksiin prosessiin aikana ja asiaa esiteltiin myös kaupungin johtoryhmässä.

Opiskeluhuollon ja perusturvan siirtyminen hyvinvointialueen alaisuuteen vuoden 2023 alusta heijastui sivistystoimen palveluihin. Palveluprosessien ja tiedonkulun kehittäminen ovat olleet tärkeässä roolissa. Kehittämistyö jatkuu vuoden 2025 aikana.

Tilojen osalta nuorisopalvelut siirtyivät loppuvuodesta pois Lummetien tiloista. Starttipaja kunnosti tilat yhdessä tilahallinnon kanssa Jukolaan. Samoihin tiloihin siirtyi myös etsivä nuorisotyöntekijä. Muut nuorisopalvelut siirtyivät Kiiruun koulukeskuksen Rela-tilaan, joka on alun perin suunniteltu nuorisopalveluiden käyttöön.

Leivonpesän uuden päiväkodin suunnittelu käynnistyi vuoden aikana. Teknisen toimen vetämiä suunniteltukokouksia pidettiin vuoden aikana kahdeksan (8). Leivonpesän päiväkodin uudisrakennuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 27.3.2024 § 32. Valtuusto hyväksyi määrärahan Leivonpesän uudisrakennushankkeelle 16.12.2024.

Sivistystoimia valmisteli uusien nettisivujen sisällön vuoden 2023 aikana ja saatettiin loppuun alkuvuodesta 2024.

Sivistystoimialan esihenkilöiden työtä, työhyvinvointia ja yhteisöllisyysstrategiaa tukemaan järjestettiin yhteinen positiivisen johtamisen koulutus ja teema jatkuu vuoden 2025 aikana. Koulutus tukee myös positiivisen pedagogiikan juurruttamista yksiköihin.

Opetuspalveluiden asiantuntija valmisteli Jokivarsikumppanit ry:ltä haettavaa rahoitusta Someron kulttuuripolun toteuttamiseen. Hankkeen tavoitteena on kokeilla viittä erilaista kulttuuriteemaa eri kohderyhmille ja selvittää, kuinka onnistuneet kokeilut voidaan juurruttaa pysyväksi osaksi kulttuuripolkua. Kulttuuripolun osat ovat seuraavat: 1. Kulttuuritreenit Somerolla toteutetaan hybridimallilla pyöräilyreiteinä (5-180 km). 2. Kulttuurikävelyjä järjestetään niin keskustaa- ja kyläalueilla. 3. Somerolla toteutetaan seurojen kanssa toiminnallisia taide- ja kulttuuritapahtumia. 4. Taiteilijoiden jalanjäljillä Somerolla -osiossa tutustutaan Somerolla työskentelevien taiteilijoiden toimintaan työpajojen avulla. 5. Joensuun kulttuuriraitti tarjoaa suurille yleisöille suunnattuja ja osallistavia ulkoilmanäyttelyitä. Rahoitus selviää kevään 2025 aikana.

Sivistyksen toimialan vuonna 2024 käynnissä olleet hankkeet:

- Someron perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2024-2027. Hankkeen tavoitteena on kehittää räätälöityä tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin.
- Kansainvälisyys perusopetuksessa -hanke on lukutaitotyön kautta edistänyt kansainvälistä luokkayhteistyötä mm. kyproslaisen koulun kanssa.
- Tilapäisen suojelun lisätuki -rahoituksella tarjotaan lisätukea S2-opetukseen tilapäisen suojelun piiriin kuuluvien alakoulun oppilaiden oppimisen vahvistamiseksi ja opintojen edistämiseksi osana yleisopetuksen ryhmää.
- Laatu ja saavutettavuus -hanke kohdistui lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen 2022-2024.
- Lukio Erasmus-kv-hanke on neljän valtion yhteinen hanke, joka tarjoaa opettajille ja opiskelijoille taitoja keskustella kulttuurisesti hankalista asioista koulussa ja luokkahuoneympäristöissä.
- Oppimisen tuen järjestelmää kehitetään pedagogisista lähtökohdista käsin tuomalla aineenopettajien tueksi erityisopetuksen osaamista.
- OPH:n rahoittama viiden kunnan yhteisen Luova lukutaito -hankkeen tavoitteena on vahvistaa ja edistää paikallista ja alueellista lukutaitotyötä.
- Someron harrastamisen mallilla on mahdollistettu mieluisa ja maksuton harrastus somerolaisille lapsille ja nuorille (perusopetus, liikuntapalvelut).

- Someron ikiliikkuja -hanke tarjosi kylillä asuville tulisi olla mahdollisuuden pitää fyysisestä aktiivisuudesta huolta kuten keskustan väellä (palveluliikenne).
- Someron koulunuorisotyö -hankkeella vakiinnutettiin koulunuorisotyötä Somerolle.
- Someron kaupungin etsivä nuorisotyö -hanke kohdentui Somerolla koulunsa keskeyttäneiden, ilman koulupaikkaa jääneiden ja palveluiden ulkopuolella olevien nuorten löytämiseksi ja nuorten ohjaamiseen oikeiden palvelujen piiriin.
- Someron nuorten starttipaja -hanke on matalan kynnyksen toiminto, jonka tarkoituksena on toimia ponnahduspaikkana töihin, koulutukseen tai työkokeiluun ja sitä kautta edistää nuorten osallisuutta ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa.
- Someron liikkuva koulu ja Move! – SOLIKO-hanke kohdentui erityisesti vähän liikkuvien lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn edistäminen koulun, kodin ja kouluPT:n yhteistyöllä.
- Tervettä kasvua hanke – ruokakasvatushanke varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
- Erityisavustus varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen koronaepidemian vaikutusten tasoitamiseksi.
- Avustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kaupungin talouden näkymät ovat heikkenemässä. Vuoden aikana laadittiin talousohjelma.

Harkinnanvaraiset valtionosuudet (hankerahoitus) on vähenemässä mikä haastaa toimintojen kehittämistä sekä resurssointia. Valtionavustuksia saatiin sivistystoimialalla vähemmän vuonna 2024 aikana kuin arvioitiin talousarviossa.

Vastaanottokeskuksen lakkautus huhtikuussa oli äkillinen, joka haastoi sivistyspalveluiden suunnittelua ja järjestämistä.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Valtionavustuksia saatiin arvioitua vähemmän (-18.312€). Talousarviota laadittaessa ei ole tiedossa miten paljon uusia harkinnanvaraisia valtionavustuksia (hankerahoituksia) on haettavana.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 6010 Sivistystoimen hallinto			
Sivistysjohtaja	1	1	1
Toimistonhoitaja	1	1	1
Osastonsihteeri	1	1	1
Yhteisöllisyyskoordinaattori (60/80 + 20%)	1	1	1
Toimistosihteeri (13.3.2023 asti)	-	-	0,5
Määräaikainen: Projektisuunnittelija (perusopetuspalveluiden asiantuntija) työskentelee osittain valtionavustuksella	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtävä siirtyi 100% työaikaan uuden yhteisöllisyyskoordinaattorin aloittaessa tehtävässä syyskuun alussa.

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Asiakastyytyväisyys	4,0	kts.perusope- tus	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Sivistyspalveluiden strategia

Luodaan sivistystoimialalle yhteinen strategia 2024-2030 kaupunkistrategian pohjalta.

Mittarit: Strategiatyö valmis

Toteutuminen: Toteutui osittain. Sivistystoimiala aloitti vuoden 2024 aikana merkittävän sivistysohjelmatyön, joka tähtää sivistyspalveluiden strategiseen uudistamiseen sekä brändin vahvistamiseen vuoteen 2030 mennessä. Sivistysohjelma ei tule olemaan pelkkä sisäinen asiakirja, vaan sen valmisteluun otetaan mukaan sekä kuntalaiset että sivistystoimen työntekijät. Brändipainotteisella strategiamuotoilutyöllä luodaan pohjaa myös kaupungin houkuttelevuuden ja elinvoimaisuuden kasvattamiselle.

Sivistysohjelmatyö käynnistyi toukokuussa sivistyksen johtoryhmän kehittämispäivänä. Syyskaudella marras-joulukuussa prosessiin otettiin mukaan Brändivertas. Yhdessä suunniteltiin kokonaisprosessi, tavoitteet, aikataulut, tiedotettiin ohjelmatyöstä sekä suunniteltiin yhteiskehittämisillan tehtävät loppuvuodesta 2024. Yhteiskehittämisilta pidettiin 13.1.2025 ja tämän jälkeen ohjelmatyössä on esimerkiksi esihenkilöille työpajoja ja keskustelutilaisuus sivistyslautakunnan kanssa. Sivistyslautakunnassa ohjelma käsitellään huhtikuussa 2025.

2. Luodaan hyte-perusteinen yhdistysten ja seurojen taloudellisen tukemisen malli (hyvinvointisuunnitelman tavoite)

Hyödynnetään pohjana jo olemassa olevaa avustamisen mallia. Tarkistetaan mallin nykyisten kohtien toteutuminen ja muokataan sitä entistä enemmän hyte-perusteiseksi. Kirjataan ylös myös kaupungin muut taloudellisen tukemisen toimet suoranaisen rahallisen avustamisen lisäksi.

Mittarit: Hyte-perusteinen avustusmalli luotu

Toteutuminen: Toteutui. Keväällä kartoitettiin erilaisia avustamisen malleja yhteisöllisyyskoordinaattorin johdolla. Näiden pohjalta luotiin Someron oma hyte-perusteinen yhdistysten ja seurojen taloudellisen tukemisen malli. Uusi avustusjakomalli otettiin käyttöön heti vuoden 2025 alusta.

3. Koulukuljetusten kilpailutus ja palveluiden kehittäminen

Koulukuljetusten kilpailutusprosessin läpivienti ja uuden sopimuskauden aloitus muiden toimialojen palvelutarpeet huomioiden sekä prosessista tiedottaminen. Palveluiden kehittämistä varten hankitaan koulukuljetussovellus ja opastetaan sovelluksen käytöstä liikennöitsijöitä sekä huoltajia.

Mittarit: Koulukuljetusten sovellus hankittu ja otettu käyttöön

Toteutuminen: Toteutui. Koulukuljetusten kilpailutusprosessi vietiin läpi kevätkaudella. Koulukuljetuskilpailutukseen yhdistettiin kaupungin palveluliikennöinti. Uusi sopimuskausi alkoi elokuussa. Palveluiden kehittämistä varten kilpailutettiin koulukuljetusten sovellus. Kilpailutuksen myötä hankittiin Kouluun.fi-sovellus, joka otettiin käyttöön elokuussa. Sovellusta käyttää opetuspalveluiden hallinto, liikennöitsijät ja huoltajat.

Talousluvut

600 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	30 000	0	30 000	13 585	-16 415	-54,72%
TOIMINTAKULUT	-364 000	0	-364 000	-341 315	22 685	6,23%
TOIMINTAKATE	-334 000	0	-334 000	-327 730	6 270	1,88%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-334 000	0	-334 000	-327 730	6 270	1,88%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	1 200	0	1 200	1468	268	22,34 %
TOIMINTAKULUT	-47 200	0	-47 200	-48 022	-822	-1,74%

12.2 Perusopetus

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 610 Perusopetus</p> <p>Kustannuspaikat: 6112 Joensuun koulu 6113 Kirkonmäen koulu 6114 Oinasjärven koulu 6117 Pitkäjärven koulu 6119 Kiiruun koulu 6120 Koulut yhteisesti</p> <p>Tilivelvolliset: Joensuun koulun rehtori (6112), Kirkonmäen koulunjohtaja (6113), Oinasjärven koulunjohtaja (6114), Pitkäjärven koulunjohtaja (6117), Kiiruun koulun rehtori (6119), Sivistysjohtaja (6120)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Somerolla tarjotaan laadukasta perusopetusta.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Perusopetukseen luotiin paikallisen ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen malli vuosien 2022-2023 aikana vastaanottokeskukseen saapuneiden ukrainalaislasten opetusta varten. Vastaanottokeskus lopetti toimintansa huhtikuussa 2024, joten lisää valmistavaa opetusta tarvitsevia oppilaita ei tullut sulkemisen jälkeen. Kevätlukukaudesta 2024 valmistavan opetuksen ryhmät vähenivät siten, että Joensuun koulussa oli yksi ryhmä ja Kiiruun koulussa oli yksi ryhmä. Valmistavaan opetukseen osallistuneet oppilaat siirtyivät yleisopetuksen ryhmiin tai pienryhmiin. Ukrainalaisoppilaiden taitojen vahvistamiseen integroinnin jälkeen panostettiin ja yläkoulussa oli kevätkauden käynnissä KIEPPI-hanke asian edistämiseksi. Hankkeen avulla sujuvoitettiin ukrainalaisoppilaiden siirtymistä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Hankkeella palkattu S2-kielen opettaja vahvisti oppilaiden suomen kielen taitoja (oppiainekohtainen kielenopetus) sekä opintojen ja kotoutumisen tukemiseen ja kodin sekä koulun välisen vuorovaikutuksen sujuvoittamiseen. Kaupungin saamalla kotoutumisrahalla palkattiin ohjaaja ukrainalaisoppilaiden oppimisen tueksi Kirkonmäen kouluun sekä järjestettiin opetuskielen ja englannin kielen tukiope- tusta ala- ja yläkouluissa. OPH:n avustuksella palkattiin opettaja S2-opetukseen alakoulun oppi- laiden oppimisen vahvistamiseksi ja opintojen edistämiseksi osana yleisopetuksen ryhmää Jo- ensuun koulussa. Lisäksi on järjestetty oman äidinkielen opetusta (ukraina) Kirkonmäen ja Jo- ensuun kouluissa.</p> <p>Kielen oppimisen edistäminen ja kielitietoisuuden luominen kaikissa kouluissa oli yhtenä painopistealueena lukuvuoden 2023-2024 aikana. Keskeistä kielitietoisessa kulttuurissa on ot- taa opetuksessa huomioon selkeä kieli ja käsitteet. Asia koskettaa kaikkia opettajia omista op- piaineissaan.</p> <p>Vuoden 2024 aikana panostettiin lukemaan ja kirjoittamisen oppimisen edistämiseen eri keinoin (kts. toiminnalliset tavoitteet).</p>

Vaativan erityisen tuen opetuksen palveluita on aiemmin ostettu Salolta tai Forssasta. Opetus järjestettiin paikallisesti uudelleen siten, että ryhmä aloitti toimintansa Kiiruun koululla elokuussa 2024.

1.8.2024 astui voimaan uusi perusopetuksen tuntijakomuutos koskien ruotsin kieltä. Paikallinen uusi tuntijako hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 27.2.2024 § 21. Loppuvuodesta aloitettiin valmistelemaan seuraavaa uutta tuntijakomuutosta, joka astuu voimaan 1.8.2026.

Koulukuljetusten uutta kilpailutusta valmisteltiin vuoden 2023 loppupuolella alkuvuoteen 2024 asti. Uudet sopimukset astuivat voimaan elokuussa 2024. Samoin valmisteltiin Kouluun.fi-sovelluksen käyttöönotto koulukuljetuksissa. Sovellusta käyttävät opetuspalveluiden hallinto, liikenne- ja huoltajat (kts. tarkemmin sivistystoimen hallinnon palvelusuunnitelma)

Someron kaupungin talousohjelmaa valmisteltiin vuoden aikana ja mukana talousohjelmassa oli myös perusopetukseen kohdistuvia leikkauksia (kts. sivistystoimen hallinnon palvelusuunnitelma).

Valtakunnalliset tilastoinnit ja kyselyt lisääntyivät edellisistä vuosista perusopetuksessa.

Perusopetuksen koululaisten huoltajille järjestettiin paikallinen asiakastyytyväisyyskysely syyskaudella 2024. Tulokset esiteltiin mm. sivistyslautakunnalle. Tulosten mukaan Someron opetuspalveluihin ollaan varsin tyytyväisiä. Tulosten keskiarvo oli 4,2 (maksimi 5).

Vuonna 2024 valmisteltiin ja otettiin käyttöön uusi opiskeluhoitosuunnitelma, joka hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 27.3.2024 § 37. Valmistelussa kuultiin myös mm. Varhan opiskeluhoiton edustajia.

Varhan perusopetusta koskevat yhteistyötahot kutsuttiin rehtorifoorumiin vuoden aikana yhteistyöpalaveriin yhteistyön kehittämiseksi.

Vuoden aikana valmisteltiin Edudata-palvelun (Luuppi) käyttöönottoa koulujen GDPR-tilanteen päivittämiseksi. Käyttöpyyntöjen päätökset saadaan alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen opetushenkilöstölle voidaan avata ohjelma käyttöön. Syksyllä 2024 järjestettiin opetuksen tietoturvasioista opetushenkilöstölle veso-koulutus.

Lukuvuoden 2024-2025 alusta 7.-luokkalaisille oppilaille myönnettiin jokaiselle oma henkilökohtainen laite.

Someron koulujen hyvinvointitiimi suunnitteli ja toteutti kolme yhteistä tapahtumaa: Keväällä 2024 perusopetuksen ja lukion oppilaat kävivät elokuvissa (alakoulu/Pertsu ja Kilu - Faaraon sormus, yläkoulu ja lukio/Luottomies). Vappuna 2024 järjestettiin vappuikkunatempaus yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Lisäksi opettajille ja koulunkäynninohjaajille järjestettiin työhyvinvointitapahtuma (luennoitsija Tom Pöysti).

Perusopetuksen kehittämistä edistetään hanketoiminnalla (harkinnanvaraiset valtionosuudet). Hankkeiden ideointiin, hakemiseen sekä niiden toteutuksen suunnitteluun sekä hankeselvityksiin tarvitaan resurssointia. Hankkeet ovat perusopetuksessa tärkeitä, sillä niiden rahoituksen

avulla voidaan palkata mm. lisää opetushenkilöstöä tukemaan oppilaiden oppimista ja edistämään hyvinvointia. Vuoden 2024 perusopetuksen hankkeet:

- Someron perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuushanke 2024–2027 keskittyy oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Erityistä huomiota kiinnitetään nivelvaiheisiin sekä tuen jatkumoon varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle, jotta jokainen oppija saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti.
- Kansainvälisyys perusopetuksessa -hankkeessa Lukumummien lukupäivät vahvistaa oppilaiden lukutaitoa, sanavarastoa ja innostusta kirjallisuuteen. Hanketta toteutetaan sekä Someron koulujen kanssa (vuosiluokat 3-4 ja 7) että Suomi-koulujen kanssa.
- KIEPPI-hanke (kts. edellä) hanke päättyi 31.7.2024
- Tervettä kasvua –ruokakasvatushanke (myös varhaiskasvatuksessa)
- Oppilaiden liikuttamista edistettiin tuntuvasti vuoden 2024 aikana. Someron liikuntapalvelut haki hankerahoitusta KouluPT-hankkeelle, mikä myönnettiin. (kts. liikuntapalveluiden palvelusuunnitelma).
- Someron harrastamisen mallin tiimoilta järjestettiin koululaisille runsaasti kerhotoimintaa. Toiminnasta vastaa liikuntapalvelut (kts. liikunnan palvelusuunnitelma).

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- Harkinnanvaraisia valtionavustuksia eli hankerahoitus on tarjolla entistä vähemmän, mikä vähentää talousarvion avustustuloja sekä mahdollisuuksia opetuksen resurssoinnissa.
- Kaupungin taloudellinen tilanne heikkenee lähivuosina. Tämä on jouduttu huomioimaan opetuksen resurssoinnissa. Kaupungin talousohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2024 valtuustossa. Perusopetuksen osalta koulujen lakkautukset poistettiin ohjelmasta.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman täydennysmuutosmääräykset ja tuntijakomuutokset asetetaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen toimesta nopealla aikataululla kuntiin. Useat, samanaikaiset velvoittavat muutokset, valmistelutyö ja täytäntöönpano nopeassa aikataulussa ovat pienessä organisaatiossa haaste. Oppimisen tuen uusi merkittävä uudistus astuu voimaan 1.8.2026, mutta vuoden 2024 aikana ei ollut kunnilla käytössään opetussuunnitelman täydennysmuutosmääräyksiä, jotta niitä olisi voinut hyvissä ajoin valmistella päätöksentekoon. Samaan aikaan astuu voimaan uusi tuntijakomuutos 1.8.2025. Edellinen tuntijakomuutos astui voimaan 1.8.2024 koskien ruotsin kielen opetusta yläkoulussa. Tämä tuntijakomuutos valmisteltiin vuoden 2024 aikana ja uutta tuntijakomuutosta aloitettiin myös valmistella vuoden 2024 loppupuolella. Näiden lisäksi koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat tulee olla ajantasaisesti 1.8.2025.
- Opetuksen digitalisaatio, tietoturva-asiat ja digitalisaation nopeat muutokset esim. tekoälyn osalta. Digitalisaation muutoksiin vastaaminen edellyttää tulevana vuosina opetuspalveluissa enemmän henkilöstöresurssointia.
- Ukrainalaisoppilaiden integroinnit perusopetuksen ryhmiin ja pienryhmiin integroinnit sekä kotoutuminen. Kaupungilla on ollut käytössä kaupungille myönnettyä kotoutumisrahaa, jonka avulla on voitu myöntää lisäresurssia kouluille. Kotoutumisraha päättyy kesällä 2025.
- Tietojen siirto lastensuojelusta Somerolle sijoitetuista ja Somerolta muualla sijoitettavista oppilaista. Kaupunki on ottanut käyttöön perusopetuksessa maaliskuussa 2025 Sisukas-

mallin, jolloin kuntaan sijoitettava oppilas voi aloittaa koulunkäynnin vasta, kun kunnalle on toimitettu tarvittavat tiedot koulunkäynnin järjestämistä varten. Varhan ja hyvinvointialueiden suuntaan on oltu näistä asioista aktiivisesti yhteydessä.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Toimintatuottoja saatiin 163.020€ enemmän talousarvion verrattuna. Myyntituotot lisääntyivät 251.257€ talousarvioon verrattuna (906.257€). Sen sijaan hankerahoituksia saatiin 80.802€ talousarviota vähemmän (177.198€). Talousarviota laadittaessa ei ole tiedossa miten paljon uusia harkinnanvaraisia valtionavustuksia (hankerahoituksia) on haettavana.

Henkilöstökulut 6.288.840€ pysyivät melko hyvin linjassa talousarvion kanssa. Ylitystä oli 75.540€.

Palveluiden ostoissa matkustus- ja kuljetuspalveluissa alitettiin 36.923€ annettu talousarvio (800.000€). Tämä johtuu muun muassa siitä, ettei järjestetty enää kuljetuksia Forssaan syyskaudella.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 6112 Joensuun koulu			
Rehtori	1	1	1
Apulaisrehtori/luokanopettaja	1	1	1
Luokanopettaja	11(2 ^{**})	11(2 ^{**})	11
Eriyisluokanopettaja	5	5	4
Lehtori	1	1	1
Laaja-alainen erityisopettaja	1	1	1
Tuntiopettaja	2 (1 ^{**})	2(1 ^{**})	2
Koulunkäynninohjaaja	14	13	13
Koulusihteerit	1	1	1
Vahtimestari	1	1	1
*määräaikaiset opettajat (valtionavustukset 2, avoimen viran hoito 1, muut 3)	8/7	5	8
*valmistavan opetuksen opettaja (ma)	1	1/0	2
*koulunkäynninohjaaja (määräaikainen)	8	13	8
** tehtävää hoitaa sijainen			
KP 6113 Kirkonmäen koulu			
Koulunjohtaja	1	1	1
Luokanopettaja	5	5	5
Lehtori	1	1	1
Laaja-alainen erityisopettaja	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	2	2	2
*tuntiopettaja (määräaikainen 1 hankkeessa)	1	1/0	1

*koulunkäynninohjaaja (määräaikainen) ** valmistava opetus	1 x	1 x	1 1
KP 6114 Oinasjärven koulu			
Koulunjohtaja	1	1	1
Luokanopettaja	2	2	2
Koulunkäynninohjaaja	2	1	2
	1/0	1	1
*koulunkäynninohjaaja (määräaikainen)			
KP 6117 Pitkäjärven koulu			
Koulunjohtaja	1	1	1
Luokanopettaja	2	2	2
Koulunkäynninohjaaja	1	1	1
* koulunkäynninohjaaja (määräaikainen)	2	1	1
* luokanopettaja (määräaikainen)	1/0,2	0	1
KP 6119 Kiiruun koulu			
Rehtori	1	1	1
Apulaisrehtori/lehtori	1	1	1
Lehtori	18	18	19
Laaja-alainen erityisopettaja	1	1	1
Erityisluokanopettaja	3	3	3
Tuntiopettaja	3	1 (2)	3
Koulunkäynninohjaaja	5,5	5,5	5
Opinto-ohjaaja	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	1	1	1
Koulusihteeri	0,6	0,6	0,6
*määräaikaiset opettajat (valtionav. 1, avoimen viran hoito1, muut 3)	5/4	5	5
*valmistavan opetuksen opettaja (ma)	1	1/0	2
*koulunkäynninohjaaja (määräaikainen)	2	3	1
Osa perusopetuksen koulunkäynninohjaajista työskentelee henkilökohtaisina koulukäynninohjaajina (Kevätlukukausi/syyslukukausi)			
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
<ul style="list-style-type: none"> - Valmistavan opetuksen ryhmät vähenivät merkittävästi vuodesta 2023 (-5 ryhmää) kevätkaudelle 2024 (kaksi ryhmää). - Kaupungin saamalla kotoutumisrahalla palkattiin ohjaaja ukrainalaisoppilaiden oppimisen tueksi Kirkonmäen kouluun sekä järjestettiin opetuskielen ja englannin kielen tukiopetusta ala- ja yläkouluissa. OPH:n osittaisella tuella palkattiin opettaja S2-opetukseen alakoulun oppilaiden oppimisen vahvistamiseksi ja opintojen edistämiseksi osana 			

yleisopetuksen ryhmää Joensuun koulussa. Lisäksi on järjestetty oman äidinkielen opetusta (ukraina) Kirkonmäen ja Joensuun kouluissa.

- Vaativan erityisen tuen opetus järjestetään paikallisesti elokuusta 2024 lähtien. Kiiruun kouluun perustettiin uusi opetusryhmä.
- Sijoitettujen oppilaiden määrä kasvoi (+7). Pienryhmistä 1. ja 4. luokkien oppilasmäärä on täynnä (10 opp.) Tämän vuoksi jouduttiin perustamaan uusi pienryhmä Joensuun kouluun. Määräaikaista ohjaajia on jouduttu näiden seikkojen vuoksi palkkaamaan lisää.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Oppilasmäärät	825	784	824
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Jatko-opintopaikan saaneet	100 %	100%	100%
Asiakastyytyväisyyskysely	4,0	4,2	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Ukrainalaisoppilaiden sujuva siirtyminen perusopetukseen

Alkuvuoteen 2024 mennessä vuosien 2022 - 2023 aikana Somerolle saapuneista ukrainalaisista perusopetusikäisistä oppilaista 83 % on siirtynyt perusopetukseen. Tavoitteena on luoda tähän siirtymään rakenteita ja polkuja sekä tehdä siirtymä/nivelvaiheesta mahdollisimman sujuva oppilaille ja opettajille. Somero osallistuu KIEPPI-hankkeeseen (nivelvaihehanke), jonka avulla on palkattu yläkoululle opettaja edistämään ukrainalaisten siirtymään yleisopetukseen ja kotoutumista.

Mittarit: siirtyminen perusopetukseen -askelmerkit, oppimistulokset (eurooppalainen kielitaidon viitekehys), hyvinvointikysely (sosiaalinen integroituminen), hanke toteutunut

Toteutuminen: Toteutui.

Kouluja varten on kehitetty toimiva perusrakenne maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksen järjestämiseksi ja tukemiseksi. Lisäksi on luotu sisäisiä yhteistyömuotoja ja kehitetty kieli-tietoista toimintakulttuuria kouluihin, pidetty koulutuksia (veso) ja toteutettu Siirtyminen perusopetukseen -digitukimateriaali. KIEPPI-hankkeessa syntynyt yhteistyöverkosto tarjosi lisämahdollisuuksia prosessien kehittämiseen. Lisäksi lisättiin resursseja: ukr-ohjaajia, oman äidinkielen (ukr) opetus, S2-opetus.

Oppimistulokset: Valmistavan opetuksen vuoden jälkeen monen oppilaan suomen kielen taito ei riitä perusopetukseen. Lisäksi asenne/motivaatio vaihtelee suuresti, mikä näkyy oppimistuloksissa. Oppilaiden koulunkäyntitaidot ovat myös puutteelliset. Osa oppilaista osallistuu samalla etäopetukseen, mikä näkyy väsymyksenä. Arviointi on ollut haasteellista. Hyvinvointikyselyä ei ole toteutettu.

2. Luku- ja kirjoitustaidon edistäminen (1.-9. lk)

Lasten ja nuorten lukutaito on tutkimusten mukaan heikentynyt voimakkaasti. Tavoitteena on somerolaisten oppilaiden luku- ja kirjoitustaidon heikkenemisen ennaltaehkäiseminen sekä savenavaraston kartuttaminen erilaisin menetelmin. Tiivistä yhteistyötä tehdään kirjaston kanssa.

Mittarit: lukuvälituntien määrä kouluissa, lukutapahtumien määrä, yhteistyömuodot kirjaston kanssa, lukuinnostamisen ideapankki

Toteutuminen: Toteutui

Jokaisessa koulussa oli lukuvälitunteja säännöllisesti. Esimerkiksi Joensuun koulussa lukuvälitunteja järjestetään joka päivä. Lukumummien lukupäiviä toteutettiin kaksi Joensuun koulun ja kaksi Kirkonmäen koulun kanssa, (joista toinen kansainvälisenä yhteistyönä Kyproksen kanssa). Lukumummien lukuharjoitukset toteutettiin kaikkien 7. luokkien kanssa. Lisäksi luotiin paikallinen Ideoita lukuintoon –ideapankki.

3. TVT-strategia ajantasaistaminen

Ajantasaistetaan opetuspalveluiden tieto- ja viestintäteknologia –strategia yhdessä tietohallinnon kanssa.

Mittarit: TVT-strategia valmis

Toteutuminen: Ei toteutunut. Strategiatyötä pohjustettiin vuoden 2024 aikana ja uusi strategia valmistuu vuoden 2025 aikana. Opettajille järjestettiin vesokoulutus tietosuoja-asioista marraskuussa. Opetuspalveluiden GDPR:n mukaistamista myös pohjustettiin. Vuoden aikana otettiin käyttöön Cloudpointin Edudata-sovellus. Käyttöönottoa varten käytiin läpi kaikki opetuspalveluissa käytetyt sovellukset sekä internet-sivut (yli 400). Tämän jälkeen niistä eroteltiin jatkossa käytettävät palvelut sekä valmisteltiin GDPR:n mukaiset sopimukset opetuksessa käytettävien palveluntarjoajien kanssa.

Talousluvut

610 PERUSOPETUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	973 800	0	973 800	1 136 820	163 020	16,74%
TOIMINTAKULUT	-7 379 700	-175 000	-7 554 700	-7 601 194	-46 494	-0,62%
TOIMINTAKATE	-6 405 900	-175 000	-6 580 900	-6 464 374	116 526	1,77%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 300	0	-14 300	-14 362	-62	-0,43%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-6 420 200	-175 000	-6 595 200	-6 478 736	116 464	1,77%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	29 100	0	29 100	35 218	6 118	21,02%
TOIMINTAKULUT	-3 242 800	0	-3 242 800	-3 243 732	-932	-0,03%

12.3 Toisen asteen koulutus

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 620 Toisen asteen koulutus</p> <p>Kustannuspaikat: 6211 Someron lukio</p> <p>Tilivelvolliset: Lukion rehtori (6211)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Someron lukiossa annetaan laadukasta opetusta. Lukiosta valmistuvat nuoret ovat itsenäisiä ja pärjäävät jatko-opinnoissaan.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Opiskelijoiden koronapandemian aikaista oppimisvajetta on paikattu tuki- ja erityisopetuksella. Hanketyöntekijä on kannustanut ja tukenut tukea tarvitsevia opiskelijoita. Korona-ajasta osalle opiskelijoista on jäänyt pelkoa sosiaalisia tilanteita kohtaan. Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi toteutettiin esimerkiksi yökoulu ja Hyvinvointi-opintojakson erilaisia tapahtumia.</p> <p>Someron lukio on yhdessä 16 muun lukion kanssa kehittänyt lukioiden laatustrategiasta yksilöidymiä mittareita laadunhallintaan. Hankkeen myötä Somerolla on laadittu vuosikello erilaisille lukuvuoden aikana tehtäville kyselyille. Uutena toimintatapana on otettu käyttöön opintojakson keskellä toteutettava välipysäkkikysely. Hankkeesta tehdään loppujulkaisu, joka julkaistaan virallisesti 27.3.2025. Loppujulkaisuseminaarissa esitellään kolmen hankkeessa mukana olleen lukion hanketyötä ja yksi näistä on Someron lukiossa kehitetty malli ”Yhteisöllinen opiskeluhuolto laadun keskiössä”.</p> <p>Lukion kansainvälisen toiminnan kehittämiseen etsitään tapoja. Someron lukio on mukana kansainvälisessä Erasmus+ -hankkeessa ”Creative Approach to Resilience and Bravery in Secondary Education”. Tähän hankkeeseen kuuluu opettajien koulutusta ulkomailla. Tästä saadun kokemuksen ja opin myötä olemme hakemassa hankerahoitusta uuteen hankkeeseen, jossa myös opiskelijat pääsisivät suoraan mukaan kansainväliseen toimintaan joko itse matkustaen tai saaden vieraita ulkomaisesta oppilaitoksesta.</p> <p>Lukion mainostusta lisättiin jakamalla lukion esitteitä somerolaisille yhdeksäsluokkalaisten sekä postin mukana yhdeksäsluokkalaisten koteihin lähialueille Saloon, Nummi-Pusulään ja Forssaan. Lisäksi esitteitä on ollut tarjolla koululla sekä lukion tapahtumissa. Lukio esittäytyi yhdeksäsluokkalaisten kotiväen illassa.</p> <p>Lukiolakiin ja lukion opetussuunnitelmaan tulee muutoksia oppimisen tukeen ja erityisopetukseen liittyen 1.8.2025 alkaen. Oppimisen tuesta lukiolla on ollut elokuusta 2024, yhteishanke Kosken ja Pöytyän lukioiden kanssa. Hankeen tarkoituksena on kehittää opiskelijoiden oppimisen tuen ja ohjauksen verkostoa hankelukioissa.</p>

Someron lukion opetussuunnitelmaan tehtiin vuoden aikana muutoksia liikuntaan, draamaan ja historiaan. Liikuntaan lisättiin aamutreeneihin ja lajivalmennukseen opintopisteitä, jotta koko lukioajan toimintaan osallistuneilla opiskelijoilla on mahdollisuus saada osallistumistaan vastaava määrä opintopisteitä. Aamutreeneissä on käynyt 8 opiskelijaa. Lentopallon lajivalmennuksessa on ollut lukiolaisten mukana myös yläkoululaisia, jotka syksyllä siirtyivät yläkoulusta lukioon. Yhteensä lukiolaisia on lentopallon aamutreeneissä käynyt 6 lukiolaista. Draaman oppiaineeseen lisättiin uusi kahden opintopisteen opintojakso, joka sisältää karonkkanäytelmän harjoituksia sekä syksyn lakkaisten/ itsenäisyyspäiväjuhlan esityksen harjoittelun ja esityksen. Historian kertausopintojakson laajuus muutettiin yhdestä kahteen opintopisteeseen. Opintojakson sisältöön lisättiin lähihistoria kertauksen lisäksi, koska oppikirjojen vanhentuessa niistä puuttuvat lähiaikojen tapahtumat.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena lukiossa on valtion rahoituksen pieneneminen, tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvu, joka lisää erityisopetuksen ja erityisjärjestelyiden tarvetta, ja yo-kokeen merkityksen kasvu pääsykokeita korvaavina kokeina.

Ennusteiden mukainen opiskelijamäärien väheneminen on uhka lukion tämän hetkisen monipuolisen opintojaksotarjonnan toteutumiselle.

Lukio-opiskelijoiden hakeutuminen Someron lähikuntien ulkopuolelta Someron lukioon edellyttää asuntotarjontaa lukiolaisille. Mahdollisuus vuokrata huone soluasunnosta pyritään järjestämään vuonna 2025.

Somerolla on jo pitkään järjestetty opiskelijoille oppimisen tukea opettajien ja erityisopettajan toimesta. Elokuusta 2025 alkaen lukiolakia päivitetään erityisopetuksen suhteen. Erityisopetuksen järjestämisessä tulevaisuudessa on haasteita henkilöstöresurssien vuoksi.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Toimintatuotot olivat arvioitua pienemmät (46.865€). Esimerkiksi hankerahoituksia saatiin arvioitua vähemmän. Toiminnan kustannuksien kattamisessa on auttanut hankerahoitus (koronahanke), josta on pystytty rahoittamaan osa opiskelijoiden tukemiseen opinnoissaan menevistä kuluista ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevasta toiminnasta. Hankerahoitus loppui vuoden 2024 lopussa.

Maksuton toinen aste on lisännyt kuluja, koska opiskelijoille on hankittu kannettavat tietokoneet ja muut opiskelumateriaalit. Printtikirjoja on jo hankittuna melko hyvin, mutta digilisenssejä joudutaan ostamaan uusia joka vuosi, mikä lisää kustannuksia. Kirjallisuuden kustannukset ylittyivät 7.847€ talousarvion.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 6211 Lukio			
Rehtori	1	1	1
Lehtorit	7	7	7
Opinto-ohjaaja	1	1	1

Määräaikaiset tuntiopettajat: Tuntiopettajat (osittain hanke) Resurssiopettaja (10 t/viikko, hanke)	1 0,5	1 1	1 1
Koulusihteeri Kiinteistönhoitaja	0,4 0,67	0,4 0,67	0,4 0,67
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Hankerahoituksella palkattiin tuntiopettaja 10 tuntia/viikko. Hankeen piti loppua 31.7.2024, mutta sille saatiin jatkoaikaa 31.12.2024 asti.			
Oppimisen tuen hankkeessa aloitti elokuussa erityisopettaja (12 vvt), joka ohjaa ja konsultoi toimintaa hankelukiossa, sekä opinto-ohjaaja (2vv), joka koordinoi hankkeen toteutumista, hankkeen yhteisiä tapahtumia ja raportointia.			
Opiskelijoita poistui lukiosta yhteensä 33, joista ylioppilaaksi valmistui vuoden aikana 30 ja lukio-opinnot Somerolla keskeytti 3. Uusia opiskelijoita lukiossa aloitti syksyllä 42 sekä yksi opiskelija siirtyi toisesta syksyn aikana lukiosta Somerolle.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Toiminnan laajuus/lukion opiskelijamäärä	126	135	126
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Lukiolaisten määrä	126	135	126
Ylioppilaiden määrä	30	30	47
Lukion keskeyttäneiden määrä	0	3	3

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen sekä oppimisen tukeminen koronan aiheuttaman oppimisvajeen jäljiltä.

Koronapandemia etäopetuksineen on vaikuttanut lukiolaisten sosiaalisten taitojen kehittymiseen sekä jättänyt aukkoja oppiaineiden perusasioiden osaamiseen. Hyvinvointia ja oppimista edistämään on haettu ja saatu Opetushallitukselta valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (70.000 €). Ensi vuodelle valtionavustusta on käytettävissä noin 15 000 euroa, ja hanke päättyy 31.7.2024.

Mittarit: Lisätyn oppimisen ja hyvinvoinnin tuen ja ohjaamisen myötä opiskelijat jatkavat opintojaan (keskeyttäneiden määrä)

Toteutuminen: Toteutui. Lukiossa on toiminut hankerahoituksella palkattu työntekijä 10 t/viikko. Hän on ollut mukana järjestämässä hyvinvointia lisääviä tapahtumia esim. joulukalenteria ja Hyvinvointi-opintojaksoon liittyviä tapahtumia. Hanketyöntekijä on auttanut opiskelijoita suunnittelemaan opiskeluaikataulujaan ja kannustanut opiskelijoita opintojen suoritamiseen loppuun seuraten heidän edistymistään ja muistuttaen rästeistä.

2. Lukion laadunhallinnan parantaminen

Someron lukio on mukana 16 muun lukion kanssa kehittämässä lukioiden laatustrategiasta yksilöidympiä mittareita laadunhallintaan. Lisäksi paikallisesti kehitetään lukion laatutyötä painopistealueina hyvinvointi ja osallisuus sekä kehittyvä toimintakulttuuri. Opetushallituksen hanke on nimeltään ”Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistäminen” ja Someron lukiolle myönnetty rahoitusosuus on 39.000 €.

Mittarit: Lukiolle saadaan luotua uusia käytänteitä laadun hallintaan ja vanhoja toimintamalleja päivitetään

Toteutuminen: Toteutui. Lukiossa tehtäville erilaisille kyselyille on laadittu vuosikello. On pilotoitu opintojakson keskellä toteutettavaa välipysäkkikyselyä ja on tavoitteena ottaa siitä pysyvä käytäntö. Yhdessä toisten lukioiden kanssa on laadittu laatukortteja esim. hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyen. Hankkeen loppujulkaisu julkistetaan virallisesti torstaina 27.3.2025.

3. Kansainvälisen toiminnan lisääminen ja yhteistyömuotojen etsiminen

Someron lukio on mukana kansainvälisessä Erasmus+ -hankkeessa ”Creative Approach to Resilience and Bravery in Secondary Education”. Hankkeessa on mukana korkeakouluja ja toisen asteen oppilaitoksia Belgiasta, Italiasta, Englannista ja Suomesta. Suomessa hankkeen vetämisestä vastaa Laurea AMK. Hankkeen toteuttamisesta Someron lukiolla vastaa kaksi opettajaa. Hankkeeseen kuuluu opettajien koulutus-/seminaarimatkoja ulkomaille. Hanke päättyy v. 2025 lopussa.

Mittarit: Lisätään kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä.

Toteutuminen: Toteutui. Hanke on edennyt suunnitellusti eteenpäin ja opettajia on lähdössä hankkeen mukaiseen koulutukseen vuonna 2025.

4. Lukion mainonnan ja markkinoinnin lisääminen

Mittarit: Oppilasmäärien kehitys vuosiluokittain

Toteutuminen: Toteutui. Lukion esitteitä jaettiin postin mukana lähialueille Saloon, Nummi-Pusulaan ja Forssaan. Esitteet jaettiin somerolaisille yhdeksäsluokkalaisille. Lukion esitteitä oli esillä koulun tapahtumissa sekä yhdeksäsluokkalaisten kotiväen illassa, jossa oli myös lukion esittely.

Talousluvut

620 TOISEN ASTEEN KOULUTUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	46 000	45 000	91 000	44 135	-46 865	-51,5%
TOIMINTAKULUT	-992 100	-100 000	-1 092 100	-1 079 809	12 291	1,13%
TOIMINTAKATE	-946 100	-55 000	-1 001 100	-1 035 673	-34 573	-3,45%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 800	0	-16 800	-17 933	-1 133	-6,74%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-962 900	-55 000	-1 017 900	-1 053 606	-35 706	-3,51%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	4 400	0	4 400	5 330	930	21,13%
TOIMINTAKULUT	-644 100	0	-644 100	-644 479	-379	-0,06%

12.4 Vapaa sivistystyö

Toimielin: Sivistyslautakunta			
Tehtäväalue: 630 Vapaa sivistystyö			
Kustannuspaikat: 6311 Somero-opisto (6321 Musiikkiopisto)			
Tilivelvolliset: Rehtori (6311)			
Toiminta-ajatus Somero-opistossa järjestetään mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen, oppimiseen, harrastamiseen ja oman hyvinvoinnin edistämiseen tarkoituksenmukaisissa, nykyaikaisissa oppimisympäristöissä. Toiminta tukee aktiivista kuntalaisuutta.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen Yhteistyötä on lisätty somerolaisten yhdistysten ja yritysten kanssa vuoden 2024 aikana. Henkilökunnan toimenkuvien päivittäminen on kesken. Asiakkaat ja tuntiopettajat on saatu sitoutettua mukaan kurssisuunnitteluun. Markkinointia on saatu selkeytettyä, mutta edelleen henkilökunnan markkinointiosaaminen vaatii vahvistusta.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät Tuntiopettajien saatavuus on tullut entistä vaikeammaksi. Hankerahoitusta on erittäin hankala saada, minkä vuoksi suunniteltuja kehittämisprojekteja ei ole aloitettu. Haastavien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä.			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon) -			
Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Rehtori	1	1	1
Suunnittelijaopettaja	2	1	1
Asiakaspalvelusihteeri	1	1	1
Määräaikainen suunnittelijaopettaja	1	1	
Määräaikaiset tuntiopettajat		62	n. 55
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa -			

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Opetustuntimäärä	5 000	5082,84	4768
Taiteen perusopetuksen tuntimäärä	500	540	530
Opiskelijamäärä (netto)	1 300	1335	1252
Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä	95	75	109
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Eläkeläisten osuus opiskelijoista %	32	34	33
Alle 15-vuotiaiden osuus opiskelijoista	24	20	23

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Somero-opiston tehtävien selkeyttäminen ja yhteistyön kehittäminen muiden toimijoiden kanssa

Opiston toiminta on kaikille avointa matalan kynnyksen toimintaan ja opisto ottaa vastuun ryhmistä, jotka eivät ole muiden vastuulla. Kaikki asiakkaat eivät pääse opiston tiloihin, minkä vuoksi opisto voi viedä opetuksen asiakkaan tiloihin. Monipuolisena oppilaitoksena Somero-opisto voi tarjota täydennyskoulutusta esimerkiksi kaupungin henkilökunnalle.

Mittarit: Tehtävien määrittely on tehty. Yhteistyökumppaneiden kanssa on neuvoteltu. Henkilökunnan tehtäväkuvaukset päivitetään.

Toteutuminen: Toteutunut osittain. Yhteistyö yhdistysten ja yritysten kanssa on laajentunut vuoden 2024 aikana. Kehityssuuntaa on syytä jatkaa.

2. Asiakkaat ja tuntiopettajat otetaan mukaan kurssisuunnitteluun

Osallistetaan sekä opiskelijat että tuntiopettajat mukaan kurssisuunnitteluun.

Mittarit: Tuntiopettajien aineryhmäkohtaiset tapaamiset lukuvuoden aikana. Asiakaspaneeli koostuu 1-2 kertaa vuodessa.

Toteutuminen: Toteutunut.

Asiakaspaneeli toteutettiin Somerolla helmikuussa 2024 ja samoin tuntiopettajien aineryhmäkohtainen tapaaminen.

3. Markkinoinnin ja tiedottamisen vahvistaminen

Etsitään uusia tehokkaita markkinointi- ja viestintätapoja. Koko henkilökunta osallistuu markkinointiin ja siihen liittyviin koulutuksiin. Myös tuntiopettajat otetaan mukaan.

Mittarit: Tiedottamisen määrä lisääntyy. Haetaan hankerahoitusta henkilökunnan koulutuksiin.

Toteutuminen: Toteutunut osittain. Hankerahoitusta henkilökunnan koulutuksiin ei saatu. Markkinointia on keskitetty syksyllä ilmestyvään kurssiohjelmaan. Lisäkursseista tiedotetaan Someron asukaslehdessä keväällä. Koskella Kosken kurssit julkaistaan myös Kosken omassa tiedotuslehdessä syksyllä sekä keväällä. Somen kautta markkinoidaan kursseja säännöllisesti.

Talousluvut

630 VAPAA SIVISTYSTYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	114 000	0	114 000	122 600	8 600	7,54%
TOIMINTAKULUT	-498 500	0	-498 500	-486 351	12 149	2,44%
TOIMINTAKATE	-384 500	0	-384 500	-363 751	20 749	5,4%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-384 500	0	-384 500	-363 751	20 749	5,4%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	1 900	0	1 900	2 332	432	22,76%
TOIMINTAKULUT	-254 100	0	-254 100	-253 951	149	0,06%

12.5 Kirjastopalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 640 Kirjasto

Kustannuspaikat:

6411 Kirjasto

Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja (6411)

Toiminta-ajatus

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen
- 5) lukutaitoon;
- 6) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 7) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492, 6 §).

Kirjasto on Someron kaupungin käytetyin palvelu 160 000 vuosittaisella asiakaskäynnillä. Kirjastopalvelut edistävät ihmisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät syrjäytymistä, tukevat kaupungin HYTE-työtä sekä välillisesti vaikuttavat oppilaiden koulumenestykseen. Somerolla kirjasto toimii aktiivisesti osana Kiiruun kampusaluetta. Kiiruun koulun lisäksi kirjasto panostaa yhteistyöhön muiden koulujen, varhaiskasvatuksen, vapaa-aikatoimijoiden sekä paikallisten yhdistysten kanssa. Somerolaisten lisäksi myös lähikuntien asukkaat sekä Someron kesäasukkaat käyttävät Someron kirjaston laadukkaita palveluita.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

- painopistealueet: laadukkaat kokoelmat ja palvelut; asiantunteva henkilöstö; erilaisten kulttuuritapahtumien järjestäminen; lasten ja nuorten lukemisen edistäminen koulujen ja kirjaston välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti; kehittyvä seniorityö; kaikille avoin ja vapaa tila.

Someron kirjaston laadukkaat kokoelmat laajenivat entisestään: vuonna 2024 uusia teoksia hankittiin 4 359 kappaletta. Tämä näkyi lainauslukujen nousuna: lastenkirjallisuuden lainaus kosi 7 % ja kirjojen kokonaislainaus 4,5 %. Someron kirjaston kokonaislainaus oli 127 188 lainaa.

Someron kirjaston kävijämäärä nousi 9 %, kirjaston ovi kävi viime vuonna 167 000 kertaa.

Kulttuuritapahtumia järjestettiin paljon, tässä joitakin poimintoja. Päiväkotiryhmille suunnatuissa kirjaston oman Nukketeatteri Huhuun! esityksissä kävi yhteensä 215 lasta. Lastenkirjastonhoitajan pitämässä Nallejengin satuhetkissä kävi yhteensä satakunta lasta. Pikkulin laululeikkishowta kävi katsomassa 105 lasta perheineen. Perhepäivähoitajille suunnatuissa satuhetkissä kävi yhteensä 136 lasta. Kirjastolla oli myös aavepolkuja, kummitustyöpajoja ja lohikäärmejumppaa, osallistujia yhteensä parisensataa.

Senioreille järjestettiin Muistikammari yhteensä 16 kertaa sekä lisäksi luentoja ravitsemuksesta, terveydestä ja muistista. Kaikkinsa ikäihmisiä osallistui näihin senioritapahtumiin nelisensataa. Kirjallisuutta edistäviä Neule ja Novelli -iltoja pidettiin ja sekä erilaisia kirjallisuusiltoja.

Nuoria houkuteltiin lukemisen ja kirjoittamisen pariin räp-työpajoilla, tiedonhakua opettavilla pakopeleillä ja suunnistuksilla. Kirjasto järjesti somerolaisille koululaisille yhteensä 58 käyttäjäkoulutusta (vinkkausta ja tiedonhaunopetusta) ja niihin osallistui 521 oppilasta.

Kirjaston tapahtumiin osallistui vuonna 2024 yhteensä 2 319 somerolaista.

Asiakkaat käyttivät kirjaston avointa ja vapaata tilaa monipuolisesti: asiointiin, lainaamiseen, ajanviettoon, lukemiseen, tietokoneen käyttöön, taidetapahtumien avajaisiin, ylioppilaskokeisiin yhdessä lukemiseen, tietokilpailuihin ja kokoontumisiin.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- heikkenevät talousnäkymät kuntapuolella
- väestön ikääntyminen
- uudenlaisten palvelumuotojen kehittäminen
- henkilöstömäärän riittävyys tulevaisuudessa palvelutapojen samalla lisääntyessä

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

- ei poikkeamia.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kirjastonjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	2	2	2
Erikoiskirjastovirkailija	1	1	1
Kirjastovirkailija	3	3	3
Kirjastoautonkuljettajavirkailija	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Lainaukset (1000 kpl)	130	127	124
Fyysiset käynnit (1000 kpl)	130	167	153
Verkkokäynnit (1000 kpl)	42	51	50
Käyttäjäkoulutukset, näyttelyt, tapahtumat (yht. kpl)	200	240	235

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Hankinnat/asukasluku/1000	500	518	476
Lainaus/asukas	15	15,5	15
Käynnit/asukas	14	20	18,5
Taloudellisuus = (henkilöstökulut+aineistokulut) / (käynnit+lainaus)	1,95	1,5	1,6

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Valtakunnallisen e-kirjaston käyttöönotto

Suomen yhteinen e-kirjasto avataan vuoden 2024 alussa, Somero on liittynyt siihen. E-kirjasto tarjoaa kaikille suomalaisille nykyistä tasa-arvoisemman mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä. Uusi e-kirjasto vaatii vahvaa tunnistautumista ja käyttö muutenkin digitaalista osaamista. Näitä taitoja kirjaston henkilökunnan pitää opastaa asiakkaille. Opastamista, tiedottamista ja tietoiskuja voidaan tehdä myös yhteistyössä Somero-opiston kanssa. Tämä lisää kampusalueen yhteistyötä.

Mittarit: e-aineiston runsaampi käyttö ja sen monipuolisempi ja laajempi tarjonta, asiakaspalaute.

Toteutuminen: Toteutui osittain

Kansalliskirjaston Helsingistä käsin hallinnoima e-kirjasto avattiin vasta 29.4.2024 eikä kaavailusti vuoden alussa. Tämä huomioitiin laskutuksessa. E-kirjaston vuosimaksu on 0,70 €/asukas.

Alkujaan kaikki kustantajat eivät suostuneet antamaan kirjojaan kansallisen e-kirjaston käyttöön. Tämä ongelma onneksi saatiin neuvoteltua. Aluksi e-kirjastossa olikin suhteessa runsaampi määrä e-aikakauslehtiä, mitä somerolaisetkin lukivat kotoa käsin.

Pohjois-Suomen kunnat liittyivät e-kirjastoon vasta vuoden 2025 alusta. Uudet kunnat toivat lisää rahoituspohjaa e-kirjastoon ja tänä vuonna nimikkeiden määrä kasvaakin. Kaikkienensa vuonna 2024 nimikkeitä valtakunnallisessa e-kirjastossa oli 4 200 kappaletta, joista lehtiä oli 88. Tämä jakaantui siis kaikkien suomalaisten käyttäjien kesken. Vertailulukuna: Someron kaupunginkirjastossa on liki 100 000 fyysistä nimikettä (kirjaa, lehteä). Tämä johti siihen, että e-kirjastossa ei juurikaan ollut heti luettavissa tai kuunneltavissa e-kirjoja tai e-äänikirjoja ja varausten olivat pitkiä. Tämä madalsi asiakkaiden intoa käyttää valtakunnallista e-kirjastoa.

E-kirjasto on aloittamassa uutta mainoskampanjaa ja saamme sieltä materiaalia jaettavaksi. Opastamista, tiedottamista ja tietoiskuja pitää siis jatkaa.

2. Luova lukutaito -hanke

Someron kirjasto on mukana Luova lukutaito -hankkeessa, joka on Opetushallituksen rahoittama ja Kirjan talo – Bokens hus ry:n koordinoima lukutaitotyön kehittämishanke, joka saataan loppuun vuonna 2024 yhteistyössä Salon, Taivassalon, Liedon ja Sauvon kuntien kirjastojen kanssa. Hankkeen tavoitteena on paikallisen ja alueellisen lukutaitotyön edistäminen.

Luova lukutaito -hankkeen aikana halutaan rakentaa elinvoimainen lukutaitotyön verkosto ja vahvistaa kaikenikäisten ihmisten lukutaitoa kuntatasolla ja alueellisesti.

Mittarit: kirjastokäyntien kasvu, lukuinnostuksen nousu ja välillisesti lukutaitotason nousu.

Toteutuminen: Toteutui

Hankkeen aikana pidettiin tiivistä yhteistyötä koulujen, päiväkotien ja nuorten toimijoiden kanssa. Hanke loi Somerolle yhteisöllisyyttä ja toi lukemista ja siihen houkuttelua uudella tavalla esille. Lasten- ja nuorten kirjastotyötä tekeväälle kirjaston henkilökunnalle opetettiin uusia luovia tapoja houkutella lapsia ja nuoria lukemisen pariin. Näitä taitoja henkilökunta on hyödynnänyt Somerolla koululaisten ja pienempienkin lasten kanssa.

Hanke näytti, miten lukutaitoa voidaan opettaa luovasti ja miten lukemiseen voidaan tutustua eri tavoilla. Hanke myös madalsi lasten kynnystä tuottaa tekstiä itse ja tarjosi näille onnistumisen elämyksiä. Hienoa oli nähdä pajoihin osallistuvia lapsia, jotka eivät olisi malttaneet poistua edes syömään koko luovan lukutaitopäivän aikana.

Kirjastossa käynnit nousivat 9 % ja lastenkirjojen lainausmäärä kohosi 7 % edellisestä vuodesta.

3. Kirjaston ja koulujen välisen yhteistyösopimuksen käyttöönotto

Someron kaupunginkirjasto on solminut Someron koulujen kanssa yhteistyösopimuksen, joka takaa eri luokka-asteille sovitun kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetuksen sekä kirjavinkkauksen. Näin oppilaille toteutuvat yhtäläiset koulusta ja opettajasta riippumattomat mahdollisuudet tiedonhaun oppimiseen ja kirjallisuuteen perehtymiseen. Tämä luo pohjaa myös tulevaisuuden yhteiselle ja tasavertaiselle kulttuuripolulle.

Mittarit: Monipuolisen lukutaidon kehittyminen somerolaisille lapsille ja nuorille sekä opiskeluissa menestyminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Tiedonhakutaitojen lisääntyminen ja eri ilmiöiden laajempi ja totuudenmukaisempi ymmärtäminen.

Toteutuminen: Toteutui

Koulut sitoutuivat ilahduttavalla tavalla yhteistyösopimukseen ja opettajat toivat luokkiaan lukemista edistäviin käyttäjäkoulutuksiin kirjastolle. Lastenkirjastonhoitaja kävi myös kouluilla vinkkaamassa eri luokka-asteille soveltuvaa kirjallisuutta. Eskarilaiset tutustuivat kirjoihin kirjainleikkien avulla.

Kahdeksaluokkalaiset saivat tutustua eri kirjallisuusgenreihin ja seiskaluokkalaiset sukelsivat sarjakuvien maailmaan. Yhdeksäluokkalaisille vinkattiin kiinnostavaa kotimaista kirjallisuutta äidinkielen päättötyötä varten.

Kirjasto opetti tiedonhakutaitoja seuraavasti: vitosluokkalaisille järjestettiin tiedonhaun haaste kirjastosuunnistuksen avulla. Yläkouluun siirtyessään seiskat saivat tutustua verkkokirjaston käyttöön ja kirjastoluokituksiin ja tiedon hakemiseen. Kaikki kahdeksaluokkalaiset suorittivat kirjastolla jännittävän dekkareihin liittyvän pakopelin.

Kirjasto järjesti somerolaisille koululaisille yhteensä 58 käyttäjäkoulutusta ja niihin osallistui 521 oppilasta.

4. Kirjaston yhteistyö muiden vapaa-aikatoimijoiden kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi

Kirjasto tukee Someron kaupungin HYTE-työtä mahdollistamalla aktiivisen kansalaisuuden. Someron kaupunginkirjasto edesauttaa yksilön perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutusta uudella palvelullaan: esineiden (mm. urheiluvälineiden) lainauksella. Tämä edesauttaa uusien liikuntalajien kokeilemistä ja ylläpitää somerolaisten aktiivisuutta. Vuonna 2024 kirjasto järjestää yhdessä vapaa-aikapuolen kanssa välineiden käyttöön opastamista ja ohjausta.

Mittarit: liikuntavälineiden lainausmäärät, välineiden käytön ohjauksetojen osallistujamäärät

Toteutuminen: Toteutui

Vapaa-aikatoimijat ovat alkaneet kokoontua säännöllisesti. Samalla on tiivistetty yhteistyötä ja mietitty somerolaisille tarjottavia palveluita. Kirjastolla ja vapaa-aikapalveluilla oli keväällä yhteinen opiskelijaharjoittelija, joka järjesti molemmissa paikoissa asiakaskyselyitä sekä edisti liikuntavälineiden lainaamista kirjastolta. Liikuntapalveluista käytiin tekemässä videoita kirjaston lainattavista esineistä ja niiden käytöstä. Kirjasto puolestaan lainasi golf-mailoja uimahallin ollessa kesällä kiinni ja teki Akustinpuistoon penkkilenkkiin rasteja. Kaupunki hankki asiakastoi-veiden mukaisesti kirjastolle kaksi lainattavaa polkupyörää, joita voi lainata kirjastokortilla.

Kirjastosta lainattiin esineitä viime vuonna 218 kertaa.

Someron kulttuuri ry lahjoitti kirjastolle viime vuonna Taigamaton Väinö ja vene-esityksen sekä Annos-teatterin Hölmöläisten hommaa-näytöksen. Näin somerolaiset lapset pääsivät katso-maan korkealaatuista lastenteatteria.

Talousluvut

640 KIRJASTOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	2 600	0	2 600	6 925	4 325	166,35%
TOIMINTAKULUT	-530 500	0	-530 500	-487 432	43 068	8,12%
TOIMINTAKATE	-527 900	0	-527 900	-480 507	47 393	8,98%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-527 900	0	-527 900	-480 507	47 393	8,98%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	1 700	0	1 700	2 113	413	24,3%
TOIMINTAKULUT	-336 700	0	-336 700	-336 677	23	0,01%

12.6 Vapaa-aikapalvelut

Talousluvut

650 VAPAA-AIKAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	468 000	0	468 000	488 075	20 075	4,29%
TOIMINTAKULUT	-1 088 600	-51 000	-1 139 600	-1 186 828	-47 228	-4,14%
TOIMINTAKATE	-620 600	-51 000	-671 600	-698 753	-27 153	-4,04%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 400	0	-8 400	-8 354	46	0,55%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-629 000	-51 000	-680 000	-707 107	-27 107	-3,99%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	3 000	0	3 000	5 642	2 642	88,08%
TOIMINTAKULUT	-1 743 400	0	-1 743 400	-1 745 405	-2 005	-0,12%

Sivistyslautakunnan vapaa-aikapalvelujen tehtäväalueen määrärahoja ja tuloarvioita seurataan eri vastuualuetasoilla. Vastuualueet ovat seuraavat:

6500 Vapaa-aikatoimen hallinto

6600 Liikuntapalvelut

6700 Nuorisotoimi

6800 Kulttuuritoimi

12.6.1 Vapaa-aikatoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualue: 6500 Vapaa-aikatoimen hallinto

Kustannuspaikat tai vastualueet:
6511 Vapaa-aikatoimen hallinto

Tilivelvolliset: Vapaa-aikapäällikkö (6511)

Talousluvut

6500 VAPAA-AIKATOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-12 200	0	-12 200	-13 955	-1 755	-14,39%
TOIMINTAKATE	-12 200	0	-12 200	-13 955	-1 755	-14,39%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-12 200	0	-12 200	-13 955	-1 755	-14,39%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0 %

12.6.2 Liikuntapalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 650 Vapaa-aikapalvelut

**Vastuualue: 6500 Vapaa-aikatoimen hallinto
6600 Liikuntapalvelut**

Kustannuspaikat:

6612 Asiakaspalvelu ja kahvio

6613 Uimahalli

6614 Muut liikuntapalvelut

6511 Vapaa-aikatoimen hallinto

Tilivelvolliset: Vapaa-aikapäällikkö (6612-6614, 6511)

Toiminta-ajatus

Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntatoiminnasta luomalla somerolaisille liikuntaedellytyksiä, tukemalla seura- ja kansalaistoimintaa, kehittämällä terveyttä edistävää liikuntaa sekä järjestämällä vähän liikkuville ja erityisryhmille liikuntaryhmiä. Liikuntapalvelut ylläpitävät ja kehittävät liikuntapaikkoja yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Vuoden 2024 alusta julkaistun Varsinais-Suomen liikuntastrategian mukailu paikallisesti. Paikallinen liikuntastrategiatyö piti toteutua opinnäytetyönä, mutta opinnäytetyöntekijä vetäytyi projektista. Aloitettu kartoitustyö nykytilanteesta asukkaille suunnatun liikunta-aktiivisuuskyselyn keinoin. Kysely toteutettu joulukuussa 2024. Someron kaupungin sivistystoimenstrategian valmistuminen ohjaa paikallisen liikuntasuunnitelman syntyä.

Ikääntyneiden asiointiliikenteen mahdollistaminen liikuntapalveluihin onnistui syksyllä 2024. Liikuntapalveluihin kulkiessaan asiakkaat saivat käyttää asiointiliikennettä maksutta. Tämä mahdollistui Ikiliikkuja -hankerahoituksen avulla.

Vuodelle 2024 lisättiin toinen maksuton tuolijumppa viikkoon. Tuolijumpissa on käy keskimäärin 20 asiakasta.

Syksyllä 2024 aloitettiin etäjumpan kuvaaminen. Uusi etäjumppa ilmestyy aina perjantaisin. Jumpat ovat keränneet tähän mennessä jo satoja katsojia.

Tavoite työikäisten liikkumattomien tavoittamisesta ja aktivoimisesta liikkumaan toteutui. Työikäisten liikuntaneuvonta asiakkaiden määrä tuplaantui vuodesta 2023 (vuonna 2023 21 työikäistä ja 2024 43 työikäistä). Yksilölliseen liikuntaneuvontaan osallistui 34 työikäistä. Liikuntapalveluilla toteutettiin opinnäytetyönä liikuntaneuvontaryhmä, jossa oli mukana kahdeksan työikäistä asiakasta.

Liikuntapalvelut koordinoivat Someron harrastamisen mallin hanketta. Avi:n avustaman hankkeen tarkoituksena on mieluisan ja maksuttoman harrastuksen mahdollistaminen somerolaisille lapsille ja nuorille (perusopetus). Someron harrastamisen mallin kauden 2023 syksy-2024 kevät aikana toteutui yhteensä 42 harrastusta ja ne keräsivät yhteensä 399 harrastajaa. Harrastajista 174 vastasi ilmoittautumisen yhteydessä ettei heillä ole muita harrastuksia. Syksyllä 2024 Somero oli mukana Me-säätiön valtakunnallisessa tutkimuksessa harrastamisen malliin liittyen. Tutkimus osoitti, että harrastukseen ilmoittautumiseen vaikutti eniten harrastuksen maksuttomuus.

SOLIKO – Someron liikkuva koulu ja MOVE! -hanke alkoi syksyllä 2024. Hankeavustusta saatiin lukuvuodelle 2024-2025 20 000 euroa (omavastuu 40%). Hankkeessa aloitti liikunnanohjaaja/KouluPT 60% työajalla. KouluPT:n kohderyhmänä on kaikki Someron perusopetuksen yläkoulu ja alakoulut, erityisesti terveyteensä nähden liian vähän liikkuvat lapset ja nuoret. KouluPT on ohjannut välituntitoimintaa, ollut liikunnanopetuksessa mukana, luennoinut liikunnan tärkeydestä sekä ohjannut yksilöasiakkaita. KouluPT on ollut mukana myös MOVE!-testeissä ja kehittänyt MOVE!-polun toimintaa. Opettajia on aktivoitu oppituntien toiminnallistamiseen taukojumppavinkkejä jakaen. KouluPT perehdytti opettajia taukojumppaan ja sen tärkeyteen syksyn aikana.

Somerolla uimataito on hyvällä tasolla oman uimahallin ja uimaopetusresurssin vuoksi. Jokainen 1.- 6.lk. kävi lukuvuoden aikana kuusi kertaa uimassa, joista kertyi uimaopettajalle 234 uimaopetuskertaa. Tämän lisäksi esikoululaiset kävivät kahdeksan kerran uimakoulun, joista kertyi uimaopettajalle yhteensä 64 uimaopetuskertaa. Vuonna 2024 pidettiin myös vauvaintiryhmiä keväällä kolme 10 kerran ryhmää ja syksyllä kaksi 10 kerran ryhmää, joista kertyi yhteensä 50 uimaopetuskertaa. Uimaopettaja opetti myös Kosken, Talolan ja Ypäjän eskari/kouluryhmiä yhteensä 19 uimaopetuskertaa. Uimaopetuskalenteriin vuonna 2024 kuului 176 kertaa harrastamisen mallin uintikerhon ohjausta. Tämän lisäksi uimaopettaja ohjasi neljä viiden kerran uimakoulua ennen uimahallin kesätaulolle jäämistä.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Henkilöstöresurssit olivat haasteena kevätkauden. Alkuvuodesta haasteena oli löytää vakituinen liikunnanohjaaja-uimavalvoja. Uusi työntekijä aloitti helmikuussa 2024. Kevään 2024 vakituisen liikunnanohjaajan työsuhde oli ilman tekijää ja ohjaukset hoidettiin ostopalveluilla. Elokuusta 2024 aloitti määräaikainen liikunnanohjaaja 0,8 työajalla. Ennen kesää uimahallin asiakaspalvelija jäi vuodeksi opintovapaalle. Asiakaspalvelijan sijainen aloitti elokuussa 2024.

Uimahalli Loiskeella oli pidempi huoltokatko kesällä 2024. Sen yhteydessä havaittiin suurempi ongelma terapia-altaan yllä olevissa kattorakenteissa. Rakenteissa olevien ongelmien vuoksi allastiloihin tarvittiin väliaikaisia toimenpiteitä sisäilman suhteen. Tilanne hankaloitui ja asialle etsittiin ratkaisuja. Uimahalliin on tulossa remontti ja huoltokatko kesällä 2025.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Vuodelle 2024 oli suunniteltu haettavaksi Someron harrastamisen mallin -hanketta ja Someron ikiliikkuja -hanketta. Suomi liikkeelle avustuksien kautta avautui mahdollisuus hakea myös Liikkuva koulu ja Move! -hanketta. Hankeavustusta saatiin jokaiseen hankkeeseen. Avustuksia tuli arvioituun 50.000 euroon 20.890 euroa enemmän.

Tilillä 4600 muu materiaali on havaittavissa 7443 euron ylitys, joka osittain johtuu eri hankkeiden ostoista. Kyseisellä tilillä näkyy myös uuden virtuaalivesijumpan laitteisto. Ennen virtuaalivesijumpan maksut menneet ICT-palveluihin. Nyt eri palveluntarjoaja ja erilainen laskutus.

Elintarvikekustannukset ovat yleisesti nousseet, kuten myös siivous- ja puhdistusaineiden hinnat. Nämä näkyvät liikuntapalveluiden käyttötalouden seurannassa ylityksinä.

6614 Muut liikuntapalvelut kustannuspaikalla on ylitystä 4420 matkustus- ja kuljetuskustannuksissa. Kustannuksia selittää Someron harrastamisen mallin kevään 2024 kuljetukset. Syksyllä kuljetuksia vähennettiin. 6614 kustannuspaikan elintarvikekustannusten ylitys johtuu myös Someron harrastamisen mallin välipalakustannuksista, jotka ei ole ennen ollut mukana kustannuksissa.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 6511 Vapaa-aikatoimen hallinto Vapaa-aikapääällikkö	1 (0,8)	1 (0,8)	
KP 6612 Asiakaspalvelu ja kahvio Asiakaspalveluvastaava Asiakaspalvelutyöntekijä Uimahallityöntekijä* (0,4 vakituinen, 0,6 vakituinen)	1 1 0,4	1 1 0,4	1 1 0,4
KP 6613 Uimahalli Uimavalvoja (vakituinen) Uimavalvoja-ulkoliikuntapaikkojenhoito Uimavalvoja (määräaikainen) Uima-opettaja Uimahallityöntekijä *(0,6 vakituinen, 0,4 vakituinen) Liikunnanohjaaja-uimavalvoja* Määräaikaiset -hanketyöntekijä (liikuntaneuvonta / harrastamisen Suomen malli) - tuntityöntekijä uimavalvoja	1 0,5 0,8 1 0,4 0,3 - -	1 0,5 0,8 1 0,6 0,3 - -	1 0,5 0,6 1 0,6 0,5 0,2
KP 6614 Muut liikuntapalvelut Liikunnanohjaaja (tiiminvetäjä, Hyte 20 %) Liikunnanohjaaja Liikunnanohjaaja-uimavalvoja* Vapaa-aikapääällikkö KouluPT (määräaikainen syksystä 2024)	0,8 1 0,7 0,8	0,8 0,5 0,7 0,8	0,8 0,8 0,5 0,8
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Kevät 2024 ei ollut toista liikunnanohjaajaa ollenkaan. Elokuusta 2024 aloitti määräaikainen liikunnanohjaaja 0,8.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Viikoittaiset ohjatut ryhmät	30	28	30
Muut liikuntatapahtumat ja leirit	15	14	12
Uimaopetuskerrat	27	20	-

Uimahallin aukiolopäivät	295	289	317
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Asiakasmäärät			
Uimahalli	75 000	71655	70191
Kuntosali	32 000	18789	18977
Ohjattu liikunta	7 000	9021	7642
Elintapaohjaus- ja liikuntaneuvonta	100	76	65

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Luodaan hyte-perusteinen yhdistysten ja liikuntaseurojen taloudellisen tukemisen malli

Hyödynnetään pohjana jo olemassa olevaa avustamisen mallia. Tarkistetaan mallin nykyisten kohtien toteutuminen ja muokataan sitä entistä enemmän hyte-perusteiseksi. Kirjataan ylös myös kaupungin muut taloudellisen tukemisen toimet suoranaisen rahallisen avustamisen lisäksi.

Mittarit: uusi avustamisen toimintamalli luotu

Toteutuminen: Toteutui. Uusi malli luotu. Avustushakua yhtenäistetty kaikkien kaupungilta haettavien avustusten kanssa. Avustuksia käsitellään avustustiimin voimin ja samalla katsotaan, että hakijat saavat avustuksia tasapuolisesti.

2. Työikäisten liikkumattomien aktivointi

Liikuntaneuvonnan asiakkaita seurattessa havaittu, että eniten palvelua käyttää ikääntyneet. Pyritään markkinoimaan palvelua enemmän työikäisten suuntaan. Esimerkiksi ryhmämuotoinen liikuntaneuvonta ja sen kaltaiset liikkumaan innostavat matalankynnyksen ryhmät työikäisille.

Mittarit: ryhmien ja osallistujien määrät

Toteutuminen: Toteutui. Työikäisten liikuntaneuvonta asiakkaiden määrä tuplaantui vuodesta 2023 (vuonna 2023 21 työikäistä ja 2024 43 työikäistä). Yksilölliseen liikuntaneuvontaan osallistui 34 työikäistä. Liikuntapalveluilla toteutettiin opinnäytetyönä liikuntaneuvontaryhmä, jossa oli mukana kahdeksan työikäistä asiakasta.

3. Liikunta-aktiivisuuden mittaamisen tarkentaminen

TEA-viisaripisteistä havaittuihin puutteisiin perustuen. Eri ikäryhmien liikunta-aktiivisuuden kerräämistapojen selvittäminen muilta kaupungeilta. Valitaan Somerolle sopivin tapa ja otetaan se käyttöön. Lisätään sukupuolittaista seuranta.

Mittarit: liikunta-aktiivisuuden mittarit otettu käyttöön

Toteutuminen: Toteutui. Somerolla toteutettiin joulukuussa 2024 liikunta-aktiivisuuskysely yhteistyössä UKK-instituutin kanssa. Kyselyssä käytettiin Arvioi liikkumisesi -verkkosovellusta, joka antaa myös käyttäjälleen hyödyllistä tietoa unesta ja terveyden kannalta hyödyllisestä liikkumisen määrästä. Kyselyyn saatiin 568 vastaajaa. Vastaajat olivat iältään 18-80+ -ikäisiä ja vastaajien määrä mukaili kaupungin ikärakennetta. Vastaajista 265 on palkkatyössä, 41 yrittäjänä, 10 työttömänä, 244 eläkkeellä, 16 opiskelijana ja 9 muu vastauksella. Vastaajista 420 oli naisia, 163 miehiä ja 1 muu. 18-64- vuotiaista vastaajista valtaosalla kertyy suositusten mukaan riittävästi reipasta ja rasittavaa liikkumista. Lihaskunnon ja liikehallinnan harjoittamisessa parannettavaa löytyy 32% vastaajista. Paikallaanolon tauottaminen ja uni vaatii huomiota 40% vastaajista.

Talousluvut

6600 LIIKUNTAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	350 000	0	350 000	397 665	47 665	13,62%
TOIMINTAKULUT	-654 600	-51 000	-705 600	-747 797	-42 197	-5,98%
TOIMINTAKATE	-304 600	-51 000	-355 600	-350 132	5 468	1,54%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-304 600	-51 000	-355 600	-350 132	5 468	1,54%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	2 100	0	2 100	4 575	2 475	117,86%
TOIMINTAKULUT	-1 517 200	0	-1 517 200	-1 517 845	-645	-0,04%

12.6.3 Nuorisopalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 650 Vapaa-aikapalvelut

Vastuualue: 6700 Nuorisopalvelut

Kustannuspaikat:

6711 Nuoriso

6712 Nuorisovaltuusto

6713 Etsivä nuorisotyö

6714 Starttipaja

Tilivelvolliset:

6614 Vapaa-aikapäällikkö (6711-6714)

Toiminta-ajatus

Nuorisopalvelut tarjoavat Someron nuorille (alle 29-vuotiaille) laadukkaita ja monipuolisia vapaa-ajan palveluita ja tiloja, sekä tukee nuorten kansalaistoimintaa (Nuorisolaki § 8). Palvelut suunnitellaan nuoria kuunnellen. Palveluita tuotetaan yhteistyössä muiden nuorille palveluita tuottavien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Nuorisopalveluilla pyritään luomaan nuorelle matalan kynnyksen kontakteja niin koulupäivän aikana kuin sen jälkeen. Koulun ja vapaa-ajan toiminnan väliä pyritään vähentämään koulunuorisotyön turvin. Koulunuorisotyöllä ja erityisnuorisotyöllä lisätään nuorten yhteisöllisyyttä ja yhteisöön kuuluvuutta.

Nuorisovaltuusto tarjoaa nuorisopoliittisia mahdollisuuksia, ajaa paikallisten nuorten etuja ja tuo esiin nuorten näkemyksiä kaupungin päätöksenteossa.

Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävänä on tavoittaa 15-29 –vuotiaat somerolaiset nuoret, jotka ovat ilman töitä tai opiskelupaikkaa, tai mahdollisesti muuten elämässään hankalassa vaiheessa. Tavoittamisen jälkeen nuoriin otetaan kontakti ja nuoren kanssa aloitetaan työskentely. Työskentelyn tavoitteen määrittelee nuori itse, tavallisimmin tavoitteet voidaan jakaa kolmeen osaan: nuoren sosiaaliseen vahvistumiseen, osallisuuden vahvistumiseen ja nuoren siirtymien sujuvoittamiseen.

Sosiaaliseen vahvistumiseen kuuluu nuoren sosiaalisten taitojen vahvistaminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja arjenhallinnan parantuminen. Osallisuuden vahvistumiseen sisältyy nuoren lähiyhteisöjen vahvistaminen, osallisuuden lisääminen nuoren omassa elämässään ja nuoren osallisuuden lisääminen vaikuttamisen prosesseihin. Nuoren siirtymien sujuvoittamisella tarkoitetaan esimerkiksi asunnon saamista nuorelle, nuoren pääsyä tarpeellisiin palveluihin, nuoren siirtymistä koulutukseen tai nuoren siirtymistä avoimille työmarkkinoille.

Nuorten starttipaja on tarkoitettu alle 29-vuotiaille somerolaisille, jotka ovat koulutusta tai työtä vailla. Starttipajassa jokaiselle nuorelle luodaan henkilökohtaiset tavoitteet ja polku niiden saavuttamiseksi. Tavoitteita voivat olla esimerkiksi oman elämän- ja arjenhallinnan paraneminen, sosiaalinen vahvistuminen, koulutus- ja työmahdollisuuksien tunnistaminen sekä yhteiskunnan osana toimimisessa tarvittavien taitojen oppiminen. Sosiaalisen vahvistumisen mittarina käytetään SoVari-mittarilla kerättyä tietoa. Pajan toiminta koostuu pienryhmätoiminnasta, jossa työskennellään yhdessä ryhmänä tai yksilövalmennuksessa tarpeiden mukaan. Starttipaja avaa tuettuja polkuja eteenpäin kohti opiskelua ja työelämää. Pajan tarjoamien palveluiden laadusta kerätään asiakkailta palautetta pajajaksojen lopussa. Asiakkaiden sosiaalisesta vahvistumisesta kerätään tietoa Sovari-mittarilla. Lisäksi pajan tarjoamien palveluiden vaikuttavuudesta kerätään tilastotietoa PAR-järjestelmän kautta. PAR-järjestelmässä mm. täytetään työmaapäiväkirjaa, seurataan nuoren edistymistä sekä yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa kirjataan jatkosuunnitelmia.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Avoimen nuorisotilatyö pääsi aloittamaan vuoden 2024 Lummetielle uudistetuissa nuorisotiloissa. Alakouluikäiset nuoret löysivät nuorisotilalle hyvin ja pitivät nuorisotilasta paljon. Yläkoululaisia oli haastava saada Lummetien nuorisotilalle kaukaisen sijainnin vuoksi. Kesän ajan nuorisotyöntekijät olivat ilman tilaa ja pitivät torilla ja monitoimitalon tiloissa pop up -nuokkareita. Nuoret tavoitettiin vaihtelevasti. Loppuvuodesta 2024 käyttöön saatiin Kiiruun koulukeskuksen nuorisotilaksi suunniteltu huone. Loppuvuoden aikana avoin nuorisotyö alkoi taas tavoittaa nuoria kattavammin.

Koulunuorisotyön pilotointi ja vakinaistaminen sekä kouluyhteistyön vahvistaminen koulunuorisotyöntekijän voimin jatkui ensimmäisen hankevuoden 2023-2024 jälkeen syksyllä 2024. Koulunuorisotyötä tehtiin viikoittain keskustan peruskouluilla, sekä muutaman kerran lukuvuodessa kyläkouluilla. Alakouluilla toiminta keskittyi kaikille avoimeen välituntitoimintaan. Välituntitoiminta kokosi yhteen eri ikäisiä koululaisia ja lisäsi siten yhteisöllisyyttä koulun sisällä. Koulunuorisotyöntekijä tutustutti nelosluokkalaiset nuorisotiloihin ja jakoi koululla tietoa nuorisopalveluiden toiminnasta. Koululla tehtävä nuorisotyö oli myös kuljetusoppilaiden saavutettavissa, jotka monesti nuorisotilan sijainnin vuoksi jäivät vaille nuorisotyötä. Peruskoulujen välillä järjestettiin myös pieniä haastekisoja, joiden kautta lisätään tietoisuutta eri kouluista ja mahdollisesti vierailua toisella koululla.

Yläkoululla toteutettavaa koulunuorisotyötä päästiin loppuvuodesta 2024 toteuttamaan koululla sijaitsevassa nuorisotilassa. Tämä toiminta oli avointa myös lukiolaisille. Sään salliessa välituntitoimintaa järjestettiin myös ulkona. Koulunuorisotyöntekijä teki yhteistyötä koulun henkilökunnan ja kuraattorin kanssa ja vieraili yhteistyön merkeissä oppitunneilla. Lukiolaisille toteutettiin myös eri teemoin kokoontumisia, kuten esimerkiksi leivonta, askartelu.

Erityisnuorisotyöntekijän roolin selkeyttäminen ja kouluyhteistyön löytyminen. Erityisnuorisotyöntekijän toimenkuvaa ei pystytty kehittämään vallitsevien tilamuutosten vuoksi. Erityisnuorisotyöntekijä valittiin myös JHL:n luottamushenkilöksi, joka vie hänen työajastaan 20%.

Nuorisovaltuuston aktivoiminen ja kouluttaminen sekä lautakuntien kouluttaminen nuorten kuulemisesta oli mainittu palvelusuunnitelmassa 2024 toiminnan painopistealueeksi. Kummivaltuutettutoiminta saatiin käynnistettyä ja sen myötä edistettyä nuorten ja valtuutettujen yhteistä

kanssakäymistä. Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuustoon on hallintosääntöjen mukaan mahdollista, mutta vuoden 2024 aikana kaupunginvaltuustossa ei ollut kehtään nuorisovaltuustosta.

Nuorten mielenterveyden edistäminen (ennaltaehkäisevä työ etsivä+startti) sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten palvelut. Starttipajan nuoret pysyivät toiminnassa kevään aikana, vaikka tila oli viikoittain vaihtuva. Syksyllä starttipajan tilanne tasaantui ja päästiin keskittymään paremmin ydintyöhön. Starttipajan nuorille pidetään pajaparlamentteja, joissa he saavat antaa palautetta starttipajan toiminnasta ja ohjaajista. Palautteet ovat yleisesti erittäin hyviä ja nuoret sanoittavat, että ovat saaneet arkeensa rutiinia ja apua sellaisiin asioihin, joihin eivät olisi yksin pystyneet. Starttipajanohjaajat ja etsivä nuorisotyöntekijä tekivät tiivistä yhteistyötä mahdollistaen nuorille saumattoman palvelupolun.

Etsivän nuorisotyöntekijän asiakkaista valtaosa oli koulunsa keskeyttäneitä tai ilman koulupaikkaa olevia nuoria. Paljon oli myös työttömiä. Asiakkaista monella oli haasteita mielenterveys- ja päihdeasioissa, ja moni asiakas tarvitsee erityistä tukea niin koulunkäynnissä kuin arjenhallintaan liittyvissäkin asioissa.

Ukrainalaisten nuorten kotouttamiseksi nuorisopalveluissa tehtiin vuoden 2024 lopulla yhteistyötä paikallisen yhdistystoimija Fontanan kanssa. Joulukuussa Fontana informoi ukrainalaisia yhteisestä nuortenillasta, johon saapui väkeä mukavasti. Yhteistyö jatkuu vuonna 2025 useamman tempauksen voimin.

Palveluista tiedotetaan Someron kaupungin nettisivujen lisäksi nuorisopalveluiden eri sometiileillä. Nuorisoiiloista ja avoimen nuorisotyön toiminnoista informoi @someronnuorisopalvelut, koulunuorisotyöntekijä tiedottaa omista tapahtumistaan, antaa vinkkejä arkeen ja muistuttelee avoimen nuorisotyön toiminnoista tilillä @somero_koulunuorisotyontekija, etsivä nuorisotyö informoi opiskelupaikkoihin ja työnhakuun liittyvistä asioista sekä muistuttelee K18 -nuortenilloista tilillään @someron_etsivanuorisotyö, starttipajan arkea päivitetään tilille @someronstarttipaja.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Nuorisotila; muutto, sijainti, viihtyvyys, väliaikaisuus.

Kevään 2024 aikana työntekijöille ilmaantui haasteita olla tilassa sisäilman vuoksi. Toimenpiteistä huolimatta osa työntekijöistä ei enää voinut työskennellä tilassa. Alettiin etsiä vaihtoehtoisia tilaa. Nuorisotyöntekijät pitivät pop up -nuokkareita torilla ja monitoimitalon tiloissa väliaikaisratkaisuna. Loppuvuodesta 2024 käyttöön saatiin Kiiruun koulukeskuksen nuorisotilaksi suunniteltu huone. Loppuvuoden aikana avoin nuorisotyö alkoi taas tavoittaa nuoria kattavammin.

Starttipaja ja etsivä nuorisotyöntekijä olivat lähes koko kevään ilman vakituisia tiloja. Toiminta jouduttiin suunnittelemaan saatavilla olevien korvaavien ratkaisujen mukaisesti. Tämä lisäsi työn vaativuutta ja pelkoa nuorten sitoutumisesta. Starttipaja käytti paljon kaupungin pikkubussia, jota jouduttiin huoltamaan aika ajoin.

Starttipaja ja etsivä nuorisotyöntekijä pääsivät muuttamaan Jukolan tiloihin syyskuussa 2024. Muuton myötä toiminta tasaantui ja päästiin keskittymään paremmin ydintyöhön. Myöhemmin

ilmeni, ettei toinen starttipajan ohjaaja pystynyt olemaan Jukolan tiloissa. Starttipajan toimintamallia piti uudelleen organisoida. Tilannetta helpotti loppuvuodeksi mukaan tullut työkokeilija. Etsivä nuorisotyöntekijä tekee tiivistä yhteistyötä starttipajan kanssa.

Starttipajalle oli paljon tulijoita. Osa on joutunut jäämään jonottamaan paikkaa. Starttipajalaisten tilanne haastava. Sosiaalisten tilanteiden pelko ja päihdehaasteet näkyvät kasvavassa määrin.

Hyvinvointialuemuutoksen myötä pajalaisten on haastavampi päästä tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Pajalaisia autettu asioiden hoitamisessa ja palveluihin kulkeutumisessa.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Vakituisten palkkakustannukset nousseet ja siksi arviota suuremmat.

Avoimen nuorisotyön kustannuspaikalla 6711 voidaan nähdä menojen kasvua muu materiaali tiillä, koska Lummetieltä muuton jälkeen täytyi ostaa lähes kaikki käyttötavarat uudelleen.

Starttipajan kustannuspaikalla 6714 voidaan nähdä kuljetuskustannuksissa ylitys, joka johtuu kevään 2024 ilman vakituisia tiloja olost.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 6711 Nuoriso			
Nuorisotyöntekijät	1,5	1,5	0,6
Erytisnuorisotyöntekijä	1	1	1
Koulunuorisotyöntekijä(määräaikainen)	1	1	1
KP 6713 Etsivä nuorisotyö			
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1
KP 6714 Starttipaja			
Starttipajanvastaava	1	1	1
Starttipajanohjaaja*(määräaikainen)*esitys vaki- naistamisesta – vakinaistettu 2024	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Erytisnuorisotyöntekijä valittiin JHL:n luottamushenkilöksi, joka vie hänen työajastaan 20%.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Ryhmätoiminta: säännöllisesti kokoontuvien koulu- laisryhmien ja vapaa-ajan ryhmien määrä	10	0	6
Tapahtumat, retket ja kurssit	10	18	18
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Nuorteniltojen kävijämäärä/ilta	15-40	15-40	5-10
Etsivän nuorisotyön kävijämäärä	45	57	49
Starttipajan kävijämäärä	25	22	22

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Yhteisöllisyyden lisääminen koulunuorisotyö-hankkeen kautta

Vuonna 2023 aloitetulle koulunuorisotyölle haetaan jatkohanketta, jotta pystytään jatkamaan jo alulle saatuja toimintoja. Keskeinen halu on tuoda nuorisotyötä ja koulumaailmaa palveluina lähemmäs toisiaan sekä konkretisoida sitä tukea ja toimintaa mitä somerolaisille nuorille on saatavilla.

Mittarit: hankkeen tavoitteiden toteutuminen

Toteutuminen: Toteutui

Hankeavustusta saatiin lukuvuodelle 2024-2025 30 000 euroa (omavastuu 10%). Koulunuorisotyö on tunnettu toiminto kaikilla Someron kouluilla. Koulunuorisotyö laajeni lukuvuonna 2024-2025 myös lukioikäisiin.

Kohtaamisia nuorten kanssa tapahtui 80-120 viikossa, ja tässä tarkoitetaan kohtaamisia, jossa nuori on tavoitettu, tullut nähdyksi. Kohtaamisia, joissa keskustellaan nuoren kanssa, oli viikossa kymmeniä. Vuoden 2024 aikana nuoria on tavoitettu paljon ja koulunuorisotyöntekijään lähestyminen on entistä helpompaa. Koululaiset odottavat tapaamisia ja tulevat reippaasti mukaan toimintaan.

Kaikki välituntitoiminta keventää koulupäivää ja aivojen kuormaa ja antaa mahdollisuuden parempaan oppimiseen oppitunnilla. Kaikin puolin lisää koululaisten hyvinvointia ja antaa vinkkejä oman hyvinvoinnin kehittämiseen. Kouluilla tehtävä nuorisotyö tuo vaihtelua koulupäiviin, lisää toimintaa ja sosiaalisia tilanteita välitunnilla. Ohjattu toiminta vähentää kiusaamista, kun keskityminen kohdentuu toimintaa eikä toisen hännämiseen. Koulunuorisotyöntekijä on koululaiselle tuttu aikuinen, johon tutustuu jo alakoulussa, ja hän työskentelee myös yläkoululla.

2. Kummivaltuutettu-toiminnan kehittäminen

Nuorisovaltuuston toiminnan tukena ja esimerkkinä on kummivaltuutetut, jotka sitouttavat nuoria toimintaan ja avustavat aloitteiden tekemisessä. Kummivaltuutetut vierailevat nuorisovaltuuston kokouksissa ja kertovat valtuuston kuulumiset suoraan nuorille.

Mittarit: tapaamisten määrä 4

Toteutuminen: Toteutui

Kummivaltuutettuja oli paikalla vuoden 2024 aikana neljässä nuorisovaltuuston kokouksessa. Ensimmäisessä 6, toisessa 3, kolmannessa 3 ja neljännessä 1. Osa kummeista on aktivoitunut toimintaan erittäin hyvin ja osalta löytynyt vähemmän aikaa. Kummien läsnäolo on tuonut kokouksiin lisäarvoa. Toiminnan toteutuminen on kaikkineen vaikuttanut positiivisesti tekemiseen.

Kummivaltuutettutoimintaa pyritään pitämään yllä ja jatkokehittämään tulevina vuosina. Nuorisovaltuusto koittaa sopia hyvissä ajoin kokousten ajankohdat, jotta kummivaltuutetut saavat ne sopimaan kalenteriin.

3. K-18 –toiminnan pilotointi ja vakinaistaminen

Etsivän nuorisotyön kautta havaittu tarve täysi-ikäisten nuorten iltatoiminnalle. Aluksi kehitetään iltatoiminnalle suunnitelma, jonka jälkeen iltatoimintaa pyritään toteuttamaan kahdesti kuu-kaudessa.

Mittarit: iltatoiminnalle luotu suunnitelma, toteutuminen 2 krt / kk, kävijämäärät

Toteutuminen: Toteutui

K18 -iltoja pidettiin vuoden 2024 aikana 30 kertaa. Yhteensä kävijöitä illoissa 80. Suurin osa kävijöistä saapui K18 -iltaan oleskelemaan ja pelailemaan. Illoissa oli tarjolla pientä purtavaa. Jokaisella kerralla kuunneltiin musiikkia. K18 -iltoja on tarkoitus jatkaa suunnitelmallisesti ker-ran viikossa.

4. Nuorten omien tapahtumien järjestäminen yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa

Mittarit: järjestetty / ei järjestetty

Toteutuminen: Toteutui. Lätkämati oli nuorisovaltuuston järjestämä ja markkinoima retki, johon osallistui 30 henkilöä. Retki onnistui hyvin ja ilmoittautuminen täyttyi nopeasti. Retken jälkeen todettiin, että tällaisia saisi olla lisää.

Talousluvut

6700 NUORISOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	108 000	0	108 000	86 726	-21 274	-19,7%
TOIMINTAKULUT	-297 300	0	-297 300	-322 705	-25 405	-8,55%
TOIMINTAKATE	-189 300	0	-189 300	-235 979	-46 679	-24,66%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-189 300	0	-189 300	-235 979	-46 679	-24,66%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	900	0	900	1 067	167	18,59%
TOIMINTAKULUT	-102 500	0	-102 500	-103 864	-1 364	-1,33%

12.6.4 Kulttuuripalvelut

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 650 Vapaa-aikapalvelut</p> <p>Vastuualue: 6800 Kulttuuripalvelut</p> <p>Kustannuspaikat: 6811 Kulttuuripalvelut</p> <p>Tilivelvolliset: Someron Kulttuuri ry; tilivelvollinen sivistysjohtaja (6811)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Someron kulttuuritoimen alaisen toiminnan järjestämisestä huolehtii Someron Kulttuuri ry. Someron Kulttuuri ry on yhdessä Someron kaupungin kanssa perustettu yhdistys, jonka tehtävänä on edistää kulttuuriharrastusta ja tuottaa kulttuuripalveluja toiminta-alueellaan yhteistyössä jäsenyhdistyksiensä sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Toiminnan painopisteenä oli Kulttuurigallerian tunnetuksi tekeminen. Markkinointi oli keskeisessä asemassa. Kävijämäärä nousi vuoden aikana + 400 kävijää.</p> <p>Tasokkaaseen kulttuuritarjontaan panostettiin. Lapsille ja nuorille järjestettiin monipuolisesti kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoiminta järjestettiin Marja-Liisa Mäkelän testamenttivaroilla. Esimerkiksi Tanssiteatteri Raatikko vierailu Joensuun koululla, Nukketeatteri Taiga-Matto toi koko perheelle suunnatun esityksensä Väinö ja Verne kirjastoon ja Ahaa-Teatterin Pinnan alla esitys tarjottiin yläkoululaisille sekä lukiolaisille (tarkemmin Someron Kulttuuri ry:n toimintakertomuksessa 2024).</p> <p>Konsertteja, matineat ja muita tapahtumia järjestettiin lukuisia.</p> <p>Syreenisalin ikäihmisille suunnatussa maanantaiklubissa Kulttuuri ry järjesti kevät- sekä syyskaudella molempina ajankohtina neljä tilaisuutta. Tilaisuuksissa oli osallistujia 12-31.</p> <p>Opetuspalveluiden asiantuntijan johdolla valmisteltiin Kulttuuripolku-hankerahoitushakua. Hankerahoitus ratkeaa keväällä 2025.</p>
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <ul style="list-style-type: none">- Maailmantilanne ja koronan jälkivaikutukset heijastuvat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen sekä tätä kautta kulttuuripalveluiden käyttämiseen. Haasteena on aktivoida ihmiset uudelleen kulttuurin pariin.- Kulttuurigallerian kehittäminen edellyttää merkittävää panostusta markkinointiin, työntekijäresurssiin ja kiinnostaviin näyttelyihin.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)			
Henkilöressurit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kulttuuri ry:n toiminnanjohtaja	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöressursseissa			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Tapahtumat lapsille ja nuorille	-	10	-
Tapahtumat aikuisväestölle	-	11	-
Tapahtumat ikäihmisille	-	13	-
Tapahtumamäärät	-	34	21
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kulttuurigallerian kävijämäärät	1 200	1300	900
Tapahtumien kävijämäärät	800	1500	2000

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Kulttuurigallerian tunnetuksi tekeminen

Kulttuurigalleria aloitti toimintansa keväällä 2022. Kulttuurigallerian markkinointi ja kiinnostavat näyttelyt ovat keskeisiä tekijöitä kävijöiden tavoittamiseksi.

Mittarit: kulttuurigallerian kävijämäärä

Toteutuminen: Toteutui. Kävijämäärä nousi edellisvuodesta (+400 kävijää).

2. Ikäihmisten palvelut

Järjestetään ikäihmisille heille suunnattuja kulttuuritapahtumia.

Mittarit: tapahtumien määrä

Toteutuminen: Toteutui. Tapahtumia ikäihmisille järjestettiin paljon (13) ja tavoittivat hyvin heidät.

3. Yhteisöllisyys ja aktivointi

Lisätään jäsenyhdistysten aktiivista toimintaa ja luoda kiinnostusta yhteisöllisyyteen.

Mittarit: jäsenyhdistysten toimintamuodot, kokousmäärät, tapahtumat

Toteutuminen: Toteutui. Jäsenyhdistykset ovat kokoontuneet runsaasti Kiiruun talolla ja järjestäneet paljon tapahtumia.

Talousluvut

6800 KULTTUURIPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	10 000	0	10 000	3 685	-6 315	-63,15%
TOIMINTAKULUT	-124 500	0	-124 500	-102 371	22 129	17,77%
TOIMINTAKATE	-114 500	0	-114 500	-98 686	15 814	13,81%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 400	0	-8 400	-8 354	46	0,55%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-122 900	0	-122 900	-107 040	15 860	12,9%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-123 700	0	-123 700	-123 696	4	0,0%

12.7 Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 6900 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat:

6911 Päivähoitotoimisto
6921 Leivonpesä
6922 Leppäkerttu
6923 Sammalniitty
6924 Tuulihattu
6925 Tervapääsky
6926 Niittykukka
6951 Perhepäivähoito
6960 Avoin päiväkot
6961 Kerhotoiminta

Tilivelvolliset:

Kasvatuspäällikkö (6911 – 6961)

Toiminta-ajatus

Lakisääteisten ja laadukkaiden varhaiskasvatus- sekä esiopetuspalveluiden tarjoaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti huomioiden myös avoimet varhaiskasvatuspalvelut sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki.

Someron varhaiskasvatuspalvelut tukevat lasten kasvua, kehitystä, hyvinvointia ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Pedagogista toimintaa kehitetään yhdessä -> tiimit vievät varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista toimintaa käytänteisiin sekä oppimisympäristöihin. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön pedagogista osaamista on vahvistettu säännöllisillä kehittämispäivillä ja yhteisillä tilaisuuksilla.

Kielen oppimisen edistäminen ja kielitietoisuuden luominen kaikissa päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa on yhtenä painopistealueena. Varhaiserityiskasvatus sekä hankkeen avulla palkattu resurssiohjaaja tukevat lapsiryhmiä kielen oppimisessa. Asia koskettaa kaikki varhaiskasvatuksen lapsia ja työntekijöitä.

Tervettä kasvua hankkeen kautta on vahvistettu ruokakasvatuksen tavoitteita ja käytänteitä yhteistyössä ruokapalveluiden kanssa. Varhaiskasvatuksen ruokavastaavat osallistuvat ruokatoimikuntaan ja Nykytilan-arviointi on tehty kaikissa päiväkodeissa.

Loppuvuoden aikana on käynnistetty myös tuen uudistamisen suunnitteluryhmä, joka valmistee toimintaympäristöä ja tukipalveluita lain muutokseen 1.8.2025.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja yhteisöllisyyden kehittämiseksi henkilöstö on osallistunut mm. Somero Academyn yhteisöllisyys koulutukseen, käytössä epassi ja tyhy-toiminta.

Digipedagogiikan ja teknologian tuomia mahdollisuuksia on vahvistettu uusien laitteiden ja ohjelmistojen avulla (mm. Lukulumo, Peda.Net) -> henkilöstön tieto- ja viestintätaitoja vahvistetaan edelleen. Tieto- ja viestintävälineistö on tärkeä osa varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten työvälineitä. Digitaalisuutta hyödynnetään monipuolisesti yhtenä oppimisen ja yhteisöllisen työskentelyn ja tuottamisen välineenä.

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tehtävänä on tarkastella ja arvioida lasten kehitystä ja oppimista ja se pitää sisällään niin lasten henkilökohtaisia oppimissuunnitelmia kuin dokumentointia. Opettajien omat tietokoneet ovat helpottaneet työn dokumentointia ja tehostaneet mm. opettajien suunnitteluajan käyttöä.

Lasten ja huoltajien osallisuutta on vahvistettu kohtaamisilla, asiakaskyselyillä, Peda.Net-yhteistyöalustalla -> esim. lapsi pääsee entistä paremmin jakamaan toimintaansa ja ajatuksiaan aikuisille. Ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen ja palveluohjaus tapahtuu matalalla kynnyksellä arjen kohtaamisissa perheiden kanssa kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä mm. *Vasukeskustelut* (+ huoli kysymykset) ja esim. Avoimella päiväkodilla on ohjausta muihin varhaiskasvatuspalveluihin.

Vuoden aikana on verkostoiduttu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) Lapsiperhepalveluiden kanssa ja luotu yhteistyön toimintaperiaatteita. Uusi esiopetuksen kuraattori aloitti Somerolla keväällä 2024 ja varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen psykologi joulukuusta 2024. Varhaiskasvatus on osallistunut Pikku-Sisukas pilotointiin ja tämän jälkeen Lastensuojelun toimesta sijoitettujen lasten kanssa on otettu käyttöön Pikku-Sisukas tiedonsiirtolomake.

Sijaisresurssin saatavuus on edelleen haaste. Vakanssien täyttäminen pätevällä ja koulutetulla henkilöstöllä on haasteena edelleen. Varhaiskasvatuksella on käytössä 5 vakinaista kiertävää lastenhoitajaa, joiden työpanos suunnataan äkkinäisiin virkavapaisiin, poissaoloihin eikä opettajien suunnitteluajankorjauksiin lapsiryhmissä. Tämä ratkaisu ei yksistään ratkaise sijaisresurssia tai sen saatavuutta, vaan tämän lisäksi tarvitaan riittävästi sijaismäärärahaa.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- Ammattitaitoisen ja koulutetun henkilöstön saatavuus (etenkin esi- ja varhaiskasvatuksen opettajat sekä varhaiserityisopettajat), riittävyys ja pysyvyys – koulutuksen tarve
- Varhaiskasvatuksen laadun ja arvioinnin ylläpitäminen ja kehittäminen
- Maahanmuuttajien ja asiakasmaksujen vähenemisen vaikutukset palvelurakenteeseen
- Palvelukentän rakenteen mahdolliset muutokset lähivuosina sekä tilaratkaisut
- Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaation vahvistaminen osana varhaiskasvatusta

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

- Toimintakulujen osalta henkilöstökulut alitettiin (- 95 000 €), koska kelpoisia varhaiseri-tyisopettajia eikä varhaiskasvatuksen opettajia (- 130 000 €) ei rekrytoinneista huolimatta saatu palkatuiksi. Myös Lamminniemen ennakoitua aikaisempi päättäminen vaikutti henkilöstökuluihin.
- Perhepäivähoitajien määrä vähentyi, joten henkilöstökulut alitettiin (- 40 000€).
- Arvioitua pienempi henkilöstömäärä sekä palvelurakenteen muutokset (Lamminniemi yksi esiopetusryhmä, Leivonpesän tilanne -> hankintojen minimointi) vaikutus aineet, tarvikkeet ja tavarat (- 50 000€)
- Toimintatuottojen osalta myyntituotot kasvoivat muiden kuntien ostaessa aikaisempaa enemmän varhaiskasvatuspalveluita Somerolta. Someron kaupunki osti varhaiskasvatuspalvelua muilta kunnilta vähemmän kuin edeltävänä vuonna.
- Varhaiskasvatustoimiston ahdas neuvottelutila suurennettiin seinän purkutyöllä paremmin kokoustoimintaa tukevaksi (+ 5600€)
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot jatkoivat laskuaan valtakunnallisen trendin mukaisesti. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin tuli muutos 1.3.2023 siten, että asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tulorajoja 33 %. Muutoksen johdosta kunnan maksutuottojen arvioidaan alenevan noin 29 % verrattuna vuoden 2021 asiakasmaksutuottoihin. Maksutuottojen menetys kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille.
- Someron kaupungin varhaiskasvatuksen hankkeita 2024; Hanke valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi toimintakaudella 2024 (+ 25 000 €) kohdentui resurssiavustajan palkkaukseen 31.7.2024 asti. Valtion avustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin (+ 34 000€) 31.12.2024. Avustus tuki resurssiavustajan tehtävän jatkamista. Resurssiavustaja on löytänyt roolinsa päiväkotikentällä ja hän kiertää päiväkotiryhmiä suunnitellusti, jolloin tuki kohdentuu sinne missä on tarvetta. Kokemukset ovat olleet hyviä ja tukevat varhaiskasvatuslain oikeanlaista toteutusta.
- Erityisavustus Kohti yhä parempaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Somerolla 2024 – 2027 on varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen yhteishanke (vuonna 2024 + 92 000€). Avustuksen tavoitteena on tukea lasten yksilöllistä oppimista ja oppimistilanteita painotuksena kielen ja kielellisen tietoisuuden kehittyminen.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
6900 Varhaiskasvatus			
Kasvatuspäällikkö	1	1	1
Päiväkodinjohtaja	2	2	2
Osastonsihteeri	2	2	2
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	1	3
Varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomi	23	21	23
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	35	37	35
Varhaiskasvatuksen kiertävä hoitaja	6	5	6
Varhaiskasvatuksen erityisohjaaja	5	5	5
Henkilökohtainen avustaja (toisen kunnan resursoima)	1	2	2

Resurssiohjaaja (hanke)	1	2	1
Perhepäivähoitaja	9	9	10

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Aiemmin määräaikaisen osastonsihteerin tehtävä on toistaiseksi voimassa oleva tammikuusta 2024 lähtien. Tämä on välttämätöntä hallinnon töiden hoitamisessa ja toimiston haavoittuvuuden vähentämiseksi. Tarve osastonsihteerille on pysyvä ja kokopäiväinen johtuen mm. lainvelvoittamasta varhaiskasvatuksen ohjelmistojen, raportoinnin, kirjaamisen, viestinnän, tilastoinnin kasvusta sekä asiakas- ja henkilöstöhallinnon töiden lisääntymisestä. Varhaiskasvatukseen hakkevien lasten määrä on edelleen jonkin verran kasvanut vuonna 2024.

Lamminniemen esiopetusyksikkö oli suunniteltu loppuvaksi vuoden 2024 päättyessä. Keväällä 2024 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella toiminta Lamminniemessä päätettiin lopettaa jo toukokuussa. Esiopetus siirtyi Niittykukan ja Tuulihatun päiväkoteihin, joihin esiopetus saatiin järjestymään. Siirto näkyy henkilöstö-, materiaalin- ja tilakustannusten vähenemisenä.

Entisen varhaiskasvatustoimiston tilan vapauduttua joulukuussa 2022 rakennettiin Tuulihatun päiväkotiin uudet varhaiskasvatuksen tilat pikaisesti lapsiryhmän käyttöön. Tilan tarve johtui suuresta lapsimäärästä. Tammikuussa 2023 tiloissa aloitti 1 – 3-vuotiaiden Huopahattujen ryhmä. Jo tuossa vaiheessa terveystoimintain edellytti, että tilat rakennetaan paremmin varhaiskasvatuksen käytäntöjä vastaavaksi, jos lapsiryhmän tarve tilalle on pysyvä. Rakennussuunnittelu toimistopäädyn muuttamiseksi paremmin vaatimusten mukaiseksi pysyväksi varhaiskasvatuksen tilaksi on tehty syksyllä 2024. Muutosrakentaminen alkaa keväällä 2025. Syksyllä 2024 on tehty myös Tervapääskyn päiväkodin tiloja ja toimintoja kohentava rakennussuunnitelma. Tämä rakentaminen toteutetaan tulevina vuosina ja asia tarkentuu.

Leivonpesän päiväkodin hankesuunnitelma on valmistunut syksyllä 2022. Vuonna 2023 kunto- ja sisäilmatutkimusten jälkeen heinäkuussa 2023 Leivonpesän päiväkodin ryhmähuoneisiin on asennettu sisäilmanpuhdistajia puhtaan ja raikkaan ilman ja hyvinvoinnin turvaamiseksi lapsille ja henkilöstölle. Leivonpesän kuntoa ja sisäilmaa seurataan aktiivisesti koko ajan sekä tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Leivonpesän päiväkodin uudisrakennusta varten perustettiin ohjausryhmä kesäkuussa 2023. Vuonna 2024 on aloitettu ja saatu valmiiksi uuden Leivonpesän päiväkodin rakennussuunnitelma. Nimetyt rakennussuunnitteluryhmän kokouksia on ollut vuoden aikana 9 kertaa ja lisäksi on ollut lukuisia palavereja ja kokouksia eri suunnittelijoiden kanssa. Rakennuksen suunnittelijat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Projektista on tiedotettu ja kuultu myös lapsia ja henkilöstöä. Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja oppimisympäristöjen vaatimuksia on huomioitu jokaisessa suunnittelun vaiheessa.

Varhaiskasvatuksessa on vuoden 2022 jälkeen varhaiserityisopettajien määrä laskenut. Tällä hetkellä töissä on yksi kelpoinen varhaiserityisopettaja. Koska kaksi vakanssia oli edelleen täyttämättä syksyllä 2024, siirtyi yksi kokenut varhaiskasvatuksen opettaja määräaikaisesti varhaiserityisopettajan tehtävään. Puuttuville henkilöille varatut henkilöstökustannukset jäivät käyttämättä. Kelpoisten varhaiserityisopettajien haku jatkuu aktiivisena vuonna 2025. Lisäksi kelpoisten varhaiskasvatustopettajien haut jatkuvat.

Avoimen päiväkodin toiminta on löytänyt oman asiakaskuntansa. Avoimessa päiväkodissa toimii kaksi kerhoryhmää lapsille, jotka eivät käytä varhaiskasvatuksen muita palveluita. Kerhotoiminnasta peritään pieni lukukausimaksu (40 €). Toiminta on suunnitelmallista, ohjattua ja moni-

puolista. Tämä antaa perheille mahdollisuuden yhteisöllisyyteen, verkostoitumiseen ja vertaistukseen. Toimintaa jatketaan edelleen toistaiseksi. Lisäksi vanhemmuutta tuetaan ja lasten hyvinvointia edistetään vauvakerholla ja puistotoiminnalla sekä kaikille avoimilla tapahtumilla.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Päiväkodit			
kokopäivä	185	175	227
osapäivä	60	66	
esiopetus oppilaita	74	71	82
Varhaiserityiskasvatus	70	54	87
Perhepäivähoito			
- lapsia	36	32	42
Ostopalvelupäivähoito	6	5	4
Ostopalvelu/esiopetus	4	1	2
Kotihoidontuki/perheet	78	82	70
Somerolisä/ perheet	36	30	35
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Päiväkotihoido			
- läsnäolopäiviä	35 737	39 413	35 778
Perhepäivähoito			
- läsnäolopäiviä (sis. pph:n varahoito päivät)	8 992	5806	6 665
Esiopetus			
- läsnäolopäiviä	13 140	10959	13 320

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän käyttöönotto pedagogisen toiminnan kehittämisen työvälineenä.

Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnin järjestelmä eli Valssi on kansallinen laadunarviointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän arviointitehtävässään. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, joka perustuu tutkimusperustaisille arviointilomakkeille. Lomakkeiden avulla voidaan toteuttaa tiedonkeruita, raportoida kerättyä tietoa, koostaa keskustelemalla tuotettua tietoa sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Valssin kautta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatusorganisaatioissa ja päiväkodeissa voidaan ottaa käyttöön monipuolisia työkaluja niin varhaiskasvatuspalveluja tukevien rakenteiden kuin ydinprosessien arviointiin. Pääkäyttäjät ovat henkilöitä, jotka vastaavat varhaiskasvatuksen laadusta ja sen kehittämisestä organisaatioissa.

Mittarit: Käyttöön otettujen arviointityökalujen määrä ja arviointiraportit

Toteutuminen: Toteutunut osittain

Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) järjesti varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä työkalun (Valssi) koulutuksen/aloituksen iltapäivällä 14.6.2024 ja sen jälkeen Valssia

on alettu käynnistää asteittain Somerolla. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) avasi hankehaun Valssin käyttöön ottamista varten marraskuussa 2024. Varhaiskasvatus teki hankehakemuksen ja Someron kaupungin varhaiskasvatukselle myönnettiin hankeavustus (20 000€) käyttöön ottamista varten vuodelle 2025. Käyttöön ottaminen on käynnistetty hankesuunnitelman mukaisesti tammikuussa 2025.

2. Leivonpesän päiväkodin uudistamisprojektin eteneminen- pedagoginen ja terveellinen kasvu- ja oppimisympäristö

Leivonpesän päiväkodin hankesuunnitelma on valmistunut 2022. Se sisältönä on määritelty varhaiskasvatuksen tilojen tarve tulevina vuosina ja kartoitettu Leivonpesän päiväkodin uudistamisen eri vaihtoehtoja. Kaupunginhallituksen asettama ohjausryhmä aloitti työnsä 2023 elokuussa uudistamisprojektin eteenpäin ja päätöksen tekoon viemiseksi.

Mittarit: Leivonpesän päiväkodin rakennussuunnittelu on valmis ja varhaiskasvatuksen paikat turvattu.

Toteutuminen: Toteutunut

Rakennussuunnittelun ohjausryhmä nimettiin teknisessä lautakunnassa 21.5.2024. Alustava ja ennakoiva rakennussuunnittelun ryhmä kokoontui 13.6 ja varsinainen rakennussuunnittelun ohjausryhmä ensimmäinen kokous oli 19.6.2024, jolloin käytiin läpi suunnittelun lähtötiedot sekä aikataulu. Rakennussuunnitelma on saatu valmiiksi ja investointipäätös hyväksytty valtuustossa joulukuussa 2024.

3. Kasvatus- ja opetusteknologian käytön ja osaamisen lisääminen varhaiskasvatuksen pedagogiikassa

Varhaiskasvatuksen TVT-toiminta mahdollistaa yhteisöllisyyttä ja edistää osallisuutta. Laitteistoa hyödynnetään leikin ja kokeilun kautta oppimiseen. Varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa ja antaa tukea henkilökunnalle tieto- ja viestintätekniiikan toteuttamiseen.

Peda.Net on verkkotyöväline, jonka tavoitteena on tieto- ja viestintätekniiikan tarkoituksenmukaisen käytön edistäminen kasvatuksessa ja opetuksessa.

Lisäksi on tarve uudistaa varhaiskasvatuksen palveluohjauksen sähköinen järjestelmä (Vaka) – vanhan järjestelmän päivitys on päättynyt.

Mittarit: Peda.Net on henkilöstön, lasten ja huoltajien käytössä

Toteutuminen: Toteutunut

Peda.Net aktiivisesti käytössä kaikilla päiväkodeilla varhaiskasvatuksessa. Lisäksi on käyty tarjouskilpailu varhaiskasvatuksen asiakas- ja palveluohjausjärjestelmästä uuden järjestelmän hankkimiseksi. Tarjouskilpailu päättyi joulukuun 2024 lopussa ja toimittajaksi päätettiin Abilita Oy:n Päikky-järjestelmä. Järjestelmän käyttöönottoprojekti on keväällä 2025.

4. Kotona olevien perheiden vanhemmuuden ja lasten hyvinvoinnin sekä varhaiskasvatuksen tukeminen avoimessa päiväkodissa – kunnan varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen

Avoimessa päiväkodissa tuetaan vanhemmuutta ja lapsen osallisuutta sekä tuetaan lasten vertaistoimintaa. Avoimessa päiväkodissa järjestetään lasten kerhotoimintaa niille lapsille, jotka muuten eivät osallistu varhaiskasvatukseen. Toiminta on ollut suosittua ja siihen kehitetään uusia toimintamuotoja.

Mittarit: Erilaisissa avoimen päiväkodin toiminnoissa kävijöiden määrät

Toteutuminen: Toteutunut

Avoimen uudet toimintamuodot; vauvatreffit ja puistotoiminta ovat löytäneet kävijänsä vuonna 2024. Jo aiemmin toimineet pienten kerhot ovat olleet lähes täynnä.

Avointa käyttää kolmisenkymmentä eri perhettä vuoden aikana. Puistotoiminnassa on ollut mukana 7-15 perhettä vuoden aikana. Kerhoissa 8-10 x2 alle 3- vuotiasta lasta. Kerhopäivät ovat keskiviikko ja torstai.

Talousluvut

660 VARHAISKASVATUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	277 200	0	277 200	317 210	40 010	14,43%
TOIMINTAKULUT	-5 284 400	276 000	-5 008 400	-4 495 442	512 958	10,24%
TOIMINTAKATE	-5 007 200	276 000	-4 731 200	-4 178 231	552 969	11,69%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 000	0	-5 000	-12 060	-7 060	-141,19%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-5 012 200	276 000	-4 736 200	-4 190 291	545 909	11,53%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	21 000	0	21 000	25 506	4 506	21,46%
TOIMINTAKULUT	-1 644 400	0	-1 644 400	-1 644 408	-8	0,0%

13 TEKNINEN LAUTAKUNTA

13.1 Tekninen hallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta			
Tehtäväalue: 800 Tekninen hallinto			
Kustannuspaikat tai vastualueet: 8011 Tekninen hallinto			
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (8011)			
Toiminta-ajatus Tekninen hallinto sisältää toimihenkilöiden palkkoja ja erilaisia asiantuntijapalveluja. Teknisen hallinnon tehtävänä on hallinnollisten palvelujen tuottaminen teknisen toimen palvelujen ja asiakaspalvelun toiminnan varmistamiseksi.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen Tietohallinnon siirto vuodenvaihteessa 2023-2024 omaksi vastuualueeksi on toteutunut suunnitelmien mukaisesti ja toiminta siltä osin vakiintunut vuoden 2024 aikana.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät Rakennusalan yleinen kustannustaso, joka vaikuttaa yleisesti kaikkiin muihinkin teknisen toimialan vastuualueisiin.			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon) Toimintatulot ovat vähäisiä. Toimintamenot ovat varsin vähäisiä ja ne koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista.			
Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 8011 Tekninen hallinto			
Tekninen johtaja	1	0,9	1
Tilakeskuksen päällikkö	1	1	1
Maanrakennustyönjohtaja	1	1	1
Maanrakennusmestari	1	1	1
Projekti-insinööri	1	1	1
Toimistosihtööri	1	1	1
Vastaava mestari	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa Teknisen johtajan palkka 90% tekninen lautakunta ja 10% ympäristölautakunta.			

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Tekninen hallinto

HYTE strategian mukainen Someron kaupungin kiinteistöjen esteettömyyskuvausten ajantasaistaminen (PTV)

Mittarit: Kohteiden esteettömyyspalvelukuvaukset ajantasaistettu/luotu.

Toteutuminen: Esteettömyyskuvakset saatu valmiiksi kaupungin ydinkiinteistöille; TK, uimahalli, monitoimihalli, kirjasto ja kaupungintalo.

Talousluvut

800 TEKNINEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	2 600	0	2 600	503	-2 097	-80,66%
TOIMINTAKULUT	-495 600	0	-495 600	-507 080	-11 480	-2,32%
TOIMINTAKATE	-493 000	0	-493 000	-506 577	-13 577	-2,75%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-493 000	0	-493 000	-506 577	-13 577	-2,75%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	2 000	0	2 000	2 525	525	26,24 %
TOIMINTAKULUT	-85 000	0	-85 000	-80 280	4 720	5,55 %

13.2 Tilahallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: 810 Tilahallinto

Kustannuspaikat tai vastualueet:

8111 Tilakeskuksen hallinto

8121 Kiinteistöjen kunnossapito

8151 Laskutettavat työt

Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö (8111, 8121, 8151)

Toiminta-ajatus

Tilahallinnon tulosityksikköinä toimivat kiinteistöjen ylläpito ja vuokraus, tilakeskuksen hallinto, ruokahuolto- ja siivouspalvelut sekä rakennuttamispalvelut. Toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan Someron kaupungin ilmasto-ohjelma sekä kiinteistöstrategia.

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Tilahallinnon toiminta-ajatuksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat tontteineen kilpailukykyiseen hintaan ja huolehtia kaupungin rakennusomaisuuden arvon säilyvyydestä ja tuottavuudesta.

Kartoitetaan olemassa olevien kiinteistöjen muutosmahdollisuuksia esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

Toiminta-ajatustaan tilahallinto toteuttaa ostamalla, myymällä, rakennuttamalla ja vuokraamalla kiinteistöjä ja huoneistoja tilantarpeiden tyydyttämiseksi mahdollisuuksien mukaan. Tilojen hankinta nykyisen tilanteen mukaan painottuu olemassa olevien omien tilojen uudistamiseen ja saneeraamiseen korjausvelkaselvityksen pohjalta niin, että kyetään toteuttamaan muun toimialan palvelun tuottajalle mahdollisimman toimivat alakohtaiset tilaratkaisut ja vuokratuista tiloista pyritään luopumaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tilahallinto tuottaa erillispalveluina ruoka- ja siivouspalveluja.

1. Huolehtia omistajan intressistä kaupungin omistamissa, sekä kaupungin omistukseen tulevissa kiinteistöissä niin, että ne säilyttävät arvonsa teknisesti ja toiminnallisesti sekä ovat turvallisia käyttää.
2. Luoda järjestelmä, jonka avulla hallitaan kiinteistöomaisuutta ja sen käyttöä sekä vuokrausta niin, että kaupunginvaltuuston/-hallituksen asettama tuottovaatimus saavutetaan.
3. Luoda kannustava sisäinen vuokrausjärjestelmä, joka tuo esiin kiinteistöjen todelliset käyttökustannukset ja samalla ohjaa vuokralaisia tilojen tarkoituksenmukaiseen ja taloudelliseen käyttöön.
4. Huolehtia ammattitaitoisen kiinteistöhoitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla kiinteistöjen hoitoon liittyvistä tehtävistä.

5. Huolehtia ammattitaitoisen kunnossapitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla rakennusten kunnossapitotöistä, joilla rakennuksista poistetaan vikoja ja kuluneisuutta.
6. Tuottaa ammattitaitoisen ruokapalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti terveellistä, maukasta ja vaihtelevaa ruokaa ottaen huomioon asiakasryhmien erityistarpeet.
7. Tuottaa ammattitaitoisen siivouspalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti laadukkaita siivouspalveluita siten, että kiinteistöjen kunto säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään ja puhtaustaso vastaa toimintojen edellyttämää tasoa.
8. Keskittää tilakeskukseen johtamis- ja osaamisresurssit huolehtimaan kaikesta kiinteistö omaisuuteen liittyvistä kysymyksistä; hankeselvitykset, suunnittelu, rakennuttaminen, isännöinti, vuokraus sekä ruoka- ja siivouspalvelu.
9. Vuokra-asunnot ja asuinalueet tehdään sosiaalisesti heterogeenisiksi ja asuinympäristöt viihtyisiksi sekä lapsiystävällisiksi mm. varaamalla pihoihin riittävän laajat viheralueet ja leikkipaikat. Asukkaiden omatoimisuutta asuinympäristön kehittämisessä tuetaan mm. huolehtimalla siitä, että asuntoalueille tulevat riittävät tilat yhteisiä toimintoja varten.
10. Uusiutuvan energian käytön lisääminen kaikessa peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeissa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

-

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kiinteistöjen kasvava korjausvelka yhdessä kiristyvän taloustilanteen kanssa. Someron kaupungin, tilahallinnon vastuualueelle siirtyneiden tilojen käyttöasteiden tehostaminen. Lisäksi olemassa olevien kiinteistöjen, jotka eivät enää palvele käyttäjiään, kokonaistaloudellinen realisointi sekä aiheeseen liittyvien avustumahdollisuuksien kartoittaminen.

SOTE- ja liike/teollisuuskiinteistöjen yhtiöittäminen vuoden 2025 aikana, em. kiinteistöjen poistuminen kaupungin taseesta ja niiden hallinnoinnin sekä ylläpidon uudelleen järjestelyt.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

-

Henkilöstöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 8121 Kiinteistöjen kunnossapito			
Kiinteistöhuoltaja	1	1	1
Metallimies	1	1	1
Maalari, vanhempi	1	1	1
Sähköasentaja, vanhempi	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

-

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kiinteistöjen kunnossapitokustannukset €/m2	59,68	57,25	72,00
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kiinteistöjen neliömäärä	65942	65942	62549
Kiinteistöjen neliömäärä	65942	65942	62549

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Kiinteistöjen kunnossapito

Kunnossapitosopimusten kilpailuttaminen ja ajan tasalle saattaminen. (Kiinteistöhuolto, sprinkler, varavoima, paloilmoitin, jätehuolto, hissit, nosto-ovet, savunpoistoluukut, nuohous)

Mittarit: Kunnossapitotyöt kilpailutettu ja sopimukset tehty

Toteutuminen: Toteutui pääosin.

<p>Toimielin: Tekninen lautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 810 Tilahallinto</p> <p>Kustannuspaikat: 8131 Siivouspalvelut</p> <p>Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö (8131)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Siivouspalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda omalta osaltaan toimintaedellytykset kaupungin tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille. Siivouspalvelut ylläpitävät ja parantavat tilojen puhtaus- ja hygieniatasoa vaikuttaen terveyteen, hyvinvointiin sekä toimintaympäristön viihtyvyyteen.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Siivouspalveluiden toimintaedellytykset tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille on toteutunut toimintakohtaisten vaatimusten mukaisesti.</p>

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
Ammattitaitoisten työntekijöiden rekrytointi. Ei päteviä hakijoita vakituisen sijaisen palkkaamiseen, joka oli yhteinen ruokahuollon kanssa.			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)			
Ei poikkeamia			
Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
8131 Siivouspalvelut			
Siivoustyönjohtaja	1	1	1
Laitoshuoltaja	8	8	7
Laitoshuoltaja, osa-aikainen	1	1	2
Ravitsemustyöntekijä-siivoaja, osa-aikainen	9	8	9
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Siivouspalvelut

Sisätilojen jätteiden lajitteluastioiden sekä keräilyvaunujen ajantasaistaminen yhdessä asiakkaiden kanssa. Jätteiden lajittelussa säästetään luonnonvaroja ja vähennetään sekajätteiden määrää ja säästetään jätekustannuksissa.

Mittarit: Keräilyvaunut ajantasaistettu ja sisätilojen keräilyastiat päivitetty vastaamaan jätteiden lajittelun vaatimuksia.

Toteutuminen: Toteutunut osittain.

Toimielin: Tekninen lautakunta
Tehtäväalue: Tilahallinto
Kustannuspaikat: 8141 Ruokahuolto
Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö (8141)

Toiminta-ajatus			
<p>Ruokapalvelujen toiminta on lailla säädettyä. Ruoan tarjoamisen tarkoituksena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tarjota eri asiakasryhmille ravitsevaa ja mieltävää ruokaa. Ruokakasvatus on olennainen osa päiväkotij- ja kouluikäisten ruokapalveluissa. Laadukkailla ruokapalveluilla on tärkeä merkitys asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, arjessa jaksamisen ja elämysten luomisessa. Ruokapalveluiden valttina ja vetoimatekijänä Somerolla on turvallisten, kotimaisten ja lähellä tuotettujen elintarvikkeiden ja raaka-aineiden käyttö</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
<p>Lähiraaka-aineiden käyttö on lähes tavoitteessaan. Haasteita muutamien toimittajien poistumisesta markkinoilta. Hanselin uusi elintarvikesopimus ja esim. hedelmien tarjonnan lisääminen-> kotimaisten elintarvikkeiden valinta-> haasteita kotimaisuuden kasvattamisessa. On voitu tarjota turvallista ja laadukasta ruokaa joka keittiössä.</p>			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
<p>Raaka-aineiden hintojen nousua ei ollut enää 2024-> varauduttiin siihen-> ei toteutunut.</p>			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)			
<p>Välipalan hinta nousut-> välipalasta tehty monipuolisempi asiakkaiden toiveista -> tarjotaan sama välipala myös päiväkodeissa. Samoin sivukylillä asiakasmäärät vähentyneet-> koulu- ja päiväkotikohtaiset ateriahinnat nousseet-> keskimääräinen välipalan hinta nousee.</p>			
Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
8141 Ruokahuolto			
Johtava ruokapalveluesimies	1	1	1
Ruokapalveluesimies	1	1	1
Ravitsemustyöntekijä, kokoaikainen	7	1	7
Ravitsemustyöntekijä-laitoshuoltaja, osa-aikainen	10	9	10
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kouluaterian keskim. hinta/oppilas	4,20	4,05	-
Välipala kerhotoiminta hinta/oppilas	1,90	2,50	-
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Lähirookaostot %-osuus	20	19,4	-
Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus ostoista	85	80,4	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Lähiruokaostot 20 % kaikista elintarvikeostoista 20 %

Mittarit: %-osuus elintarvikeostoista 20 %

Toteutuminen: 19,4 %

2. Kotimaisuusaste kaikista elintarvikeostoista 85 %

Mittarit: %-osuus elintarvikeostoista 85 %

Toteutuminen: 80,4 %

3. Kouluruokailun houkuttelevuuden lisääminen

Mittarit: Ruokailijoiden määrä

Toteutuminen: Tehdyn asiakaspalautekysely mukaan 89 % käy joka päivä syömässä (vastanneet 3-6 luokat, 8-9 luokat, lukion 1-2 luokat), alakouluissa opettajien mukaan kuitenkin 100 %

Talousluvut

810 TILAHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 134 400	0	4 134 400	3 432 100	-702 300	-16,99%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 974 900	0	-5 974 900	-5 706 835	268 065	4,49%
TOIMINTAKATE	-1 840 500	0	-1 840 500	-2 274 735	-434 235	-23,59%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	50	50	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 877 000	0	-1 877 000	-2 001 917	-124 917	-6,66%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-3 717 500	0	-3 717 500	-4 276 602	-559 102	-15,04%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	7 004 300	0	7 004 300	7 007 711	3 411	0,05 %
TOIMINTAKULUT	-291 900	0	-291 900	-291 164	736	0,25 %

13.3 Liikennealueet ja yleiset alueet

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Liikennealueet ja yleiset alueet

Kustannuspaikat:

8211 Katujen kunnossapito

8212 Ulkovalaistus

8311 Puistot ja leikkipaikat

8411 Torit ja muut yl. alueet

8511 Jätehuolto

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (8211 – 8511)

Toiminta-ajatus

Katujen kunnossapidossa huolehditaan katuverkoston rakenteellisesta kunnosta, talvi- ja kesäkunnossapidosta ja pyritään siten parantamaan liikenneturvallisuutta.

Katuvalaistuksessa ylläpidetään ja uusitaan olemassa olevaa katuvaloverkkoa sekä rakennetaan uutta.

Puistoalueilla tarjotaan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia ulkoiluun ja lisätään viihtyvyyttä asuinalueilla.

Leikkipaikoilla lisätään puistojen käyttöastetta ja tarjotaan kasvaville lapsille virikkeitä fyysiseen aktiviteettiin.

Tori tarjoaa paikan paikallisten tapahtumien pitopaikkana sekä toimii säännöllisenä myyntipaikkana pientuottajille.

Muut yleiset alueet (esim. matonpesupaikat, pulkkamäet) tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden omatoimiseen aktiviteettiin.

Jätehuollossa vanhojen kaatopaikkojen sekä maankaatopaikkojen näytteidenotot ja tilan seuranta.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Katujen osalta lisätään liikenneturvallisuutta ylläpitämällä ja rakentamalla kevytväyliä. Liikenteelle vaaralliseksi todettujen, erityisesti risteysalueiden, turvallisuutta pyritään parantamaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Turuntie kevytväylä Jaatisentieltä Pitkäjärven suuntaan, n 1,5 km valmistui. Samalla kohteeseen uusittiin katuvalaistus. Kevytväylän kunnossapidosta ja hallinnoinnista vastaa lopulta Ely-keskus.

Mäkelän alueen kunnallistekniikka valmistui. Alueelle tehtiin samassa yhteydessä uusi kevytväylä sekä parannettiin kevyenliikenteen liikenneturvallisuutta Mäntytie – Jaatilantie risteystä rakentamalla kohteeseen suojatie ja keskikoroke sekä pätkä kevytväylää risteuksen molemmiin puolin.

Liikenneympyrän rakentaminen KT 52 – Joensuuntie risteuksen ei edennyt, koska Ely-keskus ei saanut omaa osaa rakentamiskustannuksista hankittua.

Kaupungintalon liittymän risteys alueen levennys ja siihen liittyvä kevyenliikenteen väylän toteutus on esitetty vuodelle 2026.

Suunnitelmat risteuksen selkeyttämiseksi ja kevytväylän jatkamiseksi risteuksen osaksi Vanha Härkätie – Luhtatie risteyksessä valmistuivat.

Puistojen ja kiinteistöjen piha-alueiden kohentamiseen kesäajaksi saatiin kolme kesätyöntekijää lisää puisto-osastolle.

Hulevesiverkoston sekä kaupungin keskusta alueen kokonaisvaltainen vesienhallinnan suunnittelu käynnistyi. Asiaa on tarkennettu hulevesi osuudessa.

Katuvaloja saneerattiin vaihtamalla puiset tolpat metallisiin ja valaimet LED:ksi Myllypellon-, Hirvelän-, Puisto-, Raadelman-, Kiiruun- ja Jukolantiellä. Samoin torin tolpat uusittiin ja valaisimet vaihdettiin LED:ksi. Suunnitelmat osassa tulevista kohteista valaisimien vaihdoksi LED:ksi valmistuivat.

Kulttuuri ry:n kautta ja sen avustuksella lisätään erilaisten tapahtumien organisointia torilla. Torilla järjestettiin kesän aikana 14 tapahtumaa, joihin oli tehty torivaraus. Näistä uutena oli kuusi iltatoritapahtumaa, jotka toteutettiin paikallisen yrittäjän ja kaupungin elinvoimapalvelun yhteistyönä.

Keskusta-alueen kehittämiseen ja vetovoimaisuuden lisäämiseen panostetaan tulevina vuosina mukaan lukien puistoalueet.

Leikkikenttien kokonaisvaltainen tarkastelu on suoritettu ja sen pohjalta laadittu suunnitelmaa leikkikenttä verkoston osalta. Leikkikenttien ylläpidossa leikkivälineitä joudutaan uusimaan pienissä erissä jatkuvasti, jolloin vältytään isoilta kertainvestoinneilta ja toimintavuonna leikkivälineitä uusittiin n. 3 500 €.

Hylättyjen ja romuautojen siirtokustannusten kattamiseksi on käytössä taksa, joka on ollut käytössä vuodesta 2018 alkaen.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kaupungin alueella on tiestöä, jonka rakennekerrokset on rakennettu 40 – 50 vuotta tai jopa sitä vanhemman ajan liikennemäärien ja ajoneuvopainojen mukaan. Lisäksi nykyisessä suhdannetilanteessa on ollut haasteellista arvioida riittäviä määrärahoja teiden kunnostamiseen.

Elohopealla toimivat ulkovalaisimet ovat yleensä puutolpissa. Pelkästään tolppien kunto on niin huono, että pelkkä valaisimen vaihto ei riitä, vaan usein myös tolpat joudutaan uusimaan, koska ne ovat tulleet käyttöikänsä päähän. Vähäisessä määrin on edelleen myös kohteita, joissa pelkkä valaisimen vaihto on riittävä. Haasteena on, että määrärahoilla saataisiin vaihdettua mahdollisimman paljon valaisimia LED:ksi eikä määrärahat kuluisi täysin tolppien uusiaan.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Liikenne- ja yleiset alueiden suurimman kustannuspaikan muodostavat teiden kunnossapito, puistot ja ulkovalaistus.

Teiden kunnossapidon kustannukset ylittyvät palveluiden oston ja materiaalien osalta. Näistä palveluiden ostojen osalta suurimmat kustannukset muodostuvat talvi kunnossapidosta; auras, lumen ajosta ja hiekoituksesta. Materiaalien osalta suurimmat kustannukset muodostuvat hiekoitusmateriaalista. Ulkovalaistuksen kustannukset pysyivät budjetoidussa. Suurin kuluera oli sähkö ja sen siirtokustannukset.

Puistojen osalta kustannukset ylittyivät henkilöstökulujen ja palveluiden oston osalta. Vuoden 2024 aikana suoritettiin kahden puistoalueen suurempi raivaus koneellisesti (Lamminniemi, Pärnämäentie). Puistyöntekijän jäädessä eläkkeelle hänen tilalleen palkattiin määräaikainen työntekijä neljän kuukauden ajaksi.

Torin ja muut yleiset alueet osalta kustannukset ylittyivät henkilöstökulujen ja aineet/tarvikkeet/tavarat osalta. Aineet/tarvikkeet/tavarat osalta ylitystä aiheutti Oinasjärven laitureiden liikkuminen jäiden lähdön yhteydessä ja näiden vaatima siirtotyö/uudelleen ankkurointi sekä Nummijärven laiturin osalta kiinnitysketjujen ruostuminen / katkeaminen ja siitä johtunut laiturin siirtotyö/uudelleen ankkurointi.

Pitkästä talvikaudesta johtuen myös latujen ajokustannukset lisääntyivät normaalista.

Jätehuollon ja hulevesiviemäröinnin osalta kustannukset alittuivat.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 8121 Kiinteistöjen kunnossapito Kunnallistekniikan ammattityöntekijä	1	1	1
KP 8311 Katujen kunnossapito Puistotyöntekijä	1	1	1
Puutarhatyöntekijä	1	1	1
Ulkoaluetyöntekijä	1	1	1
KP 8411 Torit ja muut yleiset alueet Uinnivalvoja-liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kaavatiet	57	57	57
Kevyen liikenteen väylät	22,5	22,5	22,5
Puistot	29	29	29
Katuvalaisupisteet	2100	2100	2100

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Katujen kunnossapitomenot, sis. kevytväylät (€/km)	4114	5437	4649
Puistojen ylläpitokustannukset (€/ha)	7048	7940	8265
Katuvalopisteet (€/kpl)	56,67	56,16	55,15

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

Ulkovalaistus

- 1. Asemakaava-alueella olevien katuvalokeskusten sijainnin siirtäminen sähköiseen karttaohjelmaan, keskuksien vaikutusalueiden päivittäminen ja siirtäminen sähköiseen karttaan.**

Mittarit: Keskuksat ja niiden vaikutusalueet merkittynä sähköiseen karttaan.

Toteutuminen: Toteutunut pääosin. Vanha pdf-pohjainen data on siirretty sähköiseen muotoon kaupungin karttapalveluun. Tiedon varmistaminen ajamalla keskuksien vaikutusalueet lävitse on tekemättä.

Puistot ja leikkipaikat

- 2. Huolehditaan kaikkien puistojen siisteydestä, sekä leikkipaikkojen turvallisuusasiat huomioidaan (leikkivälineiden turvatarkastukset). Lisäksi tarkastellaan kokonaisuutena taajama-alueen leikkipuistoverkostoa, sijainnit, kunto ja kehittämistarpeet sekä määrä.**

Mittarit: Leikkipaikkojen vuositarkastusten kirjallinen seloste sekä säännöllisesti tehtävien tarkastusten tarkastus/kuittauslista. Leikkipaikkojen kokonaistarkastelu tehty ja suunnitelma leikkipuistoverkoston tulevaisuudesta tehty.

Toteutuminen: Toteutunut. Vuositarkastukset on tehty. Säännölliset tarkastukset tehty. Ehdotukset leikkipuistoverkoston tulevaisuudesta ovat valmistuneet.

Talousluvut

820 LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUE	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	6 600	0	6 600	10 335	3 735	56,59%
TOIMINTAKULUT	-684 200	0	-684 200	-829 470	-145 270	-21,23%
TOIMINTAKATE	-677 600	0	-677 600	-819 134	-141 534	-20,89%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-552 400	0	-552 400	-854 546	-302 146	-54,7%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 230 000	0	-1 230 000	-1 673 680	-443 680	-36,07%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	600	0	600	685	85	14,22 %
TOIMINTAKULUT	-84 100	0	-84 100	-84 300	-200	-0,24 %

13.4 Vesihuolto (hulevesi)

<p>Toimielin: Tekninen lautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 830 Vesihuolto</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 8712 Vesihuolto</p> <p>Tilivelvolliset: Tekninen johtaja</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Vesihuoltolaitos perii kunnalta vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä (lakimuutos 1.9.2014).</p> <p>1.1.2018 alkaen huleveden hallinta on siirtynyt kaupungin vastuulle Someron Vesihuolto Oy:ltä lakimuutoksen 1.9.2014 myötä. Someron Vesihuolto Oy ylläpitää hulevesijärjestelmää asema-kaava-alueella erillisen operointisopimuksen mukaisesti. Yleisellä hulevesimaksulla katetaan hulevesijärjestelmän käyttö-, kunnossapito- ja investointikustannukset.</p>
<p>Toiminta</p> <p>Hulevesien hallinnassa on toimintavuoden aikana käynnistetty Kaupunkivesien kokonaisvaltainen hallinta -hanke. Sen on määrä valmistua 2025 puolella. Hankkeessa ovat yhteistyössä Someron kaupungin kanssa Someron Vesihuolto Oy ja Afry Finland Oy. Hanke on osa ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelmaa ja Ympäristöministeriö rahoittaa hanketta 94 920 eurolla vesiensuojelun tehostamisohjelmasta. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 118 650 euroa.</p> <p>Hankkeen avulla pyritään hulevesien osalta muun muassa vähentämään kaupungin taajaman hulevesien mukana sisävesiin kulkeutuvien ainesten määrää.</p>

Talousluvut

830 VESIHUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	167 000	0	167 000	166 407	-593	-0,36%
TOIMINTAKULUT	-48 700	0	-48 700	-19 725	28 975	59,5%
TOIMINTAKATE	118 300	0	118 300	146 682	28 382	23,99%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-110 800	0	-110 800	-140 505	-29 705	-26,81%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	7 500	0	7 500	6 177	-1 323	-17,64%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-100	0	-100	-51	-49	48,60 %

13.5 Tietohallinto

<p>Toimielin: Tekninen lautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 850 Tietohallinto</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 8911 Tietohallinto</p> <p>Tilivelvolliset: tietohallintopäällikkö</p>			
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Tietohallinnon tehtävänä on välittää, tuottaa ja ylläpitää tietotekniikkaan liittyviä palveluja Someron kaupungin eri toimialoille ja konserniyhtiöille.</p>			
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p>			
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <p>Haastava kyberturvatilanne, joka on viime aikoina kohdistunut erityisesti kuntasektoriin.</p>			
<p>Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)</p> <p>Toimintamenojen vaihtelu johtuu laiteiden uusimisvälin vaihtelusta.</p>			
Henkilöstöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 89411 Tietohallinto			
Tietohallintopäällikkö	1	1	1
IT-asiantuntija	1	1	1
IT-tukihenkilö	1	1	
<p>Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa</p>			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
ICT palveluita käyttävän henkilökunnan määrä lautakunnittain (kpl):			
Kaupungin hallitus	25	20	25
Sivistyslautakunta	285	285	285

Tekninen lautakunta	44	44	44
Ympäristölautakunta	6	6	6
Oppilaskoneet			
Lukio (Windows / Ipad) *)	140/30	134/30	130/30
Perusopetus /Windows / Chrome / Ipad)	30/550/200	25/609/200	30/550/200
Varhaiskasvatus (Ipad)	120	150	120
*) Lukion ja perusopetuksen Ipadit jaettu 50:50 suhteessa Yläkoulu / lukio (taideaineet)			
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
ICT kustannus / henkilö lautakunnittain (€):			
Kaupunginhallitus	310*	380	299**
Sivistyslautakunta (ei sis. oppilakon.)	230*	213	218**
Tekninen lautakunta	245*	258	234**
Ympäristölautakunta	610*	610	201**
Oppilaskoneet	230	230	220
*) ICT-kulujen kustannukset saattavat muuttua huomattavastikin perusturvan HVA:lle siirtymisen jälkeen (siirtymä vieläkin kesken). **) Kustannusjako vaihtunut konemäärästä käyttäjämäärään			

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Lisätään koneiden käytön mittareita ja laajennetaan mittauksia myös käyttäjämääriin perustuvien ohjelmistolisenssien käyttöasteiden selvittämiseen.

Toteutuminen: Osittain toteutunut, laitteiden käyttö pystytään selvittämään laitehallinnasta, mutta käyttötarpeen hetkeä ei pystytä määrittämään (esimerkiksi oppilaskoneissa oppituntien hetkellinen käyttötarve, jolloin laite varataan koko tunniksi). Ohjelmistolisensseissä pystytään hallitsemaan käyttäjäpohjaisia lisenssejä ja niiden määriä.

2. Työntekijöiden tietoturvan osaamisen lisääminen. Osaamista mitataan vuosittain tehtävillä tietosuojatesteillä, jotka dokumentoidaan Digiturvamalli.fi-palveluun.

Toteutuminen: Henkilökunnan digiturvaosaaminen dokumentoidaan Digiturvamalli.fi -palveluun.

Talousluvut

850 TIETOHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	22 000	0	22 000	380 303	358 303	1 628,65%
TOIMINTAKULUT	-1 068 500	0	-1 068 500	-909 317	159 183	14,9%
TOIMINTAKATE	-1 046 500	0	-1 046 500	-529 014	517 486	49,45%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 600	0	-11 600	-12 951	-1 351	-11,65%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 058 100	0	-1 058 100	-541 965	516 135	48,78%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	997 800	0	997 800	998 031	231	0,02 %
TOIMINTAKULUT	-33 600	0	-33 600	-33 222	378	1,12 %

14 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

14.1 Ympäristötoimen hallinto

Toimielin: Ympäristölautakunta			
Tehtäväalue: Ympäristötoimen hallinto			
Kustannuspaikat: 9011 Ympäristötoimen hallinto			
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (9011)			
Toiminta-ajatus Ympäristötoimen yleishallinnollisten palvelujen ja avustavien tehtävien tuottaminen.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen Rakennustoimiston tehtävänä on toteuttaa palveluja ulkoisille asiakkaille ja sisäisille toimijoille. Rakennus selvitysprojekti jatkuu ja sen tehtävänä on kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterin ajantasaistaminen sekä yhtenäistäminen Digi- ja väestötietoviraston ja verottajan tietojen kanssa.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät Rakennus selvitysprojektiin haasteena on haja-asutusalueella etäisyydet ja vaihteleva rakennuskanta.			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon) Suurimpana menona ovat henkilöstömenot. Esimerkiksi palvelujen ostoja tai materiaalihankintoja on perinteisesti melko vähän. Ympäristötoimen hallinnossa ei ole toimintaan liittyviä tuloja.			
Henkilöressurit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
9011 Ympäristötoimen hallinto			
Toimistos sihteeri 100 %	1	1	1
Paikkatietosuunnittelija 70 % (KP 9412 30 %)	1	1	1
Tekninen johtaja 10 % (Tekla 90%)	1	0,1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöressursseissa			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Rakennuskannan tarkistukset (kiinteistöt, kpl)	200	318	-
Digi- ja väestötietoviraston rekisteriin vietävät korjaukset (kpl)	40	141	-

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Toistaiseksi tarkistetun rakennuskannan suhteellinen määrä (%-osuus kaikista kiinteistöistä)	25	30	-

Yllä olevan taulukon suoritteet ja mittarit otettu käyttöön vuonna 2024.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Kaupungin rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen kiinteistörekisterikylien mukaisesti edeten kaava-alueittain.

Mittari: Tarkistetun rakennuskannan määrä. Suoritteet löytyvät edeltävästä taulukosta. Kokonaismäärä on noin 7500, josta noin 30 % on noin 2250.

Toteutuminen: Rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen jatkuu kiinteistörekisterikylien mukaisesti ja etenee Somerniemen alueella. Pitkälle jatkunut talvi hidasti keväällä maastotyön aloittamista.

Talousluvut

900 YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-110 400	0	-110 400	-80 350	30 050	27,22%
TOIMINTAKATE	-110 400	0	-110 400	-80 350	30 050	27,22%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-110 400	0	-110 400	-80 350	30 050	27,22%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	500	0	500	558	58	11,63%
TOIMINTAKULUT	-20 700	0	-20 700	-20 664	36	0,17%

14.2 Tietoimi

Toimielin: Ympäristölautakunta			
Tehtäväalue: Tietoimi			
Kustannuspaikka: 9111 Tietoimi			
Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja (9111)			
Toiminta-ajatus			
<p>Tietoimessa valmistellaan järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustushakemukset sekä seurataan yksityistieverkon kuntoa ja annetaan tiekunnille ja yksityisteiden käyttäjille yksityisteihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa.</p> <p>Yksityistielaki 560/2018 ohjaa tietoimen ja tiekuntien toimintaa. Lain tarkoituksena on turvata asutuksen, elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnallisten tarpeiden edellyttämät kulkuyhteydet kiinteistöille, jotka eivät sijaitse maantie- tai katuverkolla, sekä turvata yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää. Lain tarkoituksena on myös taata yksityisteitä koskevissa asioissa asianosaisten oikeusturva ja tieosakkaiden yhdenvertainen kohtelu.</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
<p>Tietoimen painopiste on kunnossapito- ja perusparannusavustuksien käsittelyssä, maksatussa sekä valvonnassa.</p>			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
<p>Tietoimen haasteena on omalta osaltaan vastata riittävästi tiekuntien ohjaus- ja neuvontatarpeeseen.</p>			
Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)			
<p>Menot: Kunnossapitoavustukset n. 190 000 euroa ja perusparannusavustukset n. 15 000 euroa. Kunnossapitoavustukset toteutuivat talousarvion mukaisesti, perusparannusavustuksiin varatusta 30 000 eurosta jäi noin puolet käyttämättä.</p> <p>Tulot: Ei laskutettavaa toimintaa.</p>			
Henkilöressurit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 9111 Tietoimi Rakennustarkastaja 15 %	0	0	0
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöressursseissa			
-			

Tehtävääalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Avustettavat yksityistiekilometrit (km)	516	516	516
Tehtävääalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Maksetut kunnossapitoavustukset, avustetut tiekunnat kpl	179	179	175

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapitoavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi voimassa olevien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Mittarit: maksetut avustukset

Toteutuminen: Toteutunut

Kunnossapitoavustukset on maksettu avustusperiaatteiden mukaisesti. Kunnossapitoavustuksia maksettiin vuonna 2024 n. 190 000 euroa.

2. Täydellisenä jätetyt perusparannusavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittarit: maksetut avustukset

Toteutuminen: Toteutunut

Perusparannusavustuskohteet on tarkastettu ennen avustuspäätöstä ja tiestön yleistä kuntoa on seurattu rakennusvalvonnan katselmuksien yhteydessä. Ilmoituksia tiestön kunnosta ei ole tullut.

Talousluvut

910 TIETOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKULUT	-240 600	0	-240 600	-215 568	25 032	10,4%
TOIMINTAKATE	-240 600	0	-240 600	-215 568	25 032	10,4%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-240 600	0	-240 600	-215 568	25 032	10,4%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-100	0	-100	-5	95	94,85%

14.3 Rakennusvalvonta

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikka: 9211 Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja (9211)

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnan tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön säilyminen sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristöönsä sopivan rakennuskannan syntymistä.

Rakennusvalvonnan toimintaa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki, asetukset ja kunnan rakennusjärjestys. Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelua koskevat myös esimerkiksi rakennussuojelulaki ja luonnonsuojelulaki.

Somerolla rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupungin ympäristölautakunta. Sen alaisena toimii rakennusvalvontatoimisto.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Rakennusvalvonnan toiminnan painopiste on maankäyttö- ja rakennuslain määräämissä viranomaistehtävissä, kuten lupa- ja valvontatehtävissä toimiminen. Käytännössä tämä toteutuu rakennuslupien asiallisena ja lainsäädännön mukaisena käsittelynä sekä asiakkaiden yleisenä neuvontana ja valvontana rakennuslupa-asioihin liittyvissä asioissa.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena on muuttuva lainsäädäntö. Valtioneuvosto hyväksyi 15.9.2022 esitykset rakentamislainsäädännön, maankäyttö- ja rakennuslain muutokseksi sekä laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä. Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025.

Organisaatiosta puuttuu erityislainsäädännön lakimies, josta johtuen päätöksentekoon liittyvä juridiikka jää kokonaisuudessaan rakennusvalvonnan selvitettäväksi.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Menot: Menot toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Palvelujen ostoihin oli budjetoitu 29 500 euroa, josta käytettiin 15 900 euroa.

Tulot: Tulot koostuvat pääosin lupamaksuista. Tulot ovat siten riippuvaisia haettujen lupien määrästä ja laajuudesta. Talousarviossa maksutuotoksi oli arvioitu 47 000 euroa, josta toteutui 59 000 euroa. Lupahakemuksien määräksi oli arvioitu 220 kpl, josta toteutui 153 kpl.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 9211 Rakennusvalvonta Rakennustarkastaja 85 %	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa -			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Hakemukset, kpl	220	153	196
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Lupien keskimääräinen käsittelyaika, pv	25	25	25

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

- 1. Rakennuslupahakemukset käsitellään neljän viikon aikana siitä, kun hakemus on täydellisenä liiteasiakirjoineen jätetty rakennustoimistoon ja pyydetty katselmukset suoritetaan viikon kuluessa katselmuksen tilaamisesta lukien.**

Mittarit: Toteutuneet käsittelyajat

Toteutuminen: Toteutunut

Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 25 päivää: Keskiarvossa on mukana yksittäisiä täydennystä tai muutoksia vaatineita lupahakemuksia.

- 2. Rakennusjärjestyksen päivitys.**

Mittarit: Tehty ja hyväksytty

Toteutuminen: Toteutumatta

Rakentamislaki korjaussarjoineen tuli voimaan 1.1.2025. Viimeisimmät muutokset rakentamislakiin vahvistettiin 19 päivä joulukuuta 2024. Viivästyksyet ja muutokset lainsäädännössä ovat hidastaneet rakennusjärjestyksen päivityksen valmistelua. Rakennusjärjestyksen päivitystyö on aloitettu julkaisemalla osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Valmistelutyö jatkuu vuoden 2025 aikana.

Talousluvut

920 RAKENNUSVALVONTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	49 000	0	49 000	60 693	11 693	23,86%
TOIMINTAKULUT	-78 500	0	-78 500	-65 731	12 769	16,27%
TOIMINTAKATE	-29 500	0	-29 500	-5 039	24 461	82,92%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-29 500	0	-29 500	-5 039	24 461	82,92%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	300	0	300	354	54	18,01%
TOIMINTAKULUT	-29 000	0	-29 000	-29 089	-89	-0,31%

14.4 Ympäristönsuojelu

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Ympäristönsuojelu

Kustannuspaikat:

9311 Ympäristönsuojelu

9312 Projektit

Tilivelvolliset: Ympäristötarkastaja (9311, 9312)

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakunta toimii kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, jonka tehtävänä on huolehtia eri lainsäädännöissä sille määrättyistä tehtävistä. Lisäksi sen tulee mm. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista ja ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valituksesta ja koulutuksesta. Sen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja ja edistää yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Ympäristönsuojelun lainsäädännössä määrätty lupa- ja valvontatehtävät ovat toiminnan ensisijaisena painopisteenä. Vuonna 2024 tehtyjen lupa- ja ilmoituspäätösten sekä tarkastusten määrät on esitetty alla olevassa taulukossa. Lisäksi ympäristötarkastaja on tehnyt viisi viranhaltijapäätöstä, jotka ovat olleet maisematyölupia tai vakuuksien hyväksymispäätöksiä. Lisäksi lautakunta on muun muassa antanut lausuntoja. Lautakunnan jäsenistä ja viranhaltijoista koostuva ryhmä on tehnyt ympäristökatselmuksen Someron keskustassa kaava-alueilla 24.4.2024 ja päättänyt katselmuksen perusteella annettavista toimenpidekehotuksista (yhteensä 12 kehoitusta).

Paimionjoen vesiensuojelullisen tilan ja virkistyskäytön edistämiseksi yhteistyössä Paimionjokiyhdistyksen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa on muun muassa osallistuttu Saaristomeri-ohjelman puitteissa järjestettyihin keskustelu- ja työpajatilaisuuksiin. Lisäksi on osallistuttu Saaristomeri-ohjelman alueellisen yhteistyöryhmän kokoukseen.

Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen oli yhtenä tavoitteena vuodelle 2024. Päivitystyötä varten laadittiin työryhmä, johon kuului ympäristölautakunnan alaisten viranhaltijoiden lisäksi neljä lautakunnan jäsentä. Työryhmä kokoontui kahdesti ja ympäristölautakunta käsitteli määräyksiä 29.5.2024 § 46 (nähtäville asettaminen) ja 30.10.2024 § 74 (luonnoksen hyväksyminen). Ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.11.2024 § 231 ja kaupunginvaltuustossa 16.12.2024 § 72 ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.2025 alkaen.

Ympäristölautakunta on 26.10.2022 § 90 tehnyt päätöksen osallistua kaksivuotiseen, Valonian koordinoimaan Varsinais-Suomen Helmikunnat II -hankkeeseen, jossa Someron alueella kartoitetaan huomionarvoisia pienvesiä ja valittuihin pienvesikohteisiin laaditaan kunnostus- ja suoje-

lusuunnitelmat. Hanke on ollut käynnissä 1.4.2023-31.10.2024. Hankkeessa järjestettiin Someron pienvesi-ilta 29.2.2024. Valonia käy hankkeeseen osallistuneiden kuntien kanssa läpi pienvesikartoituksen havainnot ja ehdotukset kunnostus- ja suojelutarpeista alkuvuodesta 2025.

Someron kaupunki osallistui edellisen vuoden tapaan myös vuonna 2024 Ylen järjestämään Miljoona roskapussia -kampanjaan, jonka puitteissa järjestettiin yhteistyössä eri toimialojen kanssa siivouspäivä 4.5.2024.

Paimionjoen säännöstelyn lakkauttamista koskevan hankkeen toteuttamisen suunnittelu alkoi loppuvuodesta 2024, kun Etelä-Suomen aluehallintoviraston 8.12.2020 hankkeelle myöntämä vesilain mukainen lupa sai lainvoiman. Korkein hallinto-oikeus ei 19.9.2024 antamallaan päätöksellä myöntänyt valituslupaa Vaasan hallinto-oikeuden 27.12.2023 antamaan päätökseen. Hanke toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Turun Seudun Vesi Oy:n ja Turun Vesihuolto Oy:n kanssa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 500 000 € (alv. 0 %), josta Someron kaupungin osuus on 25 %. Hankkeelle varattiin rahoitus vuoden 2025 talousarvioon teknisen toimen investointeihin ja hanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2025-2026 aikana.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Merkittävimmät haasteet liittyvät ympäristönsuojelun laajaan asiakokonaisuuteen ja siten runsaslukuisen lainsäädännön ja ohjeistusten hallintaan. Ajantasaisen tiedon saamiseksi ja esimerkiksi mahdollisten alueellisten toimintatapojen laatumiseksi osallistutaan erilaisiin koulutuksiin, kokouksiin ja yhteistyöryhmiin. Yhteistyötä tehdään niin kaupungin sisällä eri toimialojen kesken kuin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Menot:

Toimintakuluihin käytettiin yhteensä noin 28 000 euroa budjetoitua vähemmän. Huomioitavaa on kuitenkin, että jotkin suuremmat kulut (Varsinais-Suomen liiton alaisen Valonian osallistumismaksu ja Paimionjoki-yhdistyksen jäsenmaksu; yhteensä 22 330 €) on merkitty vuoden 2024 osalta yleishallinnon kustannuspaikoille, vaikka kulut on budjetoitu ympäristönsuojelun kustannuspaikalle.

Henkilöstökulut olivat noin 13 300 euroa budjetoitua suuremmat.

Palvelujen ostoihin käytettiin yhteensä noin 17 700 euroa vähemmän kuin oli budjetoitu. Tässä yksittäisiä suurempia tilikohtaisia poikkeamia, joihin meni budjetoitua vähemmän, olivat muut toimintakulut (poikkeama 20 000 €), asiantuntijapalveluiden ostot (noin 11 000 €), koulutus- ja kulttuuripalvelut (2 000 €), muut yhteistoimintaosuudet (6 000 €) ja kalusto (1 500 €). Budjetoitua enemmän meni painatuksiin ja ilmoituksiin, joihin kului noin 2 900 € budjetoitua enemmän, johtuen muun muassa aiempia vuosia suuremmasta sanomalehdessä kuulutettavien lupahakemusten ja -päätösten määrästä.

Tulot:

Tulot koostuvat maksutuotoista, joita ovat erilaiset lupamaksut, maa-ainesten oton vuotuiset valvontamaksut ja määräaikaistarkastusten maksut. Maksutuotot ovat siten riippuvaisia muun muassa haettujen lupien määrästä. Vuonna 2024 maksutuotot ylittivät talousarvion noin 11 900 €:lla ollen yhteensä noin 16 900 € (TA 5 000 €).

Henkilöressurit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 9311 Ympäristönsuojelu Ympäristötarkastaja	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
-			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Ympäristölupapäätökset, päätökset lupamääräysten tarkistamisesta ja ilmoituspäätökset, kpl	2	4	2
Maa-aines- ja ympäristölupapäätökset (yhteisluvut), kpl	2	1	0
Valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset, kpl	16	14	11
Tarkastuskäynnit muissa kohteissa, kpl	50	17	13
Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Ympäristölupien keskimääräinen käsittelyaika, kk	6	5	3
Yhteisluvien keskimääräinen käsittelyaika, kk	8	4	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Ympäristölupahakemukset käsitellään kuuden kuukauden ja yhteisluvahakemukset kahdeksan kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä ja, kun kaikki käsittelyyn tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittarit: Hakemusten toteutunut käsittelyaika.

Toteutuminen: Toteutunut

Ympäristölupahakemuksia on käsitelty kaksi, joista toinen on tullut vireille vuoden 2023 puolella. Ympäristölupahakemusten käsittelyaika on ollut alle viisi kuukautta.

Yhteisluvahakemuksia on käsitelty yksi kappale. Käsittelyaika oli noin neljä kuukautta.

2. Toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa tekemällä tarkastuskäynnit valvontaohjelman mukaisissa kohteissa.

Mittarit: Toteutuneet tarkastuskäynnit.

Toteutuminen: Toteutunut

Valvontaohjelman mukaisista 16:sta kohteesta tarkastettiin 14 ja kahden kohteen tarkastaminen ei ollut tarpeen, koska toiminta on loppunut tai tauolla. Siten kaikki valvontaohjelman mukaiset kohteet on tarkastettu.

3. Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen.

Mittarit: Ympäristönsuojelumääräysten valmistuminen ja hyväksyminen.

Toteutuminen: Toteutunut

Ympäristölautakunta hyväksyi ympäristönsuojelumääräysten luonnoksen 30.10.2024 § 74 ja kaupunginhallitus 18.11.2024 § 231. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ympäristönsuojelumääräykset 16.12.2024 § 72 ja kaupunginvaltuuston päätöksellä ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan 1.1.2025.

Talousluvut

930 YMPÄRISTÖNSUOJELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	5 000	0	5 000	16 944	11 944	238,88%
TOIMINTAKULUT	-108 700	0	-108 700	-80 051	28 649	26,36%
TOIMINTAKATE	-103 700	0	-103 700	-63 107	40 593	39,14%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-103 700	0	-103 700	-63 107	40 593	39,14%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	300	0	300	338	38	12,57%
TOIMINTAKULUT	-15 200	0	-15 200	-15 122	78	0,51%

14.5 Yhdyskuntasuunnittelu

<p>Toimielin: Ympäristölautakunta</p> <p>Tehtäväalue: Yhdyskuntasuunnittelu</p> <p>Kustannuspaikat: 9411 Kaavoitus 9412 Mittaus ja kiinteistöpalvelut 9413 Pohjakartta 9414 Maa-ainesvalvonta</p> <p>Tilivelvolliset: Maankäyttöinsinööri (9411, 9412, 9413, 9414)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Kaavoitus Kaavoituksessa tuotetaan toimivaa, taloudellista ja ympäristöön sopivaa yhdyskuntarakenteen suunnittelua Someron kaupungin, sekä maankäytösopimuksiin perustuvien järjestelyin myös yksityisten maanomistajien tarpeisiin. Lisäksi annetaan kaavoitukseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta sekä hoidetaan kaavoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä.</p> <p>Mittaus- ja kiinteistötoimi Mittaus- ja kiinteistötoimessa tuotetaan ja ylläpidetään kartta- ja paikkatietoaineistoja sekä toimitetaan edellä mainittuja aineistoja kaupungin oman organisaation ohella muidenkin tarpeisiin. Lisäksi toimitaan kaupungin edunvalvojana Maanmittauslaitoksen suorittamissa maanmittaustoimittuksissa sekä annetaan yleistä neuvontaa ja ohjausta kiinteistöjen maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä.</p> <p>Pohjakartta Ylläpidetään kaavan pohjakarttaa.</p> <p>Maa-ainesvalvonta Maa-ainesvalvontaan sisältyvät erilaiset maa-ainelain mukaiset maa-ainesten ottoon liittyvät viranomaistehtävät, kuten lupien ja ilmoitusten käsittely ja valmistelu sekä ainesten oton valvonta. Lupiin liittyvää valvontaa suoritetaan ensisijaisesti vuotuisin tarkastuskierroksin. Muuta maa-ainesten ottamiseen liittyvää valvontaa suoritetaan saatujen ilmoitusten ja muiden maastokäyntien yhteydessä tehtävien havaintojen perusteella.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen Toiminta on toteutunut suurelta osin suunnitellusti, mutta mittavat lainsäädäntöuudistukset, uusiutuvan energian hankkeet ja niiden luvittamisen haasteet sekä valtakunnallisten digitalisaatioon liittyvät hankkeet eivät voi olla vaikuttamatta työn painottumiseen.</p>
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät Keskeisen lainsäädännön mittavaan uudistukseen liittyvät suurimmat haasteet ja epävarmuudet. Rakentamisen, alueidenkäytön sekä kaavojen toteuttamisesta ja katujen kunnossapitoa koskevat lakipykälät eriytettiin niin, että em. asiakokonaisuuksista päätettiin säätää oma lakinsa. Rakentamista koskeva uusi laki tuli voimaan 1.1.2025, mutta edelleen uusiakin muutoksia on</p>

valmisteilla. Alueidenkäyttöä (kaavoitusasiat) koskevan uuden lain valmistelu on viivästynyt useampaan kertaan (alun perin sama aikataulu kuin rakentamisasioissa). Aikaisemmin lausunto- kierroksella olleesta alueidenkäytön lakiluonnoksesta annettiin laajalti kriittistä palautetta, eikä uudesta luonnoksesta ole ennakkotiedoista poiketen toistaiseksi lausuntokierrosta järjestetty. Ympäristöministeriön sivujen mukaan lakiesitys on mahdollista antaa eduskunnan kevälistunto- kaudella 2025.

Perustelut keskeisiin toimintamenojen ja -tulojen poikkeamiin (verrattuna talousarvioon)

Menot:

Toimintakuluihin varatuista määrärahoista on jäänyt käyttämättä noin puolet (noin 151 500 €), josta tuloslaskelman pääluokittain tarkastellen henkilöstökulujen osuus on noin 10 000 €, palvelujen ostot noin 128 000 € sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat noin 8 600 €. Jälkimmäisten osalta poikkeama johtuu suurelta osin siitä, että kalustoon liittyviä hankintoja (esimerkiksi oheislaitteiden uusimista) ei ole tarvinnut tehdä. Henkilöstöön varattuja määrärahoja on jäänyt käyttämättä, koska määräaikaisen henkilöstön palkkaamiselle ei ole katsottu olevan akuuttia tarvetta. Merkittävä osa palvelujen ostoihin varatuista määrärahoista on osoitettu kaavoituksen konsulttipalvelujen ostoon. Kaavoitusta ovat tilinpäätösvuonna työllistäneet erityisesti lupa-asiat (suunnittelu- tarveratkaisuhakemukset) sekä digitalisaatiohankkeisiin (RYHTI-tietojärjestelmä) ja lainsäädän- tömuutoksiin perehtyminen. Kiireellisimmissä kaavatöissä (rantakaavat) suunnittelukulut ovat ohjautuneet suoraan maanomistajille. Muut kaavoitukseen liittyvät akuutit asiat ovat hoituneet kaupungin omana työnä. Mittaus- ja kiinteistötoimessa on puolestaan varauduttu asiantuntija- palvelujen resursoinnin osalta digitalisaatiohankkeisiin ja Maanmittauslaitoksen maanmittaustoi- mituksista aiheutuviin palvelumaksuihin. Etenkin työaikaveloitteisista kiinteistötoimituksista joh- tuen viimeksi mainittujen kulujen vaihtelu on vaihdellut vuodesta riippuen jopa 50 000 euroa.

Tulot:

Tuloista on jäänyt toteutumatta noin kolmannes (noin 2 500 euroa), mistä suurin osa selittyy maa-ainesvalvonnan lupamaksutulojen vähäisellä määrällä ja siitä, että uusia lupahakemuksia ei ole tullut vireille.

Henkilöresurssit / vakanssit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
KP 9412 Mittaus- ja kiinteistötoimi			
Maankäyttöinsinööri 100 %	1	1	1
Kartoittaja 20 % (KP 3012, 3511 ja 3512 30 %; osa- aikaisuusjärjestely 50 %)	1	1	1
Paikkatietosuunnittelija 30 % (vakanssi KP 9011 70 %)			
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Ei merkittäviä muutoksia.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kaavoitetut uudet rakennuspaikat, kpl	12	0	0
Valmisteltavat kirjaamisasiat (lainhuudot jne.), kpl	10	17	15
Rakennusvalvontamittaukset, kpl	25	19	24
Voimassa olevat maa-ainesluvut, kpl (sis. vain teh- täväalueen 940 valmisteluvastuulla olevat luvat)	6	4	4

Tehtäväalueen keskeisimmät mittarit	Talousarvio v. 2024	Tilinpäätös v. 2024	Tilinpäätös v. 2023
Kaupungin vapaa kaavatonttivaranto (ei sis. Jakkulan ja Mäyrämäen ns. määräaloja)			
omakotitontit (kiinteistöt), kpl	40	31	33
rivialotontit, kpl	10	9	8
kerrostalotontit, kpl	0	0	0
teollisuus- ja liiketontit, kpl	10	11	11
Vireille tulleet maa-aineslupahakemukset, kpl (sis. vain tehtäväalueen 940 valmisteluvastuulla olevat luvat)	1	0	0

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2024

1. Tavanomaista rakentamista koskevat suunnittelutarveratkaisuhakemukset valmistelaan päätettäväksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsitellyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittari: Hakemusten toteutunut käsittelyaika.

Toteutuminen: Toteutunut.

Päätettäväksi on valmisteltu kaksi suunnittelutarveratkaisuhakemusta. Molemmat on jätetty joulukuussa 2023 ja niitä on täydennetty myöhemmin vuoden 2024 puolella.

Ensimmäisessä tapauksessa oli kyse tavanomaisesta rakentamisesta ja se on valmisteltu ympäristölautakunnan päätettäväksi 31.1.2024 eli noin kahdessa viikossa siitä, kun viimeiset täydennykset hakemukseen on toimitettu.

Toisessa tapauksessa oli kyse muusta kuin tavanomaisesta rakentamisesta (aurinkovoimalahanke). Asia on käsitelty lautakunnassa 30.10.2024, joten kyseisen hakemuksen päätösvalmistelu on kestänyt noin 10,5 kuukautta, josta noin 5,5 kuukautta on kulunut hakemuksen täydennysten odotteluun. Kaupungilla asian käsittelyyn on kulunut noin 5 kuukautta, johon on sisällynyt mm. kaksi erillistä noin kuukauden kestänyttä lausunto- tai kuulemiskierrosta.

2. Selvitetään kiinteistön käyttötarkoituksen muuttamisen maankäytöllisiä edellytyksiä Somerolla.

Mittari: Selvitys tehty.

Toteutuminen: Toteutunut.

Yhdyskuntasuunnittelun tehtäväalue järjesti 9.12.2024 kaupunginvaltuuston sekä kaupunginhallituksen ja ympäristölautakunnan luottamushenkilöille konsultin alustaman koulutustilaisuuden teemalla "Kiinteistön käyttötarkoituksen muuttamisen maankäytölliset edellytykset Somerolla". Tilaisuudessa läpikäyty diaesitys on toimitettu kaikille tilaisuuteen kutsutuille.

3. Rakennusvalvontaviranomaisen antamat mittaustehtävät toteutetaan.

Mittari: Rakennuspaikan sijainnin merkinnän keskimääräinen käsittelyaika (vrk).

Toteutuminen: Toteutunut.

Rakennuspaikan merkitsemisiä on ollut 15 kpl ja sijaintikatselmuksia 4 kpl. Keskimääräinen käsittelyaika asiakkaan yhteydenotosta on ollut noin 4 vrk.

4. Maa-aineslupahakemukset valmistellaan päätettäväksi yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu.

Mittari: Hakemusten toteutunut käsittelyaika.

Toteutuminen: Hakemuksia ei tullut vireille.

Talousluvut

940 YHDYSKUNTA SUUNNITTELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	7 100	0	7 100	4 582	-2 518	-35,47%
TOIMINTAKULUT	-298 200	0	-298 200	-146 675	151 525	50,81%
TOIMINTAKATE	-291 100	0	-291 100	-142 094	149 006	51,19%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 500	0	-6 500	-6 504	-4	-0,06%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-297 600	0	-297 600	-148 598	149 002	50,07%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	500	0	500	628	128	25,51%
TOIMINTAKULUT	-55 500	0	-55 500	-55 068	432	0,78%

14.6 Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: 950 Ympäristöterveydenhuolto

Kustannuspaikat:

9511 Terveysvalvonta

9512 Eläinlääkintähuolto

9513 Löytöeläinkotitoiminta

Tilivelvolliset:

Ympäristötarkastaja (9511, 9512, 9513)

Toiminta-ajatus

Terveysvalvontalain (1326/2010) 21 §:n mukaisten ympäristöterveydenhuollon tehtävien ja lääkelain (395/1987) 54 a, c ja d §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta on tehty yhteistoimintasopimus, jonka mukaan vastuukuntana/palveluiden tuottajana toimii Salon kaupunki. Sopimus on tullut voimaan 1.1.2023 hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa.

Lain eläinten hyvinvoinnista (693/2023) 26 §:n mukaan kunnalla tulee olla sen alueella irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (löytöeläimet) tilapäisen hoidon järjestämistä varten talteenottoaika. Löytöeläinten hoidon järjestämisestä on tehty sopimus Löytöeläinkoti Omatassun kanssa. Sopimus on tullut voimaan 1.5.2021.

Toiminta

Uusi pieneläinpäivystyssopimus tuli voimaan 1.1.2025 (Papuvet Oy).

Uusi ympäristöterveydenhuollon maksutaksa tuli voimaan 1.1.2025.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Terveysvalvonnan kuukausittainen arviolaskutus vuonna 2024 on ollut 8 357 €/kk ja eläinlääkintähuollon 13 646 €/kk. Tasausmaksua palautuu arviolta eläinlääkintähuollosta noin 12 000 € ja terveystarkastuksesta noin 7 500 €.

Löytöeläinkotitoiminnan kulut koostuvat kuukausimaksusta (12,00 €/vrk), eläinten hoitomaksuista, kilometrikorvauksista sekä eläinlääkäripalveluista.

Talousluvut

950 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Aikuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-322 700	0	-322 700	-265 382	57 318	17,76%
TOIMINTAKATE	-322 700	0	-322 700	-265 382	57 318	17,76%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0 %
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-322 700	0	-322 700	-265 382	57 318	17,76%
SISÄISET						
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAMENOT	0	0	0	0	0	0,00 %

15 Käyttötalouden toteutuminen

Edellä esitetyistä valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden toteutumisvertailuista ilmenevät talousarvioon varatut määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuminen sekä poikkeama toteutumisesta. Alkuperäinen talousarvio ja siihen hyväksytyt muutokset on esitetty erikseen. Määrärahan ylitys talousarviosta on esitetty -merkillä ja alitus ilman etumerkkiä.

Sisäiset menot ovat tilahallinnon laskuttamia sisäisiä vuokria, ateria- ja siivouspalveluiden ostoja, atk-kustannusten ja taloushallintopalvelujen jakoja sekä kopiointimenoja ja muita lautakuntien välisiä palvelujen ostoja. Sisäiset tulot taas ovat vastaavasti laskuttavan yksikön palvelujen myyntituloja.

Poistot talousarvioon verrattuna näkyvät suoraan ao. tulosalueen kohdalta. Poistojen ylitykset johtuvat uusista investoinneista, niitä ei ole perusteltu. Vain ulkoisten menojen ylitykset ja tulojen alitukset on perusteltu.

Seuraavassa on esitetty perustelut olennaisista menojen ylityksistä ja tulojen alituksista valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden (sisältää talousarvion muutokset) tasolla.

Keskusvaalilautakunta

Tulojen ylitys n. 4 100 euroa ja menojen alitus n. 10 400 euroa. Tulot toteutuivat arvioitua suurempina. Menojen alitus johtuu palvelujen ostojen toteutumisesta (n. 8 400 euroa) ja muiden toimintakulujen toteutumisesta (n. 2 800 euroa) arvioitua pienempinä.

Tarkastuslautakunta

Menojen alitus n. 8 600 euroa. Menojen alitus johtuu pääosin siitä, että palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä.

Kaupunginhallitus

Hallinto Tulojen ylitys n. 43 400 euroa ja menojen alitus n. 78 900 euroa. Tulojen ylitys johtuu maa-alueiden myynnistä, joista on tullut luovutusvoittoa n. 41 700 euroa. Palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä.

Elinvoimapalvelut Tulojen ylitys n. 3 000 euroa ja menojen alitus n. 242 700 euroa. Menojen alitus johtuu pääosin siitä, että palvelujen ostot ja henkilöstökulut toteutuivat arvioitua pienempinä.

Maaseutupalvelut Tulojen ylitys n. 17 800 euroa ja menojen alitus n. 8 400 euroa. Menojen alitus johtuu pääosin palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempinä.

Maa- ja metsätilat Tulojen alitus n. 26 300 euroa ja menojen alitus 30 400 euroa. Menojen alitus johtuu pääosin palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempinä.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimen hallinto	Tulojen alitus n. 16 400 euroa. Menojen alitus n. 22 700 euroa. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Perusopetus	Tulojen ylitys n. 251 300 euroa ja menojen ylitys n. 46 500 euroa. Tulojen ylitys johtuu, kun myyntituottoja saatiin arvioitua enemmän johtuen (mm. sijoitettujen oppilaiden laskutus ja Valtiovarainministeriön maksama kotikuntakorvaus). Menojen ylitys johtuu pääosin henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua suurempina.
Toisen asteen koulutus	Tulojen alitus n. 46 900 euroa ja menojen alitus n. 12 300 euroa. Tulojen alitus johtuu toimintatuottojen toteutumisesta arvioitua pienempänä. Hankerahoituksia saatiin arvioitua vähemmän. Menojen alitus johtuu palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Varhaiskasvatus	Tulojen ylitys n. 40 000 euroa ja menojen alitus 513 000 euroa. Tulojen ylitys johtuu, kun myyntituotot kasvoivat muiden kuntien ostaessa varhaiskasvatuspalveluita Somerolta. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta huomattavasti arvioitua pienempänä. Rekrytoinneista huolimatta pätevää varhaiskasvatuksen henkilöstöä ei saatu palkattua sekä perhepäivähoitajien määrä vähentyi. Lisäksi aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa alitusta johtuen varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen muutoksista.
Vapaa sivistystyö	Menojen alitus n. 12 100 euroa. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Kirjastopalvelut	Tulojen ylitys n. 4 300 euroa ja menojen alitus n. 43 100 euroa. Tulot, kirjastomaksut, toteutuivat arvioitua suurempana ja menojen alitus johtui palvelujen ostojen ja aineistojen hankintakulujen toteutumisesta arvioitua vähäisempinä sekä henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Vapaa-aikapalvelut	Tulojen ylitys n. 20 100 euroa ja menojen ylitys n. 47 200 euroa. Menojen ylitys johtuu matkustus- ja kuljetuskustannuksista sekä elintarvikeostoista. Kustannuksia selittää Someron harrastamisen mallin kevään 2024 kuljetukset sekä Someron harrastamisen mallin välipalakustannukset.

Tekninen lautakunta

Tekninen hallinto	Tulojen alitus n. 2 100 euroa ja menojen ylitys n. 11 500 euroa. Ylitys johtuu pääosin henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua suurempana.
Tilahallinto	Tulojen alitus n. 702 300 euroa. Tulojen alitus johtui pääosin vuokratulojen toteutumisesta arvioitua vähäisempänä. Menojen alitus n. 268 100 euroa johtui pääosin vuokramenojen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Liikennealueet ja yl.alueet	Tulojen ylitys n. 3 800 euroa ja menojen ylitys n. 145 300 euroa. Menojen ylitys johtui pääosin siitä, että palvelujen ostot toteutuivat arvioitua suurempana sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavarojen ostot toteutuivat arvioitua suurempana.
Hulevesihuolto	Tulojen alitus n. 1000 euroa ja menojen alitus n. 29 000 euroa. Pääosin palvelujen ostot ja henkilöstökulut toteutuivat arvioitua pienempänä.
Tietohallinto	Tulojen ylitys n. 358 300 euroa ja menojen alitus n. 159 200 euroa. Tulojen ylitys johtuu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen maksamien koneiden ja laitteiden vuokrien toteutumisesta arvioitua suurempana. Menojen alitus johtuu pääosin palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempänä.

Ympäristölautakunta

Ympäristötoimen hallinto	Henkilöstömenot pysyivät hyvin kurissa ja alittuivat noin 20 000 euroa. Palvelujen ostot alittuivat noin 8 200 euroa.
Tietoimi	Toimintatuotot: Ei laskutettavaa toimintaa Toimintakulut alittuivat noin 25 000 euroa. Perusparannusavustuksiin varattua rahaa jäi käyttämättä noin 15 000 euroa, koska perusparannuskohteiden määrä vaihtelee vuosittain. Palvelujen ostot ja muut toimintakulut alittuivat noin 10 000 euroa.
Rakennusvalvonta	Toimintatuotot ylittyivät noin 12 000 euroa, lupatuloissa on normaalia vuosittaista vaihtelua. Toimintakulut alittuivat n. 13 000 euroa, alitus johtuu pääosin palvelujen ostoista, jotka toteutuivat arvioitua pienempinä. Talousarviossa oli varauduttu lainsäädännön muutoksista aiheutuviin kustannuksiin. Muutokset etenevät kuitenkin ennakoitua hitaammin ja kustannukset kohdistuvat todennäköisesti seuraaville vuosille.
Ympäristönsuojelu	Tulojen ylitys (n. 11 900 euroa) johtuu ennakoitua suuremmasta lupapäätösten ja muiden maksullisten päätösten määrästä. Päätösten määrässä on vuosittaista ennakoimatonta vaihtelua. Palveluiden ostojen alitus (n. 17 700 euroa), johtuu pääosin siitä, että muihin yhteistoimintaosuuksiin budjetoidut kulut (6 000 euroa) on vuoden 2024 osalta merkitty yleishallinnon

kustannuspaikalle. Lisäksi asiantuntijapalveluiden käyttötarve on ollut ennakoitua vähäisempää, jonka vuoksi niiden osalta kulujen alitus oli n. 11 000 €.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden alitus (n. 4 200 euroa) johtuu siitä, että kirjallisuutta, kalustoa ja vaatteistoa on ollut tarve hankkia ennakoitua vähemmän.

Muiden toimintakulujen alitus (20 000 euroa) johtuu pääasiassa siitä, että kyseiselle tilille budjetoitu Valonian osallistumismaksu (n. 16 300 euroa) on vuoden 2024 osalta merkitty yleishallinnon kustannuspaikalle.

Yhdyskuntasuunnittelu

Tulojen alitus on n. 2 500 euroa, josta suurin osa selittyy maainesvalvonnan lupamaksutulojen vähäisellä määrällä, kun uusia lupahakemuksia ei ole tullut vireille.

Toimintakulujen alitus on n. 151 500 euroa, josta henkilöstökulujen osuus on n. 10 000 euroa, palvelujen ostot noin 128 000 euroa sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat noin 8 600 euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta poikkeama johtuu suurelta osin siitä, että kalustoon liittyviä hankintoja (esimerkiksi joidenkin oheislaitteiden uusimista) ei ole tarvinnut tehdä. Henkilöstöön varattuja määrärahojen käyttö on alittunut, koska määräaikaisen henkilöstön palkkaamiselle ei ole katsottu olevan akuuttia tarvetta. Merkittävä osa palvelujen ostoihin tehtäväalueelle varatuista määrärahoista on osoitettu kaavoitukseen. Kiireellisimmissä kaavatöissä (rantakaavat) suunnittelukulut ovat ohjautuneet suoraan maanomistajille. Muut kaavoitukseen liittyvät akuutit asiat (suunnittelutarveratkaisut, poikkeamiset, digitalisaatio) ovat hoituneet kaupungin omana työnä, jolloin asiantuntijapalvelujen hankinnalle ei ole ollut välttämätöntä tarvetta. Mittaus- ja kiinteistötoimessa on puolestaan varauduttu talousarviossa asiantuntijapalvelujen resursoinnin osalta digitalisaatiohankkeisiin ja Maanmittauslaitoksen kiinteistötoimituksista aiheutuviin palvelumaksuihin. Etenkin työaikavelvoitteisista toimituksista johtuen toimituskulujen vaihtelu voi vuodesta riippuen olla jopa 50 000 euroa.

Ympäristöterveydenhuolto

Palveluiden ostot pysyivät hyvin talousarviossa menojen alittuessa noin 33 000 eurolla.

15.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimintatuotot

Ulkoisten toimintatuottojen toteutuma oli n. 7,5 milj. euroa. Toimintatuottojen toteutumisprosentti oli 98,6 %. Tuotot olivat n. 0,34 milj. euroa (4,7 %) edellisvuotta suuremmat. Talousarviossa v. 2024 toimintatuotot olivat 7,25 milj. euroa. Talousarviomuutoksia toimintatuottoihin lisättiin 345 000 euroa vuoden 2024 aikana, jonka jälkeen toimintatuotot olivat 7,60 milj. euroa.

Myyntituottoja kertyi n. 2,6 milj. euroa, joka oli n. 0,55 milj. euroa (26,3%) enemmän, kuin edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana. Maksutuottoja kertyi 0,5 milj. euroa, joka oli lähes saman verran (2,7 %) kuin edellisenä vuotena. Tuet ja avustukset olivat 0,7 milj. euroa ja muut toimintatuotot n. 3,7 milj. euroa. Tukiin ja avustuksiin on kirjattu mm. työllistettävistä saatu palkkatuki, Valtion kertakorvaus TE –palvelu-uudistuksen muutoskuluja kattamiseen, Kelan työterveyshuollon korvaus sekä erilaisia hankeavustuksia. Muut toimintatuotot vähenivät n. 0,073 milj. euroa (-1,9 %) viime vuodesta. Muihin tuottoihin kirjataan pääasiassa vuokratuottoja. Tämän lisäksi muita tuloja ovat kertaluonteiset muihin tulolajeihin kuulumattomat tulot.

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut olivat v. 2024 talousarviossa noin 29,12 milj. euroa. Talousarviomuutoksia toimintakuluihin hyväksyttiin vuoden aikana yhteensä 219 000 euroa, joiden jälkeen ulkoisten toimintakulut olivat n. 29,34 milj. euroa vuoden 2024 talousarviossa.

Ulkoisten toimintakulujen toteutuma oli noin 27,9 milj. euroa, joka n. 1,5 milj. euroa vähemmän, kuin talousarviossa oli arvioitu. Ulkoiset toimintakulut vähenivät edellisestä vuodesta noin 0,9 milj. euroa (-3,1 %).

Ulkoisista toimintakuluista henkilöstökulujen toteutuma oli n. 16,9 milj. euroa (vuonna 2023 16,8 milj. euroa). Henkilöstökulujen toteutuma oli 97,5 % ja ne alittivat talousarvion noin 0,4 milj. eurolla.

Varsinaiset palkkamenot olivat noin 13,6 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisestä vuodesta n. 0,3 milj. euroa. Palkoista on vähennetty sairausvakuutuskorvaukset ja tapaturmakorvaukset. Näiden tulojen osuus oli vuonna 2024 yhteensä 163 385 euroa ja 213 304 euroa vuonna 2023. Henkilösivukulujen toteutuma oli noin 3,3 milj. euroa ja ne pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna n. 0,15 milj. euroa.

Palvelujen ostojen toteutuma oli 5,9 milj. euroa ja ne alittivat 5,4 % talousarviomäärärahan. Suurimmat menot ovat asiakaspalveluiden ostot n. 0,3 milj. euroa, asiantuntijapalvelut n. 0,4 milj. euroa, muut yhteistoimintaosuudet n. 0,4 milj. euroa, rakentamis- ja kunnossapitopalvelut n. 1,1 milj. euroa, puhtaanapito- ja pesulapalvelut 0,8 milj. euroa, ICT-palvelut n. 0,8 milj. euroa ja matkustus- ja kuljetuspalvelut n. 1,0 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat noin 3,0 milj. euroa, avustukset noin 1,4 milj. euroa ja muut toimintakulut noin 0,7 milj. euroa, jotka ovat suurimmaksi osaksi vuokratuloja.

Toimintakate

Talousarviossa toimintakate oli noin 21,87 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen n. 21,75 milj. euroa. Tilinpäätöksessä toimintakate oli 20,36 milj. euroa ja se jäi noin 1,39 milj. euroa alle talousarvion. Vuoden 2023 toimintakate oli noin 21,60 milj. euroa.

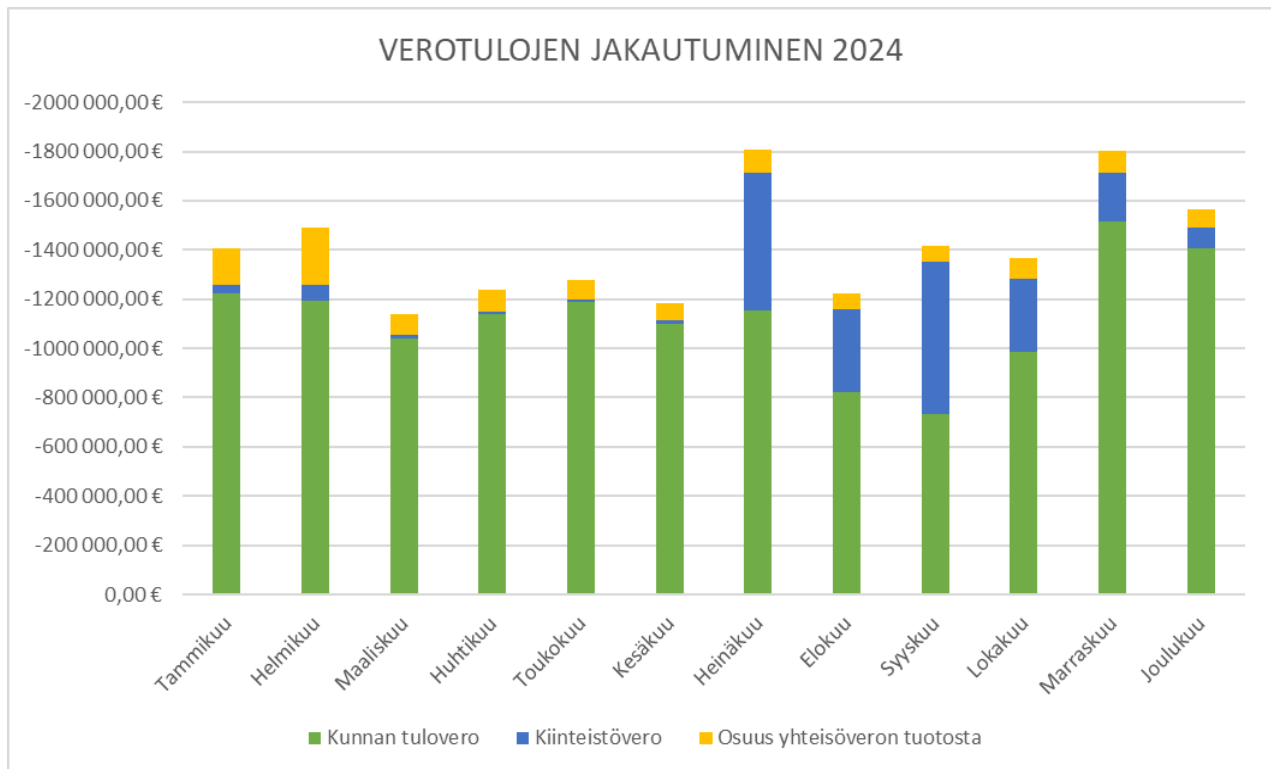
Verotulot

Verotuloja oli budjetoitu 16,07 milj. euroa ja niitä kertyi noin 16,92 milj. euroa. Vuonna 2023 verotulot olivat noin 16,40 milj. euroa. Verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 0,53 milj. euroa.

Tuloverojen toteutuma oli noin 13,50 milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 0,5 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto oli noin 1,18 milj. euroa, joka oli noin 0,3 milj. edellisvuotta vähemmän. Kiinteistövero kertyi noin 2,23 milj. euroa, joka oli noin 0,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

VEROTULOT 2024	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12/2024	Poikkeama	Poikk-%
Kunnan tulovero	12 598 000	0	12 598 000	13 502 315	904 315	7,2 %
Kiinteistövero	2 245 000	0	2 245 000	2 234 416	-10 584	-0,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 228 000	0	1 228 000	1 183 346	-44 654	-3,6 %
YHTEENSÄ	16 071 000	0	16 071 000	16 920 077	849 077	5,3 %

Alla olevassa taulukossa on esitetty verotulojen jakautuminen kuukausittain:

Verovuodelta maksuunpantu veroja valmistuneen verotuksen mukaan:

Verovuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo, milj. €	Muutos-%
2021	20,50	29,3	1,4 %
2022	20,50	26,96	-8,2 %
2023	7,86	13,0	-48,2 %
2024	8,2	13,5	3,9 %

Kiinteistöveroprosentit

Verovuosi	Yleinen	Vakit. asuinrakennus	Muu rakennus
2021	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2022	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2023	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2024	0,93 %	0,41 %	0,93 %

Voimalaitokset ja rakennelmat 3,10 % ja yleishyödyllinen yhteisö 0 % vuonna 2024.

Valtionosuudet

Someron kaupungin vuoden 2024 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan n. 7,91 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli n. 8,39 milj. euroa. Ylitystä oli vain noin 485 700 euroa. Vuonna 2023 valtionosuuksien kertymä oli yhteensä n. 10,64 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet vähenivät edellisestä vuodesta noin 19,5 milj. euroa.

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2024	Poikkeama
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 870 200	0	1 870 200	1 886 322	16 122
5502 Verotul.perust.valt.os.tasaus	3 966 300	0	3 966 300	3 966 366	66
Opet.-ja kult.toim. 5701 Valtionosuus	239 700	0	239 700	714 367	474 667
5890 Verotulomenetysten korvaus	1 831 100	0	1 831 100	1 825 933	-5 167
Yhteensä	7 907 300	0	7 907 300	8 392 988	485 688

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuottoja kertyi noin 32 000 euroa. Muita rahoitustuottoja saatiin 84 182 euroa, joista osinkotuottoja oli noin 58 719 euroa ja muita rahoitustuottoja noin 25 463 euroa. Osinkotuotoista Someron Talkkari Oy maksoi 4 600 euroa. Lisäksi osinkotuottoja saatiin mm. Lounealta 9 369 euroa, Säästöpankkien keskuspankilta 12 524 euroa, Metsäliiton osuuskunnasta 3 256 euroa ja Kuntarahoitukselta 16 900 euroa. Lainojen korkoja maksettiin noin 484 160 euroa.

Vuosikate

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä vuosikate oli n. 4,6 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli n. 5,2 milj. euroa.

Poistot ja arvonalentumiset

Käyttöomaisuuden poistot olivat yhteensä noin 3,07 milj. euroa.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden ylijäämä on noin 1,5 milj. euroa.

15.2 Talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailu v. 2024

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	5 567 900	300 000	5 867 900	6 426 786	558 886	9,52%	109,52%
MAKSUTUOTOT	445 900	0	445 900	463 973	18 073	4,05%	104,05%
TUET JA AVUSTUKSET	1 109 100	45 000	1 154 100	777 659	-376 441	-32,62%	67,38%
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 105 500	0	9 105 500	8 811 982	-293 518	-3,22%	96,78%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	16 228 400	345 000	16 573 400	16 480 400	-93 000	-0,56%	99,44%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-17 312 400	-10 000	-17 322 400	-16 891 125	431 275	2,49%	97,51%
PALKAT JA PALKKIOT	-13 985 900	-10 000	-13 995 900	-13 634 889	361 011	2,58%	97,42%
HENKILÖSIVUKULUT	-3 326 500	0	-3 326 500	-3 256 236	70 264	2,11%	97,89%
ELÄKEKULUT	-2 826 600	0	-2 826 600	-2 771 508	55 092	1,95%	98,05%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-499 900	0	-499 900	-484 728	15 172	3,04%	96,96%
PALVELUJEN OSTOT	-9 959 650	-171 000	-10 130 650	-9 813 804	316 846	3,13%	96,87%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 050 650	0	-3 050 650	-2 959 574	91 076	2,99%	97,01%
AVUSTUKSET	-1 431 500	-38 000	-1 469 500	-1 357 820	111 680	7,6%	92,4%
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 347 000	0	-6 347 000	-5 818 345	528 655	8,33%	91,67%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-38 101 200	-219 000	-38 320 200	-36 840 667	1 479 533	3,86%	96,14%
TOIMINTAKATE	-21 872 800	126 000	-21 746 800	-20 360 267	1 386 533	6,38%	93,62%
VEROTULOT	16 071 000	0	16 071 000	16 920 077	849 077	5,28%	105,28%
VALTIONOSUDET	7 907 300	0	7 907 300	8 392 988	485 688	6,14%	106,14%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	1 000	0	1 000	32 044	31 044	3 104,45%	3 204,45%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	143 900	0	143 900	84 182	-59 718	-41,5%	58,5%
KORKOKULUT	-260 000	0	-260 000	-484 160	-224 160	-86,22%	186,22%
MUUT RAHOITUSKULUT	-19 000	0	-19 000	-4 158	14 842	78,12%	21,88%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-134 100	0	-134 100	-372 092	-237 992	-177,47%	277,47%
VUOSIKATE	1 971 400	126 000	2 097 400	4 580 706	2 483 306	118,4%	218,4%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 602 800	0	-2 602 800	-3 069 131	-466 331	-17,92%	117,92%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 602 800	0	-2 602 800	-3 069 131	-466 331	-17,92%	117,92%
TILIKAUDEN TULOS	-631 400	126 000	-505 400	1 511 576	2 016 976	399,09%	-299,09%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-631 400	126 000	-505 400	1 511 576	2 016 976	399,09%	-299,09%

Tuloslaskelman toteutumisvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät.

16 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointeihin oli talousarviossa varattu n. 12,9 milj. euroa. Investointien osalta hyväksyttiin kaksi määrärahamuutosta. Määrärahamuutokset koskivat Joensuun koulun sisäilmakorjausta sekä Mäkelän alueen kunnallistekniikkaa.

Kiinteä omaisuus ja osakkeet

Maa-alueiden ja rakennusten ostoihin oli talousarviossa varattu 100 000 euroa. Ostoihin käytettiin yhteensä n. 19 100 euroa. Maa-alueiden myynneistä saatiin tuloja n. 108 800 euroa.

Osakkeiden ostoon oli varattu 10 000 euroa. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän purkautumisen yhteydessä kaupungille luovutettiin Tuomi Logistiikka Oy:n ja Numera Palvelut Oy:n osakkeita, yhteensä 5 osaketta. Osakkeiden hinta yhteensä 9,22 €.

Kaupunki luovutti Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n yhden osakkeen. Vastikkeena Loimijoen Kuntapalvelut luovutti yhden Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy:n osakkeen kaupungille. Osakkeen arvo 1 148 euroa.

Osakkeiden myyntiin oli varattu 100 000 euroa. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän purkautuessa, kaupungille maksettava jako-osuus oli 41 938 euroa. Luovutustappioita kertyi 17 475 euroa.

Irtain omaisuus

Tietokoneohjelmien hankintoihin oli varattu 100 000 euroa. Määrärahojen käyttö oli n. 31 106 euroa, joka käytettiin kameravalvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen sekä kiinteistöautomaatio-ohjelmiston päivittämiseen.

Koneisiin ja kalusteisiin oli talousarviossa varattu 172 000 euroa. Määrärahojen käyttö oli n. 117 100 euroa, joka koostui seuraavista hankinnoista: lukion oppivelvollisuuden digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 19 800 euroa, esiopetuksen digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 25 700 euroa, perusopetuksen digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 46 300 euroa, Kirkonmäen koulun oppilaiden koulupöytien hankinnat 10 900 euroa sekä Tuulihatun päiväkodin leikki- ja kiipeilyvälineiden hankinnat 14 400 euroa.

Talonrakennus

Talousarviossa oli varattu 9 350 000 euroa talonrakennusinvestointeihin. Määrärahojen käyttö oli n. 7 007 800 euroa, joista suurin menoerä oli uuden palvelutalon Satumaan rakentaminen n. 6449 800 euroa ja johon kaupunki sai rahoitusosuuksia n. 2 156 000 euroa.

Leivonpesän päiväkodin suunnittelukustannuksiin käytettiin n. 161 800 euroa, vuokra-asuntojen kunnostuksiin n. 69 600 euroa, Joensuun koulun Atrium-rakennuksen sisäilmakorjaukseen n. 110 100 euroa, Nuppulinnan lukituskustannuksiin n. 21 500 euroa, hammashoitolan vesikaton huoltomaa-laukseen n. 14 400 euroa, monitoimihallin vesikaton huopa ja sisäovien uusimiseen n. 54 900 euroa sekä urheilukentän katsomo- ja huoltorakennuksen suunnittelukustannuksiin n. 2 700 euroa. Kiinteistöjen muihin korjauksiin käytettiin n. 123 000 euroa.

Julkisen käyttöomaisuuden rakentaminen

Talousarviossa oli varattu julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 3 173 700 euroa.

Kaavateiden kestopäällysteisiin käytettiin n. 99 600 euroa, kaavateiden rakentamiseen n. 48 600 euroa, katuvalaistukseen n. 195 100 euroa, keskustaajaman liikenneturvallisuuden parantamiseen n. 26 200 euroa, hulevesiverkoston parantamiseen ja laajentamiseen n. 441 700 euroa, uima- paikan perustamiseen Elonpellon alueelle n. 12 100 euroa ja keskusta-alueen kohdevalaistukseen n. 16 200 euroa.

Antintien alueen kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin 87 106 euroa, Mäkelän alueen kunnal- listekniikan parantamiseen n. 530 200 euroa ja kevyenliikenteen väylien parantamiseen n. 615 100 euroa. Someron Vesihuolto Oy osallistui Antintien, Mäkelän ja Turuntien rakentamisen kustannuksiin 566 100 eurolla.

Puistojen rakentamiseen käytettiin n. 37 900 euroa, johon saatiin avustusta Lahja Oksasen testa- mentista 15 000 euroa. Kokonaisvaltaiseen kaupunkivesien hallintasuunnitelmaan käytettiin 28 900 euroa, johon saatiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämää avustusta 23 100 eu- roa. Skeittiparkin rakentamiseen saatiin Lounais-Suomen aluehallintokeskuksen myöntämiä avus- tuksia n. 8 000 euroa.

Osakkeet ja osuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Tot.-%	Ed. vuosi vast. ajank.
120 KI / Osakkeet ja osuudet							
9100 Osakkeet	90 000	0	90 000	41 930	-48 071	46,59%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	-1 157	8 843	11,57%	0
Tulot	100 000	0	100 000	43 087	-56 913	43,09%	0
Pysyvien vastaavien myynnit	100 000	0	100 000	43 087	-56 913	43,09%	0
120 KI / Osakkeet ja osuudet yhteensä	90 000	0	90 000	41 930	-48 071	46,59%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	-1 157	8 843	11,57%	0
Tulot	100 000	0	100 000	43 087	-56 913	43,09%	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		0
Pysyvien vastaavien myynnit	100 000	0	100 000	43 087	-56 913	43,09%	0

Maa- ja vesialueet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk.-%	Tot.-%	Ed. vuosi vast. ajank.
110 KI / Maa- ja vesialueet								
9000 Maa-alueet	50 000	0	50 000	89 739	39 739	79,48%	179,48%	-300 760
Menot	-100 000	0	-100 000	-19 100	80 900	80,9%	19,1%	-303 051
Tulot	150 000	0	150 000	108 839	-41 161	-27,44%	72,56%	2 291
Pysyvien vastaavien myynnit	150 000	0	150 000	108 839	-41 161	-27,44%	72,56%	2 291
110 KI / Maa- ja vesialueet yhteensä	50 000	0	50 000	89 739	39 739	79,48%	179,48%	-300 760
Menot	-100 000	0	-100 000	-19 100	80 900	80,9%	19,1%	-303 051
Tulot	150 000	0	150 000	108 839	-41 161	-27,44%	72,56%	2 291
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	150 000	0	150 000	108 839	-41 161	-27,44%	72,56%	2 291

Tietokoneohjelmistot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
101 KI / Tietokoneohjelmistot								
9233 Varhaiskasv. järj. päiv.	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9234 Kuntatoimisto, asianhall. päiv	0	0	0	0	0			-19 865
Menot	0	0	0	0	0			-19 865
Tulot	0	0	0	0	0			0
9238 www.sivuston uusinta	0	0	0	0	0			0
Menot	0	0	0	0	0			0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9240 Kiinteistöaut.ohjelmiston päiv	-20 000	0	-20 000	-15 600	4 400	22,0%	78,0%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	-15 600	4 400	22,0%	78,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9241 Työajanseuranta- ja kulunvalvo	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9242 Kameravalv. laaj.	-30 000	0	-30 000	-15 506	14 494	48,31%	51,69%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	-15 506	14 494	48,31%	51,69%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
101 KI / Tietokoneohjelmistot yhteensä	-100 000	0	-100 000	-31 106	68 894	68,89%	31,11%	-19 865
Menot	-100 000	0	-100 000	-31 106	68 894	68,89%	31,11%	-19 865
Tulot	0	0	0	0	0			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Koneet ja kalusto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot.-%	Ed. vuosi vast. ajank.
116 KI / Koneet ja kalusto								
9221 Oppivelvollis. laaj. lukio	-35 000	0	-35 000	-19 769	15 231	43,52%	56,48%	-28 856
Menot	-35 000	0	-35 000	-19 769	15 231	43,52%	56,48%	-28 856
Tulot	0	0	0	0	0			0
9228 Digilisaatio perusopetus	-50 000	0	-50 000	-46 341	3 659	7,32%	92,68%	0
Menot	-50 000	0	-50 000	-46 341	3 659	7,32%	92,68%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9237 Esiopetuksen digitalisaatio	-35 000	0	-35 000	-25 680	9 320	26,63%	73,37%	-31 052
Menot	-35 000	0	-35 000	-25 680	9 320	26,63%	73,37%	-31 052
Tulot	0	0	0	0	0			0
9239 VRS-mittauskaluston uusiminen	0	0	0	0	0			-32 520
Menot	0	0	0	0	0			-32 520
Tulot	0	0	0	0	0			0
9244 Kirkonm.koulun koulupöydät	-12 000	0	-12 000	-10 913	1 087	9,06%	90,94%	0
Menot	-12 000	0	-12 000	-10 913	1 087	9,06%	90,94%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9245 CNC Laser-leikkuri	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9246 Leikki- ja kiip.väl. Tuulihatt	-20 000	0	-20 000	-14 351	5 649	28,24%	71,76%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	-14 351	5 649	28,24%	71,76%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
116 KI / Koneet ja kalusto yhteensä	-172 000	0	-172 000	-117 055	54 945	31,94%	68,06%	-92 428
Menot	-172 000	0	-172 000	-117 055	54 945	31,94%	68,06%	-92 428
Tulot	0	0	0	0	0			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
111 KI / Rakennukset								
9510 Kiint. muut korjaukset	-120 000	0	-120 000	-123 104	-3 104	-2,59%	102,59%	-36 395
Menot	-120 000	0	-120 000	-123 104	-3 104	-2,59%	102,59%	-36 395
Tulot	0	0	0	0	0			0
9524 Aurinkovoima-/energia	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	-60 672
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	-60 672
Tulot	0	0	0	0	0			0
9527 Uimahalli	0	0	0	0	0			-11 786
Menot	0	0	0	0	0			-19 046
Tulot	0	0	0	0	0			7 260
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			7 260
9529 Uusi palvelutalo	-5 338 000	0	-5 338 000	-4 293 739	1 044 261	19,56%	80,44%	-2 613 016
Menot	-8 500 000	0	-8 500 000	-6 449 783	2 050 217	24,12%	75,88%	-4 769 058
Tulot	3 162 000	0	3 162 000	2 156 044	-1 005 956	-31,81%	68,19%	2 156 042
Rahoitusosuudet	3 162 000	0	3 162 000	2 156 044	-1 005 956	-31,81%	68,19%	2 156 042
9530 Leivonpesän päiväkotii	-300 000	0	-300 000	-161 769	138 231	46,08%	53,92%	-11 425
Menot	-300 000	0	-300 000	-161 769	138 231	46,08%	53,92%	-11 425
Tulot	0	0	0	0	0			0
9531 Oppimisymp. selvitystyön tilas	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9532 Monitoimihalli, katsomo	0	0	0	0	0			-27 930
Menot	0	0	0	0	0			-27 930
Tulot	0	0	0	0	0			0
9533 Kaupungint./aula. 1. ja 2. kor	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9540 Vuokra-asunnot, kunnostukset	-60 000	0	-60 000	-69 578	-9 578	-15,96%	115,96%	-41 519
Menot	-60 000	0	-60 000	-69 578	-9 578	-15,96%	115,96%	-41 519
Tulot	0	0	0	0	0			0
9544 Joensuu koulu	-80 000	-32 000	-112 000	-110 112	1 888	1,69%	98,31%	0
Menot	-80 000	-32 000	-112 000	-110 112	1 888	1,69%	98,31%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0

Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9545 Terveysk. paloilm.uusim. ja no	0	0	0	0	0			-109 914
Menot	0	0	0	0	0			-109 914
Tulot	0	0	0	0	0			0
9547 Kiiruu talo, vesikatto, ulkopi	0	0	0	0	0			-55 035
Menot	0	0	0	0	0			-55 035
Tulot	0	0	0	0	0			0
9549 Kiinteä varavoima, keskuskeitt	0	0	0	0	0			-61 913
Menot	0	0	0	0	0			-61 913
Tulot	0	0	0	0	0			0
9550 Väistötilojen myynti, Kiiruun	0	0	0	0	0			20 917
Menot	0	0	0	0	0			0
Tulot	0	0	0	0	0			20 917
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			20 917
9551 Lukitus, mm. Nuppulinna	-40 000	0	-40 000	-21 491	18 509	46,27%	53,73%	0
Menot	-40 000	0	-40 000	-21 491	18 509	46,27%	53,73%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9552 Hammash. vesikatto,	-25 000	0	-25 000	-14 398	10 602	42,41%	57,59%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	-14 398	10 602	42,41%	57,59%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9553 Monitoimihal. vesikat.,sisäove	-80 000	0	-80 000	-54 855	25 145	31,43%	68,57%	0
Menot	-80 000	0	-80 000	-54 855	25 145	31,43%	68,57%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9554 Urheilukent., katsomo -ja huot	-50 000	32 000	-18 000	-2 680	15 320	85,11%	14,89%	0
Menot	-50 000	32 000	-18 000	-2 680	15 320	85,11%	14,89%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
111 Ki / Rakennukset yhteensä	-6 188 000	0	-6 188 000	-4 851 725	1 336 275	21,59%	78,41%	-3 008 687
Menot	-9 350 000	0	-9 350 000	-7 007 769	2 342 231	24,88%	74,95%	-5 192 906
Tulot	3 162 000	0	3 162 000	2 156 044	-1 005 956	-31,81%	68,19%	2 184 219
Rahoitusosuudet	3 162 000	0	3 162 000	2 156 044	-1 005 956	-31,81%	68,19%	2 163 302
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			20 917

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait.								
9505 Urheilukenttä (saneeraus)	0	0	0	0	0			-739 546
Menot	0	0	0	0	0			-1 081 546
Tulot	0	0	0	0	0			342 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			342 000
9700 Kaavateiden kestopäällysty	-90 000	0	-90 000	-99 617	-9 617	-10,69%	110,69%	-72 277
Menot	-90 000	0	-90 000	-99 617	-9 617	-10,69%	110,69%	-72 277
Tulot	0	0	0	0	0			0
9701 Kaavateiden rakentaminen	-200 000	25 000	-175 000	-48 601	126 399	72,23%	27,77%	-154 449
Menot	-200 000	25 000	-175 000	-48 601	126 399	72,23%	27,77%	-154 449
Tulot	0	0	0	0	0			0
9702 Katuvalaistus	-210 000	0	-210 000	-195 128	14 872	7,08%	92,92%	-109 180
Menot	-210 000	0	-210 000	-195 128	14 872	7,08%	92,92%	-109 180
Tulot	0	0	0	0	0			0
9703 Kevyenliikenteen väylät	-719 600	0	-719 600	-615 839	103 761	14,42%	85,58%	-152 346
Menot	-890 000	0	-890 000	-616 139	273 861	30,77%	69,23%	-152 346
Tulot	170 400	0	170 400	300	-170 100	-99,82%	0,18%	0
Rahoitusosuudet	170 400	0	170 400	300	-170 100	-99,82%	0,18%	0
9705 Keskustaa. liikenneturv.par.	-30 000	0	-30 000	-26 219	3 781	12,6%	87,4%	-120 848
Menot	-30 000	0	-30 000	-26 219	3 781	12,6%	87,4%	-120 848
Tulot	0	0	0	0	0			0
9706 Mäkelän alueen kunnallistek.	-460 000	-170 000	-630 000	-530 159	99 841	15,85%	84,15%	-87 365
Menot	-620 000	-170 000	-790 000	-530 159	259 841	32,89%	67,11%	-87 365
Tulot	160 000	0	160 000	0	-160 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	160 000	0	160 000	0	-160 000	-100,0%	0,0%	0
9707 Hulevesiverkosto	-330 000	0	-330 000	-441 711	-111 711	-33,85%	133,85%	8 848
Menot	-330 000	0	-330 000	-441 711	-111 711	-33,85%	133,85%	-32 645
Tulot	0	0	0	0	0			41 493
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			41 493
9708 Puistojen rakentaminen	-15 000	0	-15 000	-22 855	-7 855	-52,37%	152,37%	-10 360
Menot	-15 000	0	-15 000	-37 855	-22 855	-152,37%	252,37%	-10 360
Tulot	0	0	0	15 000	15 000			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	15 000	15 000			0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9711 Lasten liikuntapuisto	0	0	0	0	0			-55 889
Menot	0	0	0	0	0			-75 021
Tulot	0	0	0	0	0			19 132
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			19 132
9712 Skeittiparkki	0	0	0	8 024	8 024			-46 473
Menot	0	0	0	0	0			-84 497
Tulot	0	0	0	8 024	8 024			38 024
Rahoitusosuudet	0	0	0	8 024	8 024			38 024
9717 Antintien alueen kunnallistek.	-262 000	145 000	-117 000	-87 106	29 894	25,55%	74,45%	-870 518
Menot	-535 000	145 000	-390 000	-87 106	302 894	77,67%	22,33%	-870 518
Tulot	273 000	0	273 000	0	-273 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	273 000	0	273 000	0	-273 000	-100,0%	0,0%	0
9721 Kt52 Joensuunt. liikenneympyrä	0	0	0	0	0			-25 671
Menot	0	0	0	0	0			-25 671
Tulot	0	0	0	0	0			0
9723 Uimapaikka (Elonpelto)	-25 000	0	-25 000	-12 114	12 886	51,55%	48,45%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	-12 114	12 886	51,55%	48,45%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9724 Venelaiturien lisääm.	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9729 Tori, valaistuksen uusim.	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9730 Jäähalli, ulkokauk. valaisimet	0	0	0	0	0			-9 972
Menot	0	0	0	0	0			-9 972
Tulot	0	0	0	0	0			0
9731 Rinnet-Pääskyt. hulevesilinja	0	0	0	0	0			-167 506
Menot	0	0	0	0	0			-173 504
Tulot	0	0	0	0	0			5 998
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			5 998
9732 Keskusta-alue kohdevalaistus	-35 000	0	-35 000	-16 234	18 766	53,62%	46,38%	0
Menot	-35 000	0	-35 000	-16 234	18 766	53,62%	46,38%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2024	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9733 Kalastuslaituri Kohnamäki	0	0	0	0	0			0
Menot	0	0	0	0	0			0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9734 Hulevesiverk. Lammin	0	0	0	0	0			-165 309
Menot	0	0	0	0	0			-165 309
Tulot	0	0	0	0	0			0
9736 Vesienhallinnan kokonaisuun.	-11 900	0	-11 900	-5 781	6 119	51,42%	48,58%	0
Menot	-118 700	0	-118 700	-28 905	89 795	75,65%	24,35%	0
Tulot	106 800	0	106 800	23 124	-83 676	-78,35%	21,65%	0
Rahoitusosuudet	106 800	0	106 800	23 124	-83 676	-78,35%	21,65%	0
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-2 463 500	0	-2 463 500	-2 093 341	370 159	15,03%	84,97%	-2 778 861
Menot	-3 173 700	0	-3 173 700	-2 139 788	1 033 912	29,43%	67,42%	-3 225 507
Tulot	710 200	0	710 200	46 447	-663 753	-93,46%	6,54%	446 647
Rahoitusosuudet	710 200	0	710 200	46 447	-663 753	-93,46%	6,54%	446 647
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0			0

Investoinnit yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
RAPORTTI YHTEENSÄ	-8 783 500	0	-8 783 500	-6 961 559	1 821 941	20,74%	79,26%	-6 200 600
Menot	-12 905 700	0	-12 905 700	-9 315 976	3 589 724	26,97%	72,18%	-8 833 756
Tulot	4 122 200	0	4 122 200	2 354 417	-1 767 783	-42,88%	57,12%	2 633 157
Rahoitusosuudet	3 872 200	0	3 872 200	2 202 491	-1 669 709	-43,12%	56,88%	2 609 949
Pysyvien vastaavien myynnit	250 000	0	250 000	151 926	-98 074	-39,23%	60,77%	23 208

17 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, antolainaus ja lainakannan muutokset sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman ensimmäinen luku on tuloslaskelmasta siirtyvä vuosikate noin 4,6 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserät sisältävät maa-alueiden ja osakkeiden luovutusvoitot ja –tappiot yhteensä noin 0,023 milj. euroa.

Investointeihin oli varattu noin 12,9 milj. euroa. Investointien käyttö oli noin 9,3 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot ovat maa-alueiden ja osakkeiden myyntituloja oli noin 152 000 euroa.

Antolainojen vähennyksiä n. 10 772 euroa. Vähennyksiin on kirjattu Ktö Oy Jukolantien antolainan lyhennykset 5 496 euroa sekä Jäähallin lyhennys 5 276 €.

Vuoden 2024 aikana nostettiin pitkäaikaista lainaan noin 4,5 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin n. 1,79 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhdistäminen osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilivuoden aikana.

Kassavarat vähenivät vuoden aikana noin 0,13 milj. euroa. Kassavaroja oli vuoden lopussa yhteensä noin 4,1 milj. Euroa.

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu v. 2024

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	1 971 400,00	126 000,00	2 097 400,00	4 580 706,46	2 483 306,46	118,4%
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	0,00	0,00	0,00	-23 186,19	-23 186,19	
	1 971 400,00	126 000,00	2 097 400,00	4 557 520,27	2 460 120,27	117,29%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-12 905 700,00	0,00	-12 905 700,00	-9 315 976,00	3 589 724,00	27,82%
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	3 872 200,00	0,00	3 872 200,00	2 202 491,26	-1 669 708,74	-43,12%
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	250 000,00	0,00	250 000,00	151 925,97	-98 074,03	-39,23%
	-8 783 500,00	0,00	-8 783 500,00	-6 961 558,77	1 821 941,23	20,74%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-6 812 100,00	126 000,00	-6 686 100,00	-2 404 038,50	4 282 061,50	64,04%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	15 500,00	0,00	15 500,00	10 772,28	-4 727,72	-30,5%
	15 500,00	0,00	15 500,00	10 772,28	-4 727,72	-30,5%
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	4 527 690,00	527 690,00	13,19%
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 785 100,00	0,00	-1 785 100,00	-1 794 885,12	-9 785,12	-0,55%
	2 214 900,00	0,00	2 214 900,00	2 732 804,88	517 904,88	23,38%
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0,00	0,00	0,00	-30 144,55	-30 144,55	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	3 060,76	3 060,76	
SAAMISTEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	330 773,99	330 773,99	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	-772 842,26	-772 842,26	
	0,00	0,00	0,00	-469 152,06	-469 152,06	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 230 400,00	0,00	2 230 400,00	2 274 425,10	44 025,10	1,97%
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 581 700,00	126 000,00	-4 455 700,00	-129 613,40	4 326 086,60	97,09%

17.1 Yhteenvedo määrärahojen toteutumisesta

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	55	0	55	44	10	45	0	45	49	4
Vaalit	55	0	55	44	10	45	0	45	49	4
Tarkastuslautakunta	24	0	24	16	9	0	0	0	0	0
Tilintarkastus	24	0	24	16	9	0	0	0	0	0
Kaupunginhallitus	3 476	169	3 645	3 284	360	900	300	1 200	1 238	38
Hallinto	1 871	169	2 040	1 961	79	220	0	220	263	43
Elinkeinoelämän kehittäminen	1 277	0	1 277	1 034	243	352	300	652	655	3
Maataloustoimi	251	0	251	242	8	101	0	101	119	18
Maa- ja metsätilat	77	0	77	47	30	228	0	228	202	-26
Sivistyslautakunta	16 138	50	16 188	15 678	509	1 912	45	1 957	2 129	173
Sivistystoimen hallinto	364	0	364	341	23	30	0	30	14	-16
Peruskoulutus	7 380	175	7 555	7 601	-46	974	0	974	1 137	163
Toisen asteen koulutus	992	100	1 092	1 080	12	46	45	91	44	-47
Vapaa sivistystyö	499	0	499	486	12	114	0	114	123	9
Kirjastotoimi	531	0	531	487	43	3	0	3	7	4
Vapaa-aikatoimi	1 089	51	1 140	1 187	-47	468	0	468	488	20
Varhaiskasvatus	5 284	-276	5 008	4 495	513	277	0	277	317	40
Tekninen lautakunta	8 272	0	8 272	7 972	299	4 333	0	4 333	3 990	-343
Tekninen hallinto	496	0	496	507	-11	3	0	3	1	-2
Tilahallinto	5 975	0	5 975	5 707	268	4 134	0	4 134	3 432	-702
Liikennealueet ja yleiset alueet	684	0	684	829	-145	7	0	7	10	4
Vesihuolto	49	0	49	20	29	167	0	167	166	-1
Tietohallinto	1 069	0	1 069	909	159	22	0	22	380	358
Ympäristölautakunta	1 159	0	1 159	854	305	61	0	61	82	21
Ympäristötoimen hallinto	110	0	110	80	30	0	0	0	0	0
Tietoimi	241	0	241	216	25	0	0	0	0	0
Rakennusvalvonta	79	0	79	66	13	49	0	49	61	12
Ympäristönsuojelu	109	0	109	80	29	5	0	5	17	12
Yhdyskuntasuunnittelu	298	0	298	147	152	7	0	7	5	-3
Ympäristöterveydenhuolto	323	0	323	265	57	0	0	0	0	0
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.	29 123	219	29 342	27 849	1 494	7 251	345	7 596	7 489	-107
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						16 071	0	16 071	16 920	849
Valtionosuudet						7 907	0	7 907	8 393	486
Korkotulot	0	0	0	0	0	1	0	1	32	31
Muut rahoitustulot						144	0	144	84	-60
Korkomenot	260	0	260	484	-224					
Muut rahoitusmenot	19	0	19	4	15					
TULOSLASKELMAOSA YHT.	279	0	279	488	-209	24 123	0	24 123	25 429	1 306

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
INVESTOINTIOSA										
Kaupunginhallitus	110	0	110	20	90	250	0	250	152	-98
Kiinteä omaisuus (maa-alueet)	100	0	100	19	81	150	0	150	109	-41
Kiinteä omaisuus (rakennukset)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet	10	0	10	1	9	100	0	100	43	-57
Tietokoneohjelmistot	100	0	100	31	69	0	0	0	0	0
Varhaiskasv. järj. päiv.	30		30	0	30					
Kiinteistöaut.ohjelmiston päiv	20		20	16	4					
Työajanseuranta- ja kulunvalvo	20		20	0	20					
Kameravalv. laaj.	30		30	16	14					
Tekninen lautakunta	12 524	0	12 524	9 148	3 376	3 872	0	3 872	2 202	-1 670
<i>Talonrakennus:</i>	9 350	0	9 350	7 008	2 342	3 162	0	3 162	2 156	-1 006
Kiint. muut korjaukset	120		120	123	-3					
Aurinkovoima-/energia	20		20	0	20					
Uusi palvelutalo	8 500		8 500	6 450	2 050	3 162	0	3 162	2 156	-1 006
Leivonpesän päiväkoti	300		300	162	138					
Oppimisymp. selvitystyön tilas	50		50	0	50					
Kaupungint./aula. 1. ja 2. kor	25		25	0	25					
Vuokra-asunnot, kunnostukset	60		60	70	-10					
Joensuu koulu	80	32	112	110	2					
Lukitus, mm. Nuppulinna	40		40	21	19					
Hammash. vesikatko,	25		25	14	11					
Monitoimihal. Vesikat., sisäoive	80		80	55	25					
Urheilukent., katsomo -ja huot	50	-32	18	3	15					
Julkinen käyttöomaisuus	3 174	0	3 174	2 140	1 034	710	0	710	46	-664
Kaavateiden kestopäällystys	90		90	100	-10					
Kaavateiden rakentaminen	200	-25	175	49	126					
Katuvalaistus	210		210	195	15					
Kevyenliikenteen väylät	890		890	616	274	170		170	0	-170
Keskustaaj. liikenneturv.par.	30		30	26	4					
Mäkelän alueen kunnallistek.	620	170	790	530	260	160		160	0	-160
Hulevesiverkosto	330		330	442	-112					
Puistojen rakentaminen	15		15	38	-23	0		0	15	15
Skeittiparkki	0		0	0	0	0		0	8	8
Antintien alueen kunnallistek.	535	-145	390	87	303	273		273		-273
Uimapaikka (Elonpelto)	25		25	12	13					
Venelaiturien lisääm.	25		25		25					
Tori, valaistuksen uusim.	50		50		50					
Keskusta-alue kohdevalaistus	35		35	16	19					
Vesienhallinnan kokonaissuun.	119		119	29	90	107		107	23	-84
Koneet ja kalusto	172	0	172	117	55	0	0	0	0	0
Oppivelvollis.laaj.lukio	35		35	20	15					
Digilisaatio perusopetus	50		50	46	4					
Esiopetuksen digilisaatio	35		35	26	9					
Kirkonm.koulun koulupöydät	12		12	11	1					
CNC Laser-leikkuri	20		20	0	20					
Leikki- ja kiip.väl. Tuulihatt	20		20	14	6					
INVESTOINTIOSA YHT.	12 906	0	12 906	9 316	3 590	4 122	0	4 122	2 354	-1 768

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
RAHOITUSOSA										
Satunnaiset kulut	0		0	0	0					
Tulorahoituksen korj.erät	0		0	23	-23	0		0	0	0
Antolainasaam. lisäykset	0		0	0	0					
Antolainasaam. vähenn.						16		16	11	-5
Pitkäaik. lainojen väh.	1 785		1 785	1 795	-10					
Pitkäaik. lainojen lisäys						4 000		4 000	4 528	528
Lyhytaikaisten lainojen muutos						0		0	0	0
Oman pääoman muutokset	0		0		0	0		0		0
Muut maksuvaliuden muutokset	0		0	469	-469					
RAHOITUSOSA YHT.	1 785	0	1 785	2 287	-502	4 016	0	4 016	4 539	523
YHTEENSÄ	44 093	219	44 312	39 940	4 373	39 512	345	39 857	39 811	-46

18 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA 1-12/2024

	1-12 / 2024	1-12 / 2023
TOIMINTATUOTOT		
MYYNTITUOTOT	2 644 535,33	2 094 212,48
MAKSUTUOTOT	463 972,64	451 829,20
TUET JA AVUSTUKSET	680 655,57	834 067,45
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 699 381,69	3 772 460,74
	<u>7 488 545,23</u>	<u>7 152 569,87</u>
TOIMINTAKULUT		
HENKILÖSTÖKULUT		
PALKAT JA PALKKIOT	-13 634 888,87	-13 369 207,01
HENKILÖSIVUKULUT		
ELÄKEKULUT	-2 771 508,36	-2 785 245,95
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-484 727,59	-624 657,44
PALVELUJEN OSTOT	-5 936 124,35	-6 241 031,45
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 958 401,13	-3 362 973,43
AVUSTUKSET	-1 357 549,68	-1 314 700,51
MUUT TOIMINTAKULUT	-705 612,27	-1 054 873,70
	<u>-27 848 812,25</u>	<u>-28 752 689,49</u>
TOIMINTAKATE	-20 360 267,02	-21 600 119,62
VEROTULOT	16 920 077,14	16 389 842,51
VALTIONOSUDET	8 392 988,00	10 636 527,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
KORKOTUOTOT	32 044,48	1 369,50
MUUT RAHOITUSTUOTOT	84 181,64	154 356,48
KORKOKULUT	-484 159,81	-374 818,86
MUUT RAHOITUSKULUT	-4 157,97	-13 613,09
	<u>-372 091,66</u>	<u>-232 705,97</u>
VUOSIKATE	4 580 706,46	5 193 543,92
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-3 069 130,87	-2 864 598,48
TILIKAUDEN TULOS	1 511 575,59	2 328 945,44
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 511 575,59	2 328 945,44

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2024

	2024		2023	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	4 580 706,46		5 193 543,92	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-23 186,19	4 557 520,27	367 568,82	5 561 112,74
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-9 315 976,00		-8 833 756,47	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	2 202 491,26		2 609 949,02	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	151 925,97	-6 961 558,77	23 207,94	-6 200 599,51
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-2 404 038,50		-639 486,77
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0,00		-92 483,10	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	10 772,28	10 772,28	20 496,00	-71 987,10
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	4 527 690,00		1 940 438,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 794 885,12	2 732 804,88	-2 150 946,60	-210 508,60
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-30 144,55		-11 707,45	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	3 060,76		-5 346,71	
SAAMISTEN MUUTOS	330 773,99		730 687,35	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-772 842,26	-469 152,06	-2 111 649,03	-1 398 015,84
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		2 274 425,10		-1 680 511,54
RAHAVAROJEN MUUTOS		-129 613,40		-2 319 998,31
RAHAVARAT 31.12.	4 081 114,83		4 210 728,23	
RAHAVARAT 1.1.	4 210 728,23	-129 613,40	6 530 726,54	-2 319 998,31

TASE

	12/2024	12/2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	68 727,80	31 903,96
AINEETTOMAT OIKEUDET	4 934,56	31 903,96
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	63 793,24	0,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	66 965 192,28	63 025 910,33
MAA- JA VESIALUEET	6 916 202,50	6 964 193,11
RAKENNUKSET	48 512 011,48	42 927 408,38
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	10 910 442,25	6 540 604,53
KONEET JA KALUSTO	320 320,52	206 076,35
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	69 705,56	69 705,56
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	236 509,97	6 317 922,40
SIJOITUKSET	10 099 186,91	10 170 450,89
OSAKKEET JA OSUUDET	9 139 260,51	9 199 752,21
MUUT LAINASAAMISET	712 742,99	723 515,27
MUUT SAAMISET	247 183,41	247 183,41
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	77 133 106,99	73 228 265,18
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	509 636,60	502 286,19
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	509 636,60	502 286,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	10 906,72	13 967,48
AINEET JA TARVIKKEET	10 906,72	13 967,48
SAAMISET	2 986 220,55	3 316 994,54
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 051 624,36	1 048 924,00
MUUT SAAMISET	1 048 924,00	1 048 924,00
SIIRTOSAAMISET	2 700,36	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 934 596,19	2 268 070,54
MYYNTISAAMISET	642 758,71	808 906,28
MUUT SAAMISET	613 028,12	1 405 869,89
SIIRTOSAAMISET	678 809,36	53 294,37
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 081 114,83	4 210 728,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 078 242,10	7 541 690,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	84 720 985,69	81 272 241,62

TASE

	12/2024	12/2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	25 789 906,13	25 789 906,13
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	36 699 084,58	34 370 139,14
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 511 575,59	2 328 945,44
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	64 000 566,30	62 488 990,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	0,00
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 067 492,81	1 090 286,95
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 067 492,81	1 090 286,95
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	13 853 875,65	10 940 004,19
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	13 773 898,06	10 839 082,34
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	79 977,59	100 921,85
LYHYTAIKAINEN	5 799 050,93	6 752 959,77
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	1 592 874,28	1 774 992,28
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	21 490,79	20 439,37
SAADUT ENNAKOT	373 291,08	247 203,52
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 276 799,49	2 024 172,43
MUUT VELAT	263 600,61	277 968,03
SIIRTOVELAT	2 270 994,68	2 408 184,14
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	19 652 926,58	17 692 963,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	84 720 985,69	81 272 241,62

KONSERNITULOSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNITULOSLASKELMA (ulkoiset)

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	12 605 320,80	12 174 819,62
Toimintakulut	-34 327 692,85	-34 974 489,51
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	0,00
TOIMINTAKATE	-21 722 372,05	-22 799 669,89
Verotulot	16 885 710,05	16 356 455,92
Valtionosuudet	10 897 535,37	13 044 647,94
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	116 761,19	74 785,95
Muut rahoitustuotot	67 828,13	69 347,82
Korkokulut	-651 439,69	-503 090,92
Muut rahoituskulut	-119 022,36	-131 602,86
VUOSIKATE	5 475 000,64	6 110 873,96
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 494 375,54	-4 043 413,98
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	-1 009,13
Satunnaiset erät	0,00	-4 500,00
Tilikauden tulos	980 625,10	2 061 950,85
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Tilikauden verot	-16 019,01	-4 430,90
Laskennalliset verot	31 291,73	2 225,40
Vähemmistöosuudet	-20,59	-20,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	995 877,23	2 059 725,13

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)

	31.12.2024	31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 475 000,64	6 110 873,96
Satunnaiset erät	0,00	-4 500,00
Tilikauden verot	-16 019,01	-4 430,90
Tulorahoituksen korjauserät	-32 788,13	365 986,51
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 870 168,38	-10 684 584,22
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 247 181,00	2 609 949,02
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	285 866,81	24 862,19
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 910 927,07	-1 581 843,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-92 483,10
Antolainasaamisten vähennykset	5 276,28	15 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 027 690,00	1 940 438,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 370 472,61	-2 791 073,46
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	-87,10	26 961,73
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-30 238,75	-14 076,83
Vaihto-omaisuuden muutos	-83 427,15	-52 241,05
Saamisten muutokset	986 550,51	296 959,86
Korottomien velkojen muutokset	-993 625,14	-1 941 199,57
Rahoituksen rahavirta	2 541 666,04	-2 611 714,42
Rahavarojen muutos	-369 261,03	-4 193 557,86
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	9 051 177,63	9 423 901,02
Rahavarat 1.1	-9 420 438,66	-13 617 458,88
	-369 261,03	-4 193 557,86

KONSERNITASE

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	88 192 163,82	84 259 116,95
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	<i>194 749,01</i>	<i>158 946,23</i>
Aineettomat oikeudet	127 486,58	158 946,23
Muut pitkävaikutteiset menot	67 262,43	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	<i>85 587 691,46</i>	<i>81 684 517,42</i>
Maa- ja vesialueet	7 455 868,39	7 481 856,08
Rakennukset	55 984 204,41	50 917 134,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 933 835,01	11 311 961,31
Koneet ja kalusto	5 771 847,07	3 562 281,99
Muut aineelliset hyödykkeet	91 707,04	87 992,63
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	350 229,54	8 323 290,94
<i>Sijoitukset</i>	<i>2 409 723,35</i>	<i>2 415 653,30</i>
Osakkuusyhteisöosuudet	0,00	3,14
Muut osakkeet ja osuudet	1 755 238,77	1 756 328,14
Muut lainasaamiset	652 553,55	657 371,83
Muut saamiset	1 931,03	1 950,19
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	779 424,29	860 248,73
Valtion toimeksiannot	91 680,52	111 196,65
Lahjoitusrahastojen varat	510 328,75	503 038,69
Muut toimeksiantojen varat	177 415,02	246 013,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 838 058,64	14 842 827,53
<i>Vaihto-omaisuus</i>	<i>511 361,36</i>	<i>427 934,21</i>
Aineet ja tarvikkeet	311 487,64	218 875,74
Keskeneräiset tuotteet	29 756,55	28 977,17
Valmiit tuotteet	1 119,06	0,00
Muu vaihto-omaisuus	168 998,11	180 081,30
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Saamiset</i>	<i>4 275 519,65</i>	<i>4 990 992,30</i>
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	<i>17 422,76</i>	<i>2 640,68</i>
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	2 640,00	2 640,68
Siirtosaamiset	14 782,76	0,00
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	<i>4 258 096,89</i>	<i>4 988 351,62</i>
Myyntisaamiset	1 666 666,53	1 674 317,01
Lainasaamiset	1 401 113,74	1 509 731,98
Laskennalliset verosaamiset	31 119,24	6 781,98
Muut saamiset	988 141,87	1 704 311,79
Siirtosaamiset	171 055,51	93 208,86
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	<i>1 150 733,12</i>	<i>1 125 797,15</i>
Osakkeet ja osuudet	1 050 615,83	1 048 797,15
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	100 117,29	77 000,00
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	<i>7 900 444,51</i>	<i>8 298 103,87</i>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	102 809 646,75	99 962 193,21

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	72 189 841,69	71 173 863,20
Peruspääoma	25 789 906,13	25 789 906,13
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	7 850,00	7 850,00
Arvonkorotusrahasto	52 261,76	52 449,64
Muut omat rahastot	2 894 457,10	2 894 589,85
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	42 449 489,47	40 369 342,45
Tilikauden yli-/alijäämä	995 877,23	2 059 725,13
VÄHEMMISTÖSUUDET	105 597,96	109 482,46
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 340 871,53	1 452 564,40
Valtion toimeksiannot	91 680,52	111 605,35
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 071 775,99	1 094 676,74
Muut toimeksiantojen pääomat	177 415,02	246 282,31
VIERAS PÄÄOMA	29 173 335,57	27 226 283,15
<i>Pitkäaikainen</i>	<i>21 480 487,62</i>	<i>18 784 353,81</i>
<i>Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma</i>	<i>19 550 494,27</i>	<i>16 819 521,33</i>
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 530 706,12	16 784 742,92
Lainat julkisyhteisöiltä	19 788,15	34 778,41
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
<i>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</i>	<i>1 929 993,35</i>	<i>1 964 832,48</i>
Saadut ennakot	9 202,65	9 202,65
Muut velat	1 920 790,70	1 955 629,83
<i>Lyhytaikainen</i>	<i>7 692 847,95</i>	<i>8 441 929,34</i>
<i>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</i>	<i>2 292 926,07</i>	<i>2 360 943,27</i>
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 271 435,28	2 340 503,90
Lainat julkisyhteisöiltä	21 490,79	20 439,37
<i>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</i>	<i>5 399 921,88</i>	<i>6 080 986,07</i>
Saadut ennakot	412 092,24	270 568,64
Ostovelat	1 616 734,52	2 215 268,57
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	646 112,37	647 436,45
Siirtovelat	2 633 941,38	2 819 086,24
Laskennalliset verovelat	91 041,37	128 626,17
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	102 809 646,75	99 962 193,21

19 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

19.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedot on numeroitu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti. Mikäli yleisohjeen mukaiseen liitetietoon ei tule mitään tietoja ei kyseistä liitetietoa esitetä.

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojäämäpalkkoja 28 094,96 €. Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin lisäyksenä 94 015,57 €. Lomapalkkavelan määräksi muodostui 1 731 185,95 €.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa *Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet*.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kaupunginviraston toimistotarvikevarasto on merkitty taseeseen hankintahinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuonna 2024 KEHA-keskus maksoi kaupungille laskennallista korvausta 538 315 € (vuonna 2023 152 000 €).

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on purkautunut vuonna 2024. FSHKY on tilittänyt kaupungille jäsenkunnan maksuosuuden 41 938,72 €. Kaupungille kertyi luovutustappiota 17 475,25 €.

19.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä lukuun ottamatta osakkuusyhteisöä Someron Jäähalli Oy:tä. Kunnan omistusosuus on 30,0 %, joten sitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisö Ktö Oy Jukolantie ei ole tehnyt lainkaan suunnitelman mukaisia poistoja tilikaudelle 2024. Suunnitelman mukaiset poistot yhdenmukaistettiin konsernitilinpäätökseen kaupungin poistosuunnitelman mukaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on purkautunut vuonna 2024. FSHKY:n loppuselvityskertomus on tehty 1.1.2023-31.10.2024. FSHKY jätettiin yhdistelemättä kaupungin konsernitilinpäätökseen olennaisuuteen viitaten. Kuntayhtymän toiminta on ollut vuonna 2024 vähäistä ja kaupungin osuus peruspääomasta on vajaa 60 000 €.

Tästä johtuen konsernin rahoituslaskelman rahavarat 1.1.2024 erottaa 3 462,36 €

19.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain:

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	1 450 166	1 044 024	1 287 327	903 619
Sosiaali- ja terveystuotot				
Opetus- ja kulttuurituotot	2 752 392	2 704 955	2 129 351	2 119 722
Yhdyskuntatuotot	3 540 786	3 201 166	82 219	59 759
Muut palvelut *	4 861 977	5 224 675	3 989 648	4 069 469
*) josta tilojen ym. vuokratuotot			3 187 382	3 065 691
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	12 605 321	12 174 819	7 488 545	7 152 569

7) Verotulojen erittely

	2024	2023
Kunnan tulovero	13 502 315	13 000 608
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 183 346	1 452 488
Kiinteistövero	2 234 416	1 936 747
<i>Verotulot yhteensä</i>	16 920 077	16 389 843

8) Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 886 322	4 449 834	1 886 322	4 449 834
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 966 366	4 177 982	3 966 366	4 177 982
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet.	714 367	168 262	714 367	168 262
Yksikköhintarahhoitus	2 504 547	2 408 121		
Verotulojen maks. lykkäysten kompensatio				
Verotulomenetysten korvaus	1 825 933	1 840 449	1 825 933	1 840 449
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	10 897 535	13 044 648	8 392 988	10 636 527

9) Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	307 035	363 938
Muiden palvelujen ostot	5 629 089	5 877 094
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	5 936 124	6 241 032

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.12.2024 poistosuunnitelman perusteiksi 2024 vuodesta alkaen valmistuneilla ja valmistuvilla kohteilla kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaiset poistoperusteet siten, että poistomenetelmänä käytetään tasapoistomenetelmää kaikissa hyödykeryhmissä, joissa sitä on suositeltu. Kaupunki käyttää pääsääntöisesti kirjanpitolautakunnan suosituksen mukaisia poistoaikojen alarajoja lukuun ottamatta hallinto- ja laitosrakennusten 30 vuoden (suositus 20 v) poistoaikaa.

Aineettomat hyödykkeet

	Tasapoisto
Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	2 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön	
-tiehankkeisiin	15 vuotta
-ratahankkeisiin	30 vuotta
-väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikojia)	
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränmenot	5 vuotta
Muut	2 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikojia
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	30 vuotta
Kallioluolat ja -tunnelit, väestönsuojat	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta

Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta vuosina 2023–2027

	TP 2023	TP 2024	Taloussuunnitelma		
			2025	2026	2027
Poistonalaiset investoinnit	8 530 706	9 295 719	6 533 000	5 560 000	2 537 000
Rahoitusosuudet	2 609 949	2 202 491	472 200	36 900	37 500
Investointien omahankintameno	5 920 756	7 093 227	6 60 800	5 523 100	2 499 500
Suunnitelman mukaiset poistot	2 864 598	3 069 131	3 354 600	3 466 900	3 726 400
Viiden vuoden keskiarvo:					
Suunnitelman mukaiset poistot		3 296 326			
Poistonalaisten investointien omahankintameno		5 426 977			
Ero		-2 130 651			
Poikkeama-%		- 39 %			

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin -64,60 %
Jos eroa verrataan investointeihin: -39,26%
Eli sumupoistot ovat investoinneista: 60,74 %

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot (Tulorahoituksen korjauserät)

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	41 748	0	41 748	0
Rakennusten luovutusvoitot	8 314			
Osakkeiden luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	1 288			
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>51 350</i>	<i>0</i>	<i>41 748</i>	<i>0</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0		0	
Rakennusten luovutustappiot		48	0	48
Osakkeiden luovutustappiot	18 562	367 521	18 562	367 521
Muut luovutustappiot		0		0
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>18 562</i>	<i>367 569</i>	<i>18 562</i>	<i>367 569</i>

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
<i>Satunnaiset tuotot</i>				
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Satunnaiset kulut		4 500	0	0
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>4 500</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2024	2023
Osinkotuotot		
Someron Lämpö Oy:ltä	0	31 820
Someron Vesihuolto Oy:ltä	0	30 878
Someron Talkkari	4 600	8 280
Muilta	54 119	47 009
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	0
Muut rahoitustuotot, ylijäämän palautus ky:ltä		
<i>Yhteensä</i>	58 719	117 987

19.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	7 481 856	7 411 654	6 964 193	6 663 481
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	7 455 868	7 481 856	6 916 203	6 964 193
Rakennukset				
Arvo 1.1.	50 917 134		42 927 408	
Arvonkorotusten purku		65 046 394		44 910 408
Arvo 31.12.	56 026 307		48 512 011	
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>63 482 175</i>	<i>50 917 134</i>	<i>55 428 214</i>	<i>42 927 408</i>
		58 398 991		49 891 601

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet
Poistamaton hankintameno 1.1.	31 904	Poistamaton hankintameno 1.1.	6 964 193
Lisäykset tilikauden aikana	49 788	Lisäykset tilikauden aikana	19 100
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	Rahoitusosuudet tilikaudella	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	Vähennykset tilikauden aikana	67 091
Siirrot erien välillä	0	Siirrot erien välillä	0
Tilikauden poisto	12 964	Tilikauden poisto	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	68 728	Poistamaton hankintameno 31.12.	6 916 202

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat
Poistamaton hankintameno 1.1.	42 927 408	6 540 605	206 076	69 706	6 317 922
Lisäykset tilikauden aikana	6 687 145	2 121 148	189 129	0	248 209
Rahoitusosuudet tilikaudella	2 156 044	23 024	0	0	23 124
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	2 979 040	3 327 457	0	0	-6 306 497
Tilikauden poisto	1 925 538	1 055 744	74 884	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	48 512 011	10 910 442	320 321	69 706	236 510

Maa- ja vesialueiden erittely	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	231 518	229 917	244 407	242 807
Muut maa- ja vesialueet	7 224 352	7 251 939	6 671 796	6 721 386
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>7 455 870</i>	<i>7 481 856</i>	<i>6 916 203</i>	<i>6 964 193</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisöt	Ky-osuudet	Muut osakkuudet ja osuudet
Hankintameno 1.1.	6 464 857	945 884	1 789 012
Lisäykset	0	0	1 157
Vähennykset	0	59 414	2 235
Siirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.	6 464 857	886 470	1 787 934

Muut lainasaamiset	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt
Hankintameno 1.1.	66 143	657 372
Lisäykset	0	0
Vähennykset	5 496	5 276
Siirrot erien välillä	0	
Hankintameno 31.12.	60 647	652 096

Muut saamiset tytäryhteisöiltä	
Hankintameno 1.1.	247 183
Vähennykset	0
Lisäykset	0
Siirrot erien välillä	0
Hankintameno 31.12.	247 183

20 - 22) Omistukset muissa yhteisöissä

				Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
	Y-tunnus	Kaup. omistus-osuus	Kons. Omistus-osuus	Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Someron Lämpö Oy	0153115-3	100 %	100 %	3 258	3 112	-223
Someron Vesihuolto	0153030-2	99,9 %	99,9 %	5 872	6 615	-275
Someron Talkkari Oy	0667811-1	99,14 %	99,14 %	385	54	8
Ktö Oy Somerasunnot	0153115-3	100 %	100 %	2 477	1 628	-
Ktö Oy Jukolantie	0697592-5	100 %	100,0 %	987	25	14
As Oy Aurinkopuisto	1906492-8	57,1 %	57,1 %	213	213	-
Kuntayhtymät						
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	06226288-8	15,7 %	15,7 %	3 187	358	83
Salon seudun koulutuskuntayhtymä	0139545-4	1,54 %	1,54 %	512	88	21
Varsinais-Suomen liitto	0922305-9	1,83 %	1,83 %	44	33	3
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Someron Jäähalli Oy	1085850-2	30 %	30 %			

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		22 347		108 841
Muut saamiset	1 046 284	9 764	1 046 284	
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		100		510
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				0
Saamiset yhteensä	1 046 284	32 211	1 046 284	109 351

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset</i>	14 783		2 700	
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	14 783	0	2 700	0
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	33 810			
Koulutuskorvaus Työttömyysvak. rahastolta	1 354	15 012		
Hyvityslasku kuntayhtymiltä		1 352		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	755			
Hankerahoitukset	47 558	809	36 162	
Muut menoennakot	9 018	24 084		
Someron Vesihuolto, projektit Mäkelä, Turuntie ja Antintie			566 070	8 883
Salon kaupunki, työllisyysalueen remonttikus- tannukset	40 185		40 185	
Muut siirtosaamiset	38 375		36 392	
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	171 055	51 952	678 809	44 412
		93 209		53 294

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	25 790	27 947	25 790	27 947
Lisäykset	0	1 904	0	1 904
Vähennykset	0	4 061	0	4 061
Peruspääoma 31.12.	25 790	25 790	25 790	25 790
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	8	8	-	-
Arvonkorotusrahasto 1.1.	52	52	0	0
Lisäykset			0	0
Vähennykset			0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	52	52	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	2 895	2 895	0	0
Siirrot rahastoon			0	0
Siirrot rahastosta			0	0
Muut omat rahastot 31.12.	2 895	2 895	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	40 369	40 298	36 699	34 370
Siirto rahastoon/rahastosta				
Edellisen tilikauden oikaisut				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	42 449	40 369	36 699	34 370
			1 512	
Tilikauden yli-/ alijäämä 31.12.	1 038	2 060		2 329
<i>Oma pääoma yhteensä (1000 €)</i>	<i>72 232</i>	<i>71 174</i>	<i>64 001</i>	<i>62 489</i>

27) Pitkäaikaiset velat

Erittely veloista, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä olevat velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2030 tai sen jälkeen.

Pitkäaikaiset velat		
	2024	2023
Lainat julkisyhteisöiltä	3 043	19 164
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 012 436	4 608 702
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>8 015 479</i>	<i>4 627 866</i>

Pitkäaikaisen vuokra-asumisen perusparannuslainat ovat ns. vuosimaksulainoja, joilla ei ole etukäteen määrättyä kiinteää korko- ja lyhennyssuunnitelmaa. Tästä johtuen valtion lainojen lyhennykset on arvioitu.

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2024		2023	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	214 747	0	380 411
Siirtovelat		0		0
Velat kuntayhtymille	0		0	
Ostovelat		0		1 598
Siirtovelat		0		0
<i>Velat yhteensä</i>		214 747	0	382 009

32) Muut velat

Muiden pitkäaikaisten velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut (palautuskelpoiset)	1 915 712	1 868 360	0	0
Muut velat	5 078	87 270	0	0
<i>Muut pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	1 920 790	1 955 630	0	0

33) Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Hankkeiden tuloennakot	53 277	111 081		
Korkojaksotus	48 011	38 224	28 359	35 525
Lomapalkkajaksotus	1 941 112	1 833 115	1 731 186	1 637 170
Työnantajan maksut	32 236	109 640		77 002
Keva	309 065	322 345	309 065	322 345
Työntekijämaksut	1 672			
Valtionosuudet	3 139	71 411	3 139	71 411
Muut palkkojen ja henkilösiv. Jaksotukset	42 342	70 726	32 443	47 823
Muut siirtovelat	203 087	262 545	166 803	216 909
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 633 941	2 819 087	2 270 995	2 408 185

19.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lainat julkisyhteisöiltä			0	0
Lainat rahoituslaitoksilta	1 198 613	1 198 613	0	0
<i>Annetut kiinnitykset yhteensä</i>	1 198 613	1 198 613	0	0

38) Vuokravastuut

Leasingvastuiden yhteismäärä	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	85 371	78 316	12 284	12 021
Myöhemmin maksettavat	125 181	146 650	11 998	22 837
<i>Leasingvastuut yhteensä</i>	210 912	224 966	24 282	34 858

Vuokravastuiden yhteismäärä (uusi)	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	804 519	1 000 045	651 342	822 673
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	82 875	76 568	43 398	38 012

39–40) Vastuusitoumukset

<i>Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta: (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2024	2023
Kiinteistö Oy Somerasunnot	1 366 899	1 033 172
Someron Lämpö Oy	1 346 428	1 667 857
Someron Vesihuolto Oy	3 318 968	3 439 656
	6 032 295	6 140 685

<i>Takaukset muiden puolesta (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2024	2023
Someron Vanhaintuki	326 737	352 145
Somero-Seura ry	2 500	12 656
	329 237	364 801
	Konserni	
	2024	2023
Takaukset muiden puolesta yhteensä	329 237	364 801

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.

	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	72 683 564	69 900 657
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	77 996	55 643

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Kaupunki	
	2024	2023
Arvonlisäveron palautusvastuu ⁽¹⁾	4 541 195	2 337 758
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	143 600	202 557

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni	
	2024	2023
Arvonlisäveron palautusvastuut ⁽¹⁾	4 774 289	2 584 110
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ⁽²⁾	143 600	202 557

- 1) Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä tai palautuksena käsiteltäyn arvonlisäveroon on liittynyt 1.1.2008 alkaen kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeuttamattomaksi.
- 2) Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Vastuu voimassa 15 vuotta.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt:

Reklamaatio / Kiinteistö Oy Lamminniemen osakekauppa

Someron kaupungin omistuksesta 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointikeskuksen omistukseen siirtynyt Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy on tehnyt asiamiehensä välityksellä Someron kaupungille 20.10.2023 päivätyn reklamaation koskien 28.2.2022 tehtyä osakekauppaa, jossa LHK osti Someron kaupungilta Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekannan 4 000 000 eurolla.

LHK:n pääasialliset vaatimukset olivat kaupan peruminen tai kauppahintaa vastaava korvauksen maksaminen sille, sekä LHK:lle tästä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. Someron kaupunki on kiistänyt vaatimusten perusteet kaikilta osin ja asia on edennyt välitysmenettelyyn, jossa sen odotetaan ratkeavan syksyllä 2025.

Tämän ohella Varsinais-Suomen hyvinvointialue on ilmoittanut 18.9.2024 päivätyllä kirjelmällä, että mikäli asiassa ei Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n ja Someron kaupungin välillä saavuteta Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle tyydyttävää ratkaisua, jolla mm. KOY:n osakkeista maksettu kauppahinta palautuu Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle, tulee Varsinais-Suomen Hyvinvointialue tarvittaessa lisäksi omissa nimissään käynnistämään erillisen prosessin kaikkien menetysten ja vahinkojen kattamiseksi sekä oikeudettoman järjestelyn peräyttämiseksi (ml. myös KOY:n kaupan pätemättömäksi julistaminen ja em. takausvastuiden täysimääräinen kattaminen). Se vaatii samoja asioita muun prosessin kautta, mikäli välitysmenettely ei tuo sille LHK:n vaatimusten mukaista tulosta.

19.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimialoittain

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2024		2023	
	Vakin.	Määräaik.	Vakin.	Määräaik.
Hallinto- ja taloustoimi	16	8	15	11
Sivistystoimi	194	70	191	83
Tekninen toimi	48	6	49	3
Yhteensä	258	84	255	97
Joista osa-aikaisia	25	26	28	35

Henkilöstön lukumäärä lasketaan Kunnallisen työmarkkinalaitoksen henkilöstöraporttisuosituksen mukaan. Henkilöstön lukumäärä sisältää kaikki päätoimisessa palvelussuhteessa 31.12. olleet vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt henkilöt. Määräaikaisiin sisältyvät myös sijaiset.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2024		2023	
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	16 891 125	16 779 110		
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	5 622	3 596		
Henkilöstökulut yhteensä	16 896 747	16 782 706		

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilömaksut	2024	2023
Keskustapuolue Somero ry	7 230	3 882
Someron Kokoomus ry	2 223	2 301
Someron Työväenyhdistys ry	3 324	2 873
Vasemmistoliitto ry	131	98
Someron Perussuomalaiset ry	3 846	3 329
Salon Seudun Vihreät	54	0
Härkätien Kokoomus ry	88	37
<i>Tilitetty luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	16 896	12 520

45) Tilintarkastajan palkkiot

BDO Auditor Oy	2024	2023
Tilintarkastuspalkkiot	12 280	11 187
Muut palkkiot	8150	1 685
<i>Palkkiot yhteensä</i>	20 430	12 872

19.7 Muut liitetiedot

1. Merkittävimpien perintönä tai testamentilla saatujen varojen käyttö

1. Lahja Oksanen (kuollut 2015) ja Arvo Oksanen (kuollut 2000) testamenttasivat koko omaisuutensa ”Someron kaupungin päivähoidon lasten hyväksi”. Omaisuus koostui lähinnä pankkitalletuksista ja kiinteästä omaisuudesta. Kiinteistöjen arvo perukirjassa oli n. 200 000 euroa. Rahavaroja kaupunki sai n. 230 000 euroa. Varoista on maksettu vuoden 2016 aikana vielä kiinteistöjen ylläpitomenoja ja irtaimiston huutokauppailmoitukset. Irtaimistoa on myyty huutokaupalla yhteensä n. 9 100 eurolla. Lisäksi varoista on maksettu väliaikaisen ryhmäperhepäivähoitoyksikön tilakustannuksia n. 3 200 euroa.

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 22.11.2016 § 94, että testamenttiasian käsittelyä jatketaan, kunnes omaisuuden realisointi on edennyt. Kiinteistöt on realisoitu vuonna 2017 ja niistä on saatu 231 100 euroa. Omaisuuden myynnistä saatavat varat kohdennetaan kokonaisuudessaan varhaiskasvatukseen käyttöön. Tilillä oli varoja vuoden lopussa n. 460 000 euroa.

Varojen käytön suunnitteluun on perustettu työryhmä, johon kuuluu varhaiskasvatuksen esimiehet, yksi työntekijä jokaisesta päiväkodista, kaksi työntekijää Tuulihatun ja Leivonpesän päiväkodeista sekä perhepäivähoidosta kaksi edustajaa sekä sivistyslautakunnan edustaja. Sivistysjohtaja toimii puheenjohtajana. Työryhmä on koostunut henkilökunnan, lasten ja vanhempien ideoita testamenttivarojen käytöstä. Työryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2018 aikana. Tarkoituksena oli laatia pitkän aikavälin suunnitelma varojen käytöstä ja viedä se lautakunnan käsittelyyn lokakuussa 2018. Työryhmän kokoontuminen toteutui kuitenkin vasta marraskuun lopussa, ja sivistyslautakunta hyväksyi suunnitelman 22.1.2019. Suunnitelma sisälsi mm. lasten liikuntapuiston rakentamisen, sijoittamisen lasten liikuntaan ja kulttuuriin (8 000 €/vuosi), retkiin (3 000 €/vuosi), leluja ja välineitä sekä materiaalia (4 000 €/vuosi tarpeen mukaan). Suunnitelmaan oli kirjattu myös varojen sijoittaminen.

Vuoden 2019 aikana hankittiin 5 kpl Hygio –otsonointikaappeja päiväkotiyksiköihin (yht. 25 640 euroa). Varhaiskasvatukseen lapsille hankittiin myös pyöräilykypäriä 50 kpl (yht. 653 euroa). Sivistyslautakunnassa hyväksytty lasten liikuntapuiston rakentaminen siirtyi kaupunginhallituksen käsittelyssä vuoteen 2022, mutta testamenttivaroista kustannettiin suunnittelutyö asiantuntijapalkkioineen ja matkakuluineen yht. 2 895 euroa. Varoja oli vuoden 2019 lopussa käyttämättä n. 430 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varhaiskasvatuksessa järjestettiin päiväkotien päiväretkiä mm. hoivamaatila Alkumaahan ja seikkailupuisto Hiidenlinnaan. Lisäksi maksettiin vuonna 2019 hankittujen Hygio –otsonointikaappien ylläpitokustannuksia. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 422 740 euroa.

Vuoden 2022 aikana hankittiin eri päiväkoteihin mm. desinfiointikaappeja, toimisto- ja koulutarvikkeita, kiipeilyteline, pelejä ja askartelutarvikkeita, hyllyjä, koukkuja ja ruokailuvälineitä. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 263 266 euroa.

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuksessa järjestettiin esikouluikäisille elokuvaesitys, jonka kustannukset olivat noin 480 euroa. Lasten liikuntapuiston rakentamiseen testamenttivaroja käytettiin noin 6.300 euroa. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 256 289,40 euroa.

Vuoden 2024 aikana rakennettiin Niittykukan päiväkodin viereen hiekkapintainen jalkapallokenttä lasten pelialueeksi, jonka kustannusten kattamiseen käytettiin 15 000 euroa testamenttivaroja.

2. Kaupunki teki vuonna 2010 valtiokonttorille anomuksen perillisittä kuolleen yläasteen lehtori Marja-Liisa Mäkelän omaisuuden luovuttamisesta kaupungille. Varoja oli käytettävissä kaikkiaan n. 340 000 euroa. Kaupunki ilmoitti hakemuksessaan käyttävänsä omaisuuden stipendirahastojen perustamiseen, lapsille ja nuorille tarkoitetun ohjatun musiikki- ja teatteriharrastuksen järjestämiseen, bänditilan hankkimiseen nuorille, kulttuuritapahtumien järjestämiseen sekä vanhusten kuntouttavan päivätoiminnan käynnistämiseen. Kaupunginhallitus päätti 25.2.2013 käyttää 100 000 euroa stipendirahaston perustamiseen. Loppuosan käytöstä tehdään erilliset päätökset. Rahastoa on käytetty n. 8 500 euroa lukion infotaulun ja ylläpitojärjestelmän hankintaan. Käyttövaroja oli vuoden 2017 lopussa n.230 300 euroa. Käyttövarojen käytön suunnittelu on sisällytetty sivistystoimialan talousarvion 2018 toiminnallisiin tavoitteisiin kulttuuritoimessa ja nuorisotoimessa.

Bänditilasta on tehty investointiesitys yhdessä starttipajan ja suuremman nuorten iltatilan kanssa. Bänditilaa on suunniteltu perustettavaksi ns. SoLuun. Kulttuuri ry on järjestänyt testamenttivaroin lasten kulttuuritapahtumia ja yhteistyössä Somero-opiston kanssa lasten ja nuorten teatteri- ja sirkuskurssitoimintaa (4 430 euroa). Käyttövaroja oli vuoden 2018 lopussa n. 226 000 euroa.

Vuoden 2019 aikana varoja on käytetty nuorten bänditilan soittimiin ja tarvikkeisiin, lasten ja nuorten kulttuuritapahtumiin sekä teatteri-ilmaisun opetukseen. Nuorisotoimi aloitti bänditilatoiminnan ns. Solun rakennuksessa alkusyksystä 2019. Someron Kulttuuri ry ja kirjasto järjestivät lapsille ja nuorille lukuisia kulttuuritapahtumia Kiiruun talolla, kirjastossa ja muualla. Osa tapahtumista oli avoimia ja osa suunnattu päiväkotij- ja koululaisryhmille. Somero-opisto ja Someron Kulttuuri ry järjestivät lapsille ja nuorille teatteri-ilmaisun opetusta. toisen opettajan palkka maksettiin perintövaroista. Vuoden 2019 lopussa varoja oli käyttämättä n. 211 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuorten kulttuuritapahtumiin. Varoja käytettiin kirjastoon lasten- ja nuorten osaston hankintoihin. Vuoden 2020 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 199 080 euroa.

Vuoden 2022 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuortentapahtumiin ja hankittu yläkoululle draaman valinnaiskurssin rekvisiittoja ja lukuhaastekampanjan palkintorahoihin. Vuoden 2022 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 185 947 euroa.

Vuoden 2023 aikana varoja on käytetty lastenkulttuuriin noin 2 572 euroa ja yläkoulun draamakurssiin 198 euroa. Vuoden lopussa määrärahoja oli käyttämättä 183 418,05 euroa.

Vuoden 2024 varoja on käytetty lastenkulttuuriin noin 5 957 euroa ja yläkoulun draamakurssin tarvikerahoihin 180 euroa. Koululaisten elokuvakasvatukseen on käytetty 3 572 euroa sekä perusopetuksen kirjasarjahankintoihin 3 495 euroa. Vuoden lopussa määrärahoja oli käyttämättä 170 213,59 euroa.

3. Valtioneuvosto on luovuttanut Someron kaupungille Matti Sallisen valtiolle mennyttä omaisuutta käytettäväksi ennaltaehkäisevään lastensuojelutyöhön. Varoilla palkattiin neuvolaan perhetyöntekijä ja perhepalveluihin lapsiperheiden kodinhoitaja. Rahaa oli käytettävissä vuoden 2018 lopussa n. 377 600 euroa. Vuoden 2019 käyttö oli n. 71 300 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 306 300 euroa. Vuoden 2020 käyttö oli n. 60 700 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 245 550 euroa. Vuoden 2021 käyttö oli 111 227 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 134 325 euroa. Vuoden 2022 käyttö oli n. 88 595 euroa ja rahaa vuoden lopussa oli 45 730 euroa.

Matti Sallisen rahaston hallinta on siirtynyt vuonna 2023 sivistyslautakunnan alaisuuteen. Vuoden 2023 aikana varoja on käytetty Kiiruun koulun Valo-luokan retkikuljetukseen, Heureka-

pääsylippuihin ja Forssan museon opastukseen. Vuoden 2023 lopussa käyttövaroja oli 43 973,38 euroa.

Vuonna 2024 Matti Sallisen varoja ei ole käytetty. Vuoden lopussa käyttövaroja oli 43 973,38 euroa.

19.8 Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:ssä edellytetään eriyttämään kunnan taloudellinen toiminta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tällaiseksi toiminnaksi on tunnistettu Someron uimahallin kahviotoiminta sekä kaupungin kiinteistöjen vuokraustoiminta.

Someron uimahalli Loiske kahvio, eriytetty tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	2024
LIKEVAIHTO	66 016,12
MATERIAALIT JA PALVELUT	-42 297,00
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-37 068,27
PALVELUJEN OSTOT	-5 228,73
HENKILÖSTÖKULUT	-75 407,92
PALKAT JA PALKKIOT	-61 389,99
HENKILÖSIVUKULUT	-14 017,93
ELÄKEKULUT	-11 559,77
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 458,16
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-7,28
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-51 696,08
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-51 696,08

Kiinteistöjen vuokraustoiminnan eriytetty tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	2024
LIKEVAIHTO	192 469,09
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	26 219,92
MATERIAALIT JA PALVELUT	-216 043,43
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-143 736,47
PALVELUJEN OSTOT	-72 306,96
HENKILÖSTÖKULUT	-9 702,21
PALKAT JA PALKKIOT	-8 689,99
HENKILÖSIVUKULUT	-1 012,22
ELÄKEKULUT	-863,68
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-148,54
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-67 983,60
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-67 983,60
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-49 280,84
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-124 321,07
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-124 316,07

Eriytettävät kohteet: Nuppulinna, Jauhetalo tehdas, Jukolan liikehuoneistot, Teollisuushalli, Iso-Valkeen rantasauna, Poikkipuoliaisten rantasauna

20 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU

Somero, 31.3.2025

KAUPUNGINHALLITUS

Jutta Varjus
Puheenjohtaja

Riitta Lehtinen
2. varapuheenjohtaja

Minna Alitalo
varajäsen

Kalle Malin
jäsen

Matias Mäkinen
jäsen

Janne Nurmi
jäsen

Tero Pirttilä
jäsen

Taina Ruuhilehto
jäsen

Mikko Virtanen
jäsen

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Somerolla _____ 2025

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mark Lassfolk
JHT, HT -tilintarkastaja